

Riksdagens protokoll

2006/07:75

Torsdagen den 15 mars

Kl. 12.00 – 20.12

Protokoll
2006/07:75

1 § Ledighet

Andre vice talmannen meddelade att *Kjell Eldensjö* (kd) ansökt om ledighet under tiden den 19 mars–18 april.

Kammaren biföll denna ansökan.

Andre vice talmannen anmälde att *Lotta Jonsson* (kd) skulle tjänstgöra som ersättare för *Kjell Eldensjö*.

2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2006/07:338

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:338 Allmännyttans framtid

av Egon Frid (v)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 19 mars 2007.

Skälet till dröjsmålet är andra åtaganden som inte kan ändras.

Stockholm den 12 mars 2007

Finansdepartementet

Mats Odell

Interpellation 2006/07:391

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:391 Klimatförändringarna och utbyggnaden

av naturgas

av Wiwi-Anne Johansson (v)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 27 mars 2007.

Prot. 2006/07:75
15 mars

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 8 mars 2007
Näringsdepartementet
Maud Olofsson (c)
Enligt uppdrag
Margareta Gårdmark Nylén
Tf. expeditionschef

3 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2006/07:FPM53 Direktiv om flygplatsavgifter *KOM(2006)820* till trafikutskottet

2006/07:FPM54 Meddelande om kapacitet, effektivitet och säkerhet på flygplatser *KOM(2006)819* till trafikutskottet

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2006/07:50 till civilutskottet

2006/07:53 till socialförsäkringsutskottet

2006/07:66 till justitieutskottet

2006/07:67 till försvarsutskottet

Skrivelser

2006/07:81 och 82 till utrikesutskottet

Redogörelse

2006/07:ER1 till utrikesutskottet

Motion

2006/07:Fi3 till finansutskottet

SkU10 Allmänna motioner om inkomstskatter m.m.

Punkt 1 (Skatteskala, grundavdrag m.m.)

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet
2. res. 1 (v)

Votering:

213 för utskottet

18 för res. 1

39 avstod

79 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 74 s, 78 m, 25 c, 20 fp, 16 kd

För res. 1: 18 v

Avstod: 23 s, 16 mp

Frånvarande: 33 s, 19 m, 4 c, 8 fp, 8 kd, 4 v, 3 mp

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering
2. motiveringen i res. 2 (s, mp)

Votering:

139 för utskottet

111 för res. 2

20 avstod

79 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 77 m, 25 c, 20 fp, 16 kd

För res. 2: 96 s, 15 mp

Avstod: 1 m, 18 v, 1 mp

Frånvarande: 33 s, 19 m, 4 c, 8 fp, 8 kd, 4 v, 3 mp

Punkterna 2–20

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU11 Allmänna motioner om företagsbeskattning m.m.

Punkt 1 (Företags- och kapitalbeskattningen, allmänt)

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet

2. res. 2 (v)

Votering:

231 för utskottet

18 för res. 2

19 avstod

81 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 s, 75 m, 24 c, 20 fp, 17 kd

För res. 2: 18 v

Avstod: 3 s, 16 mp

Frånvarande: 32 s, 22 m, 5 c, 8 fp, 7 kd, 4 v, 3 mp

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 1 (s)

Votering:

140 för utskottet

99 för res. 1

34 avstod

76 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 78 m, 25 c, 20 fp, 17 kd

För res. 1: 99 s

Avstod: 18 v, 16 mp

Frånvarande: 31 s, 19 m, 4 c, 8 fp, 7 kd, 4 v, 3 mp

Punkt 16 (Fastighetsskatten)

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet

2. res. 13 (mp)

Votering:

237 för utskottet

16 för res. 13

18 avstod

78 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 s, 78 m, 25 c, 20 fp, 17 kd

För res. 13: 16 mp

Avstod: 18 v

Frånvarande: 33 s, 19 m, 4 c, 8 fp, 7 kd, 4 v, 3 mp

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 11 (s)

Votering:

140 för utskottet

99 för res. 11

34 avstod

76 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 78 m, 25 c, 20 fp, 17 kd

För res. 11: 99 s

Avstod: 18 v, 16 mp

Frånvarande: 31 s, 19 m, 4 c, 8 fp, 7 kd, 4 v, 3 mp

Punkt 17 (Klassificering av byggnader för äldreboende vid fastighetstaxeringen)

1. utskottet

2. res. 14 (s, v)

Votering:

155 för utskottet

117 för res. 14

77 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 77 m, 25 c, 20 fp, 17 kd, 16 mp

För res. 14: 99 s, 18 v

Frånvarande: 31 s, 20 m, 4 c, 8 fp, 7 kd, 4 v, 3 mp

Punkt 18 (Förmögenhetsskatten)

Utskottets förslag till beslut med godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 15 (s)

Votering:

140 för utskottet

99 för res. 15

34 avstod

76 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut med godkännande av utskottets motivering.

Prot. 2006/07:75
15 mars

Partvis fördelning av rösterna:
För utskottet: 78 m, 25 c, 20 fp, 17 kd
För res. 15: 99 s
Avstod: 18 v, 16 mp
Frånvarande: 31 s, 19 m, 4 c, 8 fp, 7 kd, 4 v, 3 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU13 Allmänna motioner om mervärdesskatt m.m.

Punkt 8 (Skatte- och avgiftskontroll)

1. utskottet
2. res. 2 (v)
Votering:
250 för utskottet
20 för res. 2
2 avstod
77 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 s, 78 m, 25 c, 20 fp, 17 kd, 15 mp
För res. 2: 1 s, 18 v, 1 mp
Avstod: 2 s

Frånvarande: 32 s, 19 m, 4 c, 8 fp, 7 kd, 4 v, 3 mp

Tone Tingsgård (s) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 10 (F-skattsedel)

1. utskottet
2. res. 4 (s, v)
Votering:
153 för utskottet
116 för res. 4
1 avstod
79 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 78 m, 24 c, 19 fp, 17 kd, 15 mp
För res. 4: 98 s, 18 v
Avstod: 1 mp

Frånvarande: 32 s, 19 m, 5 c, 9 fp, 7 kd, 4 v, 3 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2006/07:TU10
Ursprungskontroll av fordon, m.m. (prop. 2006/07:42)

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 11 §.)

7 § Straffrättsliga frågor

Straffrättsliga frågor

Föredrogs
justitieutskottets betänkande 2006/07:JuU9
Straffrättsliga frågor.

Anf. 1 KERSTIN ANDERSSON (s):

Fru talman! Under den allmänna motionstiden år 2006 har det väckts 65 motionsyrkanden som rör de straffrättsliga frågorna, varav flera är mycket angelägna och välmotiverade.

Vi socialdemokrater står bakom våra sju reservationer, men för att vinna tid vid voteringen väljer jag att yrka bifall till reservationerna 7, 8 och 17.

Fru talman! Vi socialdemokrater har visat att det har varit viktigt med handlingskraft såväl mot brottsligheten som mot brottens orsaker. Därför har vi, under den förra socialdemokratiska regeringen, satsat stora resurser både på förstärkningar i välfärden och på förstärkningar i rättsväsendet.

I dag har vi flest poliser i Norden, även per invånare. Polisen har fått effektiva verktyg för att utföra sitt jobb. Ett exempel är DNA-tekniken i brottsutredningarna som nära nog är revolutionerande i polisarbetet. Ett annat exempel är den framgång som vi nådde i EU om att säkerställa att trafikdatainformation sparas även framöver.

Men det var inte utan kamp socialdemokratin fick igenom sina förslag. Borgerliga partier var inte så sällan emot reformer.

Till den borgerliga regeringen lämnade vi över en rad utredningar som satts i gång och som innebär ytterligare steg mot att bekämpa brottslighet och förstärka tryggheten för dem som drabbas av våld och andra brott.

Tryggheten är kanske den viktigaste frågan för människan. Tryggheten omfattar allt från att kunna ha en ekonomi som gör att man klarar sig och sin familj till att ha tillgång till hälso- och sjukvård och ett skydd mot våld.

Rättsväsendet är en viktig del av vårt välfärdssamhälle. Den viktigaste och mest grundläggande rättspolitiska frågan gäller människors tilltro till och förtroende för rättsväsendet. Det handlar om att människor känner att det finns en rättssäkerhet, att det finns en rättstrygghet i vårt demokratiska samhälle och att det finns tydliga signaler om vilka normer och spelregler som gäller.

Vi har därför ett mycket viktigt uppdrag som riksdagsledamöter när vi stiftar lagar. De ska vara förutsägbara, proportionella och välgrundade. Och då krävs beredningar och utredningar.

När vi socialdemokrater hade makten genomfördes många nya lagstiftningar, och många utredningar gjordes innan dessa lagstiftningar nådde riksdagens bord. Med regeringserfarenhet var vi, och är vi, väl medvetna om att det alltid krävs ett gediget, noggrant förarbete. Samtidigt är det viktigt att visa handling, att kunna gå från ord till handling.

Kravet på noggrannhet har ofta ifrågasatts av företrädare för de borgerliga vid tidigare debatter i kammaren. Ibland har tonen varit smått ironiserande mot oss socialdemokrater med påståenden som ”ni bara utreder och utreder” eller ”vi behöver inte avvakta ytterligare”. Känns det igen? Därför är det något förvånande att nu läsa majoritetens text i betänkandet där den moderatledda alliansen i justitieutskottet väljer att avstyrka samtliga våra reservationer just med hänvisning till pågående utrednings- och beredningsarbete.

Varför? Nu har ni ju chansen till en offensiv politik. I stället väljer ni att hänvisa vidare.

Ja, nu väljer ni att gå i våra fotspår, i varje fall inom det rättsliga området, nu när ni har chansen att sätta era egna fotavtryck när det gäller så många viktiga frågor som vi tar upp. Det gäller bland annat reservation 8 om barnpornografi.

Fru talman! Den nya tekniken har skapat nya möjligheter att begå brott. Barnpornografi är i dag en brottslighet som i allt väsentligt är relaterad till Internet, där bilder sprids, överläts och görs tillgängliga. Detta avskryvbara brott måste på alla sätt stoppas. Bortom all tolerans kränks och utsätts barn för fruktansvärda övergrepp, även om vi vet att det i dag görs ett fantastiskt jobb i samverkan, både internationellt och nationellt och regionalt, för att sätta stopp för detta.

Att rikskriminalens barnpornografigrupp nu förstärks med poliser från landets polismyndigheter som utbildas till utredare är mycket positivt. Bra är också att Rikskriminalpolisen fortsatt har ansvar för identifiering av brottsoffer, underrättelseverksamhet och de internationella kontakterna. Men det krävs insatser från flera håll för att stoppa barnpornografibrotten. Därför måste också lagstiftningen vara glasklar vad gäller synen på detta brott.

Vi menar att lagstiftningen mot barnpornografi måste skärpas när det gäller ansvaret för dem som producerar pornografien så att straffansvaret för den som skildrar barn i pornografisk bild kommer att omfatta exploatering av alla barn under 18 år.

Omständigheterna kring eller framställningen av den pornografiska produkten ska därför inte ha någon betydelse för om det rör sig om barnpornografi eller inte i de fall som det visar sig att barnet på bilden eller bilderna är under 18 år. Enligt FN:s barnkonvention är barn personer under 18 år.

Det får inte vara så att man ska kunna tolka lagstiftningen om *när* barn utsätts för detta. Man är ett barn om man är 13 år och välutvecklad. Man må vara tidig i sin utveckling på utsidan, men inombords är 13-åringen fortfarande ett barn. Som lagstiftningen ser ut i dag är det alltför enkelt att påstå att man inte kände till att det var ett barn.

För ett år sedan tillkännagav riksdagen, med borgerligheten i spetsen, att regeringen snarast skulle återkomma med ett lagförslag liknande det i vår reservation. Nu avstyrker man vår reservation och hänvisar till pågående utredning. Har man ändrat sig? Vart tog er handlingskraft vägen?

Fru talman! Tekniken och Internetanvändandet har också kommit in i våra barns och ungdomars rum. Ungdomars rum har blivit ett samhälle i samhället. Rätt använt är Internet både lärorikt och utvecklande för barn och ungdomar. Fel använt blir Internet ett forum för inskränkthet, rasism, hot och mobbning. På Internet saknas det närpolis och många gånger även vuxna som bryr sig om vad som händer i kommunikationen via chatt och bloggning.

En särskilt allvarlig företeelse på Internet är alla de sexinviter från vuxna män som sköljer över ungdomar och främst flickor så fort de loggar in på ungdomssajter. Tusentals män söker kontakt med minderåriga på nätet i syfte att någon form av sexuell aktivitet ska äga rum. Den inledande kontakten tas ofta för att bygga upp ett förtroende i förhållande till barnet. Kontakten utvecklas, och till slut kan det leda till att man ser till att man får träffa barnet, och barnet riskerar att utsättas för sexuella övergrepp. Men kontakten kan också leda till att den vuxna förmår barnet att visa sin kropp genom en webbkamera eller på annat sätt sända bilder av sig själv, ibland mot betalning, till exempel påfyllning via Internet av kontantkort till mobiltelefon.

Grooming är ett faktum, och det är detta vår reservation 7 handlar om. Vi anser att gällande lagstiftning inte skyddar barn och ungdomar mot *grooming*. *Grooming* bör därför kriminaliseras, och regeringen bör snarast återkomma med ett lagförslag.

Det är positivt att många föräldrar och vuxna har vaknat upp och att det också finns vuxna som tar de här frågorna på allvar.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag säga att det är bra att motioner skrivs. De får oss att agera och att reagera.

I vår reservation 17 tar vi upp en fråga som det inte talas så mycket om. Den handlar om att det finns försäkringar mot påföljder. Ja, ni hörde rätt: försäkringar mot påföljder.

Under de senaste åren har vi i Sverige sett hur företag har etablerats som har som affärsidé att försäkra människor mot olika former av påföljder av brott. Den typ av försäkringsliknande avtal som det här är fråga om gör att hela intentionen med vår lagstiftning undermineras.

I takt med att påföljderna kraftigt höjs för fortkörning och att fartkamerorna blir fler och fler kan du via något företag som förmedlar tjänsten försäkra dig mot fortkörningsböter via en avgift. Om man blir tagen sänder man in sin böteslapp och får pengarna tillbaka.

Det är exempelvis också i dag, med den svenska tolkningen, förbjudet att beställa alkohol via Internet eller låta någon annan, till exempel ett transportföretag, föra in alkohol. Tullen gör i dag ett mycket bra jobb och lyckas beslagta illegal alkohol. Detta arbete undermineras om de som

beställer försäkrar sina försändelser och genast får en ny leverans utan kostnad om deras alkohol skulle beslagtas.

Här krävs krafttag, både med nationell lagstiftning och inom EU, som sätter stopp för detta. Om vi inte gör detta riskerar vi att se försäkringslösningar inom fler brottsliga områden.

I betänkandetexten konstaterar utskottet att den borgerligt ledda regeringen följer frågan, och man anser inte att vi i dag ska vidta några åtgärder. Varför? Är det för att ni innerst inne är för försäkringslösningar även på det brottsliga området? Är likhet inför lagen inte viktigt?

För oss socialdemokrater är rättssäkerhet, rättstrygghet och likhet inför lagen A och O i vårt demokratiska och jämlika samhälle.

I detta anförande instämde Karl Gustav Abramsson, Christer Adelsbo, Helena Frisk, Elisebeht Markström och Margareta Persson (alla s).

Anf. 2 ALICE ÅSTRÖM (v):

Fru talman! Jag måste säga, och det känns kanske lite ovanligt när man går upp i talarstolen, att jag faktiskt instämmer helt med föregående talare i alla frågor och i allt som sades. Det mest intressanta är dock att jag tror att det också gäller en stor del av den borgerliga majoriteten.

Jag vill i dag, fru talman, också poängtera att det i många frågor som tas upp i dagens betänkande, som innehåller motioner från allmänna motionstiden, finns ett gemensamt intresse över partigränserna. Vi är överens om vikten av att bekämpa olika typer av brott.

Däremot får man konstatera, precis som den föregående talaren gjorde, att det politiska spelet emellanåt kan te sig lite absurt. Jag har, fru talman, många gånger stått här i talarstolen och debatterat och då fått höra: Men varför gör ni ingenting? Varför gör ni ingenting från majoriteten? Varför utreder ni bara? Här är det dags att gå till handling.

I dag befinner vi oss i ett läge där vi har en annan majoritet, och när många av de här viktiga frågorna återigen kommer upp säger majoriteten: Vi avvaktar utredningar, vi ska utreda frågan och därför avstyrker vi motionerna. Jag tror att det i många av de här frågorna är viktigt, fru talman, att vi är tydliga om den enighet som ändå finns i den här riksdagen.

Fru talman! Vi har en mängd reservationer i det här betänkandet, men för tids vinnande kommer jag att yrka bifall enbart till reservationerna 2, 11 och 12. Jag ska ändå försöka beröra flera av reservationerna. Även om jag inte yrkar bifall till dem står Vänsterpartiet givetvis bakom alla sina övriga reservationer också.

Den första reservationen handlar om hets mot folkgrupp. Det är en väldigt viktig fråga. Vi vet att homosexuella, bisexuella och transpersoner utsätts för olika typer av förtryck, våld och diskriminering i samhället. Trots det ger inte lagstiftningen tillräckligt skydd till alla dessa grupper. Särskilt transpersoner är en grupp som i dag saknar skydd i lagstiftningen om hets mot folkgrupp. Vi vet från utredningar och från alla de anmälningar som kommer in att även transpersoner är utsatta för medvetet och planerat hot och våld. Därför är det viktigt, anser vi från Vänsterpartiet, att man gör förändringar i lagstiftningen om hets mot folkgrupp så att den omfattar såväl sexuell läggning som sexuell identitet.

Vi vet från Vänsterpartiets sida att det har suttit en diskrimineringsutredning som har lämnat sitt betänkande, vilket nu bereds, där den här frågan finns med. Det är detta majoriteten menar när man säger att man avvaktar utredningens förslag. Men den här frågan har varit aktuell i flera år. Utredningen har pågått, tiden går och beredningen ska pågå. Under tiden utsätts människor för dessa övergrepp varje dag. Vi från Vänsterpartiet tycker inte att det är rimligt att man avvaktar en utredning och en beredning när vi egentligen ser att det skulle kunna finnas en majoritet för en förändring i lagstiftningen här i Sveriges riksdag. Vi får dock hoppas, fru talman, att beredningen av Diskrimineringsutredningen inte tar alltför lång tid och att vi snart kan få ett förslag till denna kammare som ger alla dessa människor det skydd de faktiskt är berättigade till.

I samband med detta har vi reservation 2, som handlar om straffskärpning vid kränkning av könsidentitet. Det står i brottsbalken 29 kap. 2 § att det är en försvårande omständighet om syftet med ett brott är att kränka en person på grund av dennes sexuella läggning. Det står inte uttryckligen att detta omfattar transpersoner, men som majoriteten skriver i betänkandet är det faktiskt möjligt att använda denna bestämmelse om straffskärpning också när det gäller kränkning av könsidentitet. Dock har vi tyvärr kunnat se, när vi följt domar och tittat på hur man använder sig av denna möjlighet, att när det gäller transpersoner har domstolarna inte använt sig av denna möjlighet. Den tillämpas inte i den utsträckning som är önskvärd.

Vi tycker att man dels borde förtydliga lagstiftningen, dels borde titta på tillämpningen av denna straffskärpningsbestämmelse så att den blir mer använd. Vi ser också att det finns brister när det gäller kunskap om denna straffskärpningsbestämmelse i rättsväsendet, och därför anser vi att man behöver vidta åtgärder när det gäller utbildning inom rättsväsendet.

Fru talman! Ytterligare en fråga där jag tror att vi egentligen är ganska överens är den som den förra talaren Kerstin Andersson tog upp, nämligen frågan om *grooming*. I dag utsätts våra barn för sexuella övergrepp i sina egna rum medan föräldrarna sitter i rummet jämte och inte märker någonting. Vuxna män använder sig av Internet för att ta kontakt med våra unga döttrar. Det handlar om sexuella anspelningar i kontakterna över Internet men också om en målsättning och förhoppning hos många av dessa män om att faktiskt också få den fysiska kontakten med de minderåriga flickorna.

Detta är en utveckling som jag är övertygad om att vi alla ser med stor oro på. Jag skulle ha önskat att vi i utskottet, som faktiskt är överens i den här frågan, hade vågat göra ett tillkännagivande till regeringen där vi visade vår oro och sade att detta inte är acceptabelt. Det vet jag ju att den borgerliga majoriteten också tycker. Det hade varit en bra signal. Tyvärr kom inte den signalen den här gången, men jag hoppas att signalerna till regeringen ändå blir tydliga: Ni måste handla, och ni måste handla snabbt! Detta pågår varje dag för de tusentals och åter tusentals unga flickor som blir utsatta för det.

När det gäller barnpornografibrott vill jag helt ansluta mig till föregående talare. Det är otillständigt att man i dag kan klara sig undan ett straff genom att säga att man inte visste att det var en minderårig. Vi har sett effekterna, och det är självklart att vi behöver den tydligheten i lagstift-

ningen som säger att man faktiskt har en skyldighet att förvissa sig om att det inte är en minderårig. Det går aldrig att lägga över ansvaret på det unga offret så att det unga offret hela tiden måste ha bevisat att han eller hon är minderårig och därför har blivit utsatt för ett brott. Det måste givetvis ligga på förövaren, och där behöver vi en skärpning.

Fru talman! Det finns en mängd reservationer som jag hade kunnat prata mycket om. Jag väljer att ta upp reservation 11 som handlar om tortyrbrottet. Vi delar inte majoritetens uppfattning att svensk lagstiftning fullt ut motsvarar de krav som finns i konventionen. Konventionen omfattar fall då smärta och lidande åsamkas av en offentlig tjänsteman eller någon annan person som handlar som företrädare för det allmänna, utan samtycke eller medgivande. Vi ser att konventionens brottsbeskrivning även omfattar viss underlåtenhet, och det faller inte under de svenska bestämmelserna om misshandel.

Konventionens medverkandebegrepp är också mer vidsträckt än det svenska. Dessutom tillämpas i Sverige rättsprincipen om fri bevisprövning. Det innebär att det inte finns något absolut förbud mot att åberopa bevis som tillkommit till följd av tortyr, och det tycker vi är oacceptabelt. Vi efterfrågar en lagändring som innebär att Sverige lever upp till de krav som ställs i FN:s tortyrkonvention. Det borde vara en självklarhet för alla partier i Sveriges riksdag.

Anf. 3 MEHMET KAPLAN (mp):

Fru talman! Jag vill börja med att lyfta fram frågan om barnpornografibrott. Miljöpartiet har ingen reservation i frågan, och jag vill förklara detta. Det är nämligen så att det pågår en utredning. Till hösten ska man redovisa vad man kommit fram till gällande detta uppdrag. Eftersom brottets art är av en sådan typ och beskaffenhet tror vi att det är oerhört viktigt att inte gå händelserna i förväg just i det här fallet.

Barnpornografibrott tillhör de mest avskyvärda brotten. Människor som håller på med det föraktas både i det vanliga samhället och i den del av samhället där vi har kriminalvård – det med rätta. Vårt samhälle är beroende av att unga kan växa upp bland och känna tillit till vuxna. Detta brott gör att de vanliga mekanismerna sätts ur spel, och det förstör inte bara barnet utan även familjen, släkt, vänner, bekanta, grannskap och skolor.

Förra mandatperioden deltog Miljöpartiet i en uppgörelse om ett tillkännagivande till regeringen om att snabbt återkomma med förslag på hur man skulle kunna inkorporera en skrivning om just detta. Utredningen pågår, och vi väntar på att den ska bli klar och inte förlängas ännu mer.

Jag vill också yrka bifall till reservation 10. Det är nämligen så att vi i Sverige i dag har en lagstiftning som innebär att juridiska personer inte har ett straffansvar när det gäller företagen. Det som kan hända är att mindre seriösa företag får fördelar när det gäller konkurrens och att seriösa företagare på grund av att det ska vara tydligt vem som har ansvar för vad kan åka dit, medan mindre seriösa företag kommer undan med mycket större och värre brott. Det kan inte ha varit meningen när lagen stiftades. Om ett straffansvar för juridiska personer införs tror vi att det kommer att leda till att detta lilla hål i lagstiftningen täpps till.

Jag vill yrka bifall till Miljöpartiets reservationer 13 och 18 samt de tre första reservationerna. I de tre första reservationerna, 1, 2 och 3, lyfts bland annat frågan om könsidentitet fram. Vi har i dag i Sverige en väldigt bra och bred lagstiftning när det gäller diskriminering. Den innefattar etnicitet, religion, funktionshinder, kön och sexuell läggning. Men den innefattar inte könsidentitet på det sätt som man kanske från början borde ha sett till. Det har gjort att en del av dessa brott faller mellan stolarna varje gång en antidiskrimineringsbyrå eller ombudsmännen mot diskriminering ska ta tag i frågan. Det är ett problem för de människor som utsätts för det. Problemet för oss lagstiftare är att den diskrimineringskommitté som har tillsatts och som nu jobbar med frågan inte har någon avvikande åsikt. I regeringens text har man dock inte tagit hänsyn till detta utan menar och manar att vi ska vänta tills den är färdig. Vi avser därför att yrka bifall till reservationerna.

Anf. 4 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m):

Fru talman! Betänkande JuU9 behandlar ett antal frågor som rör straffrättsens område. Utskottet har tagit ställning till 63 motionsyrkanden rörande straffrättsliga frågor. Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden. Utskottet hänvisar bland annat till att gällande regelverk är ändamålsenliga samt till pågående utrednings- och beredningsarbete.

På sitt sätt är var och en av de 47 motioner som vi har behandlat värda att diskuteras mer grundligt än vad en sådan här debatt tidsmässigt erbjuder. Det är frågor som rör och berör människor. Kärnan i en moderat ideologi och i alliansregeringens ideologi är tanken om alla människors rätt till frihet. När människan ges frihet att utvecklas läggs grunden till ett öppet samhälle. Därför måste friheten alltid värnas. Få saker är så frihetsinskränkande som våld och brott. Därför är en fungerande brottsbekämpning ett av samhällets bästa skydd till försvar för människors frihet och trygghet. Att leva i skuggan av brott och våld är den kanske största frihetsinskränkning en människa kan uppleva.

Brottsligheten förändrar Sverige. Brottsligheten förändrar vårt sätt att leva. Brottsligheten förändrar människor. Sverige är inte längre det trygga land vi är vana vid. Brottsligheten breder ut sig och blir allt grövre. Våldsbrotten ökar stadigt. Antalet anmälda våldtäkter och misshandelsfall har blivit allt större och bidrar till bilden av ett alltmer förrått samhälle. I takt med att brottsligheten ökar stiger människors känsla av otrygghet. Så många som 35 procent undviker att gå ut ensamma om kvällar och nätter – 35 procent! Mer än var fjärde kvinna är ofta eller ibland rädd att röra sig ute i sitt eget bostadsområde när det är mörkt. Endast 13 procent av anmälda våldtäkter klaras upp. Tre av fyra brott förblir ouppklarade – tre av fyra brott.

Mängdbrotten som drabbar människor i deras vardag ligger alla under 5 procent uppklarande. Snarare struntar många i att anmäla eftersom sannolikheten att brotten ska lösas är så försvinnande liten. Till exempel klaras inte fler än 8 procent av personrånen upp.

Det är viktigt att alla människor, kvinnor och män, barn och gamla, kan leva i frihet från rädsla för att utsättas för våld och brott. Det är viktigt att bekämpa många brott, men när det gäller det hedersrelaterade våldet, för att nämna ett exempel, är det viktigt att ge stöd åt dem som

utsätts, och det ska vara högprioriterat. Kunskaperna hos polis och andra myndigheter måste öka så att rätt insatser kan sättas in i tid. Hotade kvinnor och hotade män ska skyddas. Utsatta kvinnors och utsatta mäns ekonomiska trygghet ska säkras.

Barns juridiska rättigheter har historiskt sett varit eftersatta, trots att barn i allra högsta grad berörs av brott som riktas mot dem eller begås i barnens närhet. Rättsväsendet ska arbeta utifrån ett barnperspektiv och beakta barns särskilda utsatthet.

Kerstin Andersson från Socialdemokraterna menade tidigare att vi från alliansen går i deras fotspår och visar passivitet när vi hänvisar till utredningar och beredningar.

I den bästa av alla världar hade jag önskat att vi inte hade tagit över efter Socialdemokraterna utan att det hade varit en alliansregering innan denna regering. Men så ser demokratin ut. Vi har ett arv att förvalta när vi nu har tagit över efter en socialdemokratisk justitieminister.

Smörgåsbordet är inte dukat. Lådorna är fulla med ärenden. Saker har skjutits på framtiden, och vi tar tag i detta. Men vi har haft sex månader på oss. Den socialdemokratiska regeringen hade tolv år, 24 gånger så lång tid. Vi gör allt vad vi kan. Det dukade smörgåsbordet är inte dukat med gott och blandat, det är dukat med mycket gammalt och ruttet.

Dessutom vill jag säga att två fel inte gör ett rätt. För att som exempel ta sexualbrottslagstiftningen, som vi nu väntar på att vi ska få ett tillräckligt underlag för att kunna utreda, är det mycket möjligt att den lag som den tidigare regeringen lade fram förslag om inte var tillräcklig. Det är nog så att det beslut som majoriteten i denna riksdag fattade vid det tillfälle vi instiftade den lagen inte var tillräckligt. Det är nog så. Men för att kunna utvärdera detta måste vi ha ett större underlag, ett större antal praxisdomar än en handfull. Vi är inte beredda att lägga fram ett slag i luften, ett hafsverk. Vi vill utvärdera detta och se vad vi kan göra, för två fel gör inte ett rätt.

Sedan vill jag välkomna Socialdemokraterna och Vänsterpartiet till oss. Jag kan inte säga till oss i alliansen, för vi hade med oss Miljöpartiet också. Det handlar om barnpornografibrott. Det är roligt att ni följer med oss i detta. Men jag vill påpeka att det i år finns två motioner om barnpornografibrott, en från Socialdemokraterna och en från Vänstern. I fjol gav riksdagen regeringen ett tillkännagivande som alla övriga partier ställde sig bakom. Socialdemokraterna och Vänsterpartiet ställde sig inte bakom det. Men i år har de motionerat i ärendet och försöker slå på denna regering.

Tillkännagivandet är gjort. Regeringen har fått det till handa. Den regering som vi har nu, alliansregeringen, arbetar med frågan. Detta är ett väldigt grovt brott, ett av de grövsta brotten vi kan begå. Jag kan garantera Socialdemokraterna och Vänstern att det är någonting som beaktas i denna regering.

Det är viktigt att återupprätta ett rättsväsende värt namnet. Det är kanske den enskilt viktigaste frihetsreformen i modern tid. I detta arbete finns inga genvägar. Det är statens uppgift att upprätthålla medborgarnas rättstrygghet och skydda var och en från att bli utsatt för brott. Vår uppfattning är att det går att påverka och bekämpa brottsligheten, både kortsiktigt och i ett längre perspektiv. Det måste stå klart att samhället ser mycket strängt på organiserad brottslighet, våldsbrott, vapenbrott, vap-

nade rån, brott mot barn och kvinnofridsbrott samt människohandel, som är ett av vår tids grövsta brott.

Fler brott måste klaras upp. Polisen ska bättre förebygga, utreda och klara upp brott och stå till medborgarnas tjänst. Huvudregeln ska vara att alla brott utreds, oavsett gärningsmannens ålder. Brottsoffer ska mötas med medkännande och professionalism av alla myndigheter. Sverige ska kraftfullt bekämpa grov gränsöverskridande kriminalitet, som handel med människor, vapen och narkotika, liksom terrorism. Människor ska känna trygghet i vardagen. Rättssamhället måste återupprättas så att människors trygghet kan öka.

Fru talman! Den här regeringen avser att förnya politiken. Det är regeringens ambition att skapa förutsättningar för att flera ska få ett arbete och flera ska kunna växa. Flera ska få makt över sin egen tillvaro och flera ska kunna tillskansa sig kunskap. Flera ska få känna gemenskap med andra och flera ska få uppleva trygghet, hälsa, välbefinnande och en god miljö. Det är regeringen som sätter tilltro till våra gemensamma krafter.

Vi står för en annan rättspolitik än den som har förts tidigare av den socialdemokratiska regeringen. Nu talar vi klarspråk om ansvaret för att förmedla värderingar och normer för att förebygga brott, att polisen ska arbeta i medborgarnas tjänst och att det ställs höga krav på polisens förmåga att förebygga och klara upp brott. Vi slår fast att hela rättskedjan ska ha ett konsekvent brottsofferperspektiv som utgår från att opartiska och effektiva poliser, åklagare och domare är rättsväsendets styrka och borgar för allmänhetens förtroende. Allianspartierna driver en politik för att förebygga och bekämpa brott och för att stödja brottsoffer.

Med anledning av detta, fru talman, vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

I detta anförande instämde Hillevi Engström och Anders Hansson (båda m) samt Karin Nilsson (c).

Anf. 5 KERSTIN ANDERSSON (s) replik:

Fru talman! Ulrika Karlsson har synpunkter på mitt anförande vad gällde att ni väljer att gå i våra fotspår och att det skulle hänvisa till något slags passivitet. Det är ju ni som är passiva. Det var ju det jag menade med att ni går i våra fotspår. Ni hänvisar ju till utredningar och beredningar som pågår, som den socialdemokratiska regeringen har tillsatt. Det är ju det ni gör, Ulrika. Ni har ju chansen nu att visa på en offensiv politik.

Sedan raljerar du och säger: Ni har ju haft tolv år på er. Ja, och jag kan säga att jag tycker att vi har gjort fantastiskt mycket under de tolv åren, både för välfärden och inom rättsväsendet. Men, Ulrika Karlsson, ni har haft tolv år på er att förbereda er. Då borde man veta lite mer och vara lite mer offensiv i sin politik.

För att nu gå över på *grooming* var första gången jag kom i kontakt med *grooming* när jag fick möta tre unga tjejer från Bodaskolan i Borås. De hade startat ett upprop ”Stoppa de snuskiga gubbarna”. De här tre tjejerna hade själva varit utsatta för *grooming*. Det var oerhört intressant att lyssna på dem men också fruktansvärt beklämmande att höra vad de hade varit utsatta för.

Nu vet vi att det är ett uppdrag på gång. Vi gav ett uppdrag till Brå, och vi har också sett till att utredningar har varit i gång. De ska redovisas framöver.

Min fråga till dig, Ulrika Karlsson, är: Kommer vi att få se ett förslag till lagstiftning från den moderatledda regeringen nu i slutet av 2007?

Anf. 6 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m) replik:

Fru talman! Jag börjar med den intressanta frågan, som jag tycker, om historieberivningen, hur det har sett ut med betänkanden tidigare. Jag kan ge ett erkännande att det är mycket möjligt att vi visar prov på passivitet. Vi hänvisar till utredningar, som ni har gjort i tolv år i sträck. Men faktum är att vi inte kan fatta beslut utan att ha ett fullständigt underlag. Det är skillnad på att hänvisa till utredningar i ett läge när utredningen är på gång, när vi vet att den kommer och att göra det från år till år.

Jag ska ta ett exempel. Vi har frågan om tortyr med i detta betänkande. Där kom ett betänkande tidigare. Det finns motioner och reservationer nu i detta avseende. Det lämnades ett betänkande till regeringen från Internationella straffrättsutredningen i november 2002. Sedan dess har inget hänt. Det är ett arv som vi har att ta över. Det är vårt dukade smörgåsbord. Det är så det ser ut.

Utredningar har lämnats, betänkanden har lämnats, sedan har ingenting hänt. Saker och ting måste beredas för att det ska kunna läggas fram lagförslag. Vi kan tycka vad vi vill om det, men det är så det ser ut i vår demokrati.

Anf. 7 KERSTIN ANDERSSON (s) replik:

Fru talman! Jag tycker att det Ulrika Karlsson säger är motsägelsefullt. Först säger hon att vi har utrett frågor, det finns utredningar som har pågått i tolv år. Det lär innebära att ni inte kommer att kunna lägga fram något om ni också ska fortsätta med det. Samtidigt säger ju Ulrika Karlsson: Vi måste bereda ärendena. Ja, det var precis det jag sade i mitt anförande. Det krävs beredning, men det krävs också att man går från ord till handling.

Vi kan gå in på en annan fråga så att vi inte fastnar i här den diskussionen utan kommer in på en diskussion om det som vi egentligen ska diskutera här och som är oerhört viktigt, barnpornografibrotten. Jag hoppas att vi kommer att bli helt överens. Det är så oerhört kränkande för dessa barn som blir utsatta för detta. Jag hoppas att vi ganska snart ska kunna se en lagstiftning där.

Vi vet att det finns ett tillkännagivande från riksdagen till regeringen. Vi socialdemokrater hade nog tyckt att det hade varit klädsamt om vi återigen hade gjort ett tillkännagivande, nu till den regering som sitter. Men jag och vi socialdemokrater hoppas på att vi snart ska få se en lagstiftning på detta område när det gäller det som jag framhöll i mitt anförande, att vi måste skärpa barnpornografilagstiftningen vad gäller att skildra barn på pornografiska bilder så att lagen kommer att omfatta exploatering av alla barn under 18 år.

Anf. 8 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m) replik:

Fru talman! Jag kan här och nu inför alla lova och garantera att denna regering inte kommer att sitta och rulla tummarna och visa brist på handlingskraft i tolv år, absolut inte. Det är en handlingskraftig regering som har många frågor att ta tag i.

Jag är väldigt glad över att vi har en så bred samstämmighet vad gäller barnpornografibrott. Jag välkomnar Socialdemokraterna och Vänsterpartiet till oss andra i denna fråga. Jag tror att vi snart kan se en förändring på detta område så att barn som är under 18 år omfattas av bestämmelsen om barnpornografi, oavsett om de ser äldre ut.

Anf. 9 ALICE ÅSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag måste säga att jag blev lite förundrad. Det var ett riktigt brinnande valtal, där polisen var med, hälsan och kampen mot arbetslösheten var med. Det var väldigt mycket ett valtal. Det var också väldigt stora angrepp, men det var väldigt lite om de konkreta förslag i reservationerna som vi behandlar i det här betänkandet.

Frågan om *grooming* var uppe i den tidigare repliken. Varför är det så svårt – jag är övertygad om att vi i grund och botten är överens – att i den här talarstolen säga att det här är viktigt, vi kommer att återkomma i frågan? Jag tycker att de här frågorna är alldeles för viktiga för att man ska hålla på att göra partipolitiska poäng, så jag tänker försöka att låta bli. Jag skulle tycka att det vore bra. Jag tror att det vore en bra signal till alla föräldrar som är oroade över allt det som pågår att vi uppmärksammar detta i riksdagen och tänker göra någonting åt det. Sedan bryr jag mig inte om formaliteten om vem som gör ett tillkännagivande eller om man ska skydda den egna regeringen eller den tidigare regeringen. Jag tror att det här är en sådan fråga där vi gemensamt måste kunna agera.

Jag blir förvånad när du säger att man rullat tummarna i tolv år. Det är synd att justitieutskottet har varit så hårt belastat och arbetstyngt under tolv år. Jag vet inte med vad, eftersom det tydligen inte har kommit någonting. Så säger man att nu ska vi ha en polis som är i medborgarnas tjänst. Sade man i den förra regeringen och i samarbetet att polisen inte ska vara i medborgarnas tjänst? Vi ska ha opartiska domare och ett opartiskt rättsväsende. Ja, sade vi tidigare att vi ska ha partiska domare? Någonstans får man faktiskt tänka på hur man argumenterar.

Anf. 10 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m) replik:

Fru talman! Jag tar först och främst upp sakinnehållet i frågan om *grooming*. Alice hade synpunkter på innehållet i mitt anförande. Jag ser politiken som en helhet. Utan polisen spelar det ingen roll vilken straffrätt vi har. Vi måste ha en helhet.

Jag tror att det var Alice själv som i talarstolen sade att det här är viktiga frågor för välfärden i vårt samhälle. Där kan vi inte bortse från arbetslösheten och utanförskapet, för de påverkar också de här frågorna. Det här är en helhet, allting hänger ihop.

Vad gäller *grooming* säger utskottet att det är särskilt angeläget att barn och ungdomar skyddas mot sexuella övergrepp och andra former av sexuellt utnyttjande och att det är viktigt med straffrättsligt skydd mot den typen av förfarande som *grooming* innebär. Det pågår ett utrednings-

arbete, och vi vill invänta vad det landar på. Men vi tycker att det är viktigt. Låt oss se vad den utredningen landar på.

Jag vill poängtera att det är ett allvarligt problem när unga människor blir drabbade av dessa sexuella övergrepp och andra former av sexuellt utnyttjande på Internet. Till syvende och sist är det så att vi inte enkom kan lagstifta bort detta problem. Vi kan tyvärr inte göra det. Vi kan inte ha ett samhälle där föräldrar sitter inlåsta i ett annat rum och inte bryr sig som vad barnen gör framför datorn. Vi måste ha föräldrar som bryr sig om barnen och tar ett ansvar i det avseendet. Det är många instrument som måste användas för att komma till rätta med *grooming*. Att bara lagstifta tror jag inte är tillräckligt. Men låt oss vänta på utredningen, och så gör vi någonting som är verkningsfullt.

Anf. 11 ALICE ÅSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag får väl ändå vara glad över att du säger att det kommer att komma någonting. Jag får kanske nöja mig med det i dag. Det är självklart så att vi inte kan lagstifta bort företeelser i samhället hur gärna vi än skulle vilja. Vore det så lätt att göra skulle jag kunna tänka mig mycket lagstiftning över huvud taget, om man löste problemen så.

Men jag tror också att det är viktigt att poängtera att det finns en mängd föräldrar som bryr sig. Det här är ett genomgripande problem. Det är just därför att föräldrarna bryr sig och har uppmärksammat detta som vi nu börjar se det.

Oavsett hur engagerad förälder man än är, kommer man inte att klara av att förbjuda sitt barn att befinna sig framför datorn antingen hemma hos sig själv eller hemma hos en kompis. Därför är det vuxenvärldens och vi lagstiftares del av ansvaret. Jag tror att alla föräldrar vill skydda sina döttrar och även söner från den här typen av övergrepp.

Fru talman! Självklart är politiken en helhet. För Vänsterpartiet har det alltid varit välfärdspolitik som har varit den mest grundläggande. Vi har många gånger fått kritik för att vi inte satsar tillräckligt stora pengar på rättsväsendet. Vi har valt att prioritera att lägga pengar på kommunerna och på välfärden för att kommunerna ska kunna möta behovet av fler lärare i skolan och en bra barnomsorg, vilket är det allra viktigaste, medan ni många gånger har sagt: Vi ger inte pengar till kommunerna och till välfärdssamhället utan till polisen. Nu börjar ni också se att kommunerna behöver de här resurserna, och det är bra. Det är därför som ni inte har kunnat möta upp med lika mycket resurser till rättsväsendet när ni kommit till makten som ni gjorde i de tidigare budgetmotionerna, när ni inte hade beslutanderätt.

Anf. 12 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m) replik:

Fru talman! Jag kan avsluta i den ände som jag började i mitt första inlägg, att vi har tagit över efter en socialdemokratisk regering som har styrt i tolv år med stöd av Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Tyvärr är det inte ett dukat smörgåsbord. Vi har ett arv att ta över. Det finns mycket att göra. Det är mycket som har gjorts tidigare men mycket kvarstår, så låt oss se framåt.

Det finns många frågor som är viktiga. *Grooming* är en av dem, människohandel en annan, tvångsgifte en tredje, *stalking* med systematisk förföljelse och trakasserier är en fjärde fråga. Det finns väldigt många

frågor som är viktiga att ta tag i. Vi vill verkligen komma åt den grova brottsligheten och brottslighet där offret är minderårigt och där barn är involverade och sätta brottsoffret i centrum.

Jag ser med tillförsikt på framtiden och ser fram emot vår nästkommande debatt nästa år då vi har ett annat utgångsläge.

(Applåder)

Anf. 13 KARIN NILSSON (c):

Fru talman! Efter att Ulrika Karlsson har använt sina tolv minuter väl har det mesta blivit sagt. Trots det vill jag instämma i att det är väldigt många viktiga motioner som har behandlats i betänkandet.

Många av motionerna innehåller frågor om brott som är sexuellt relaterade, brott som väcker avsky och brott som berör. Dels är det förslag om ökad rättstrygghet för utsatta grupper, till exempel homo-, bi- och transsexuella personer, vad det gäller förolämpningar, kränkningar, hatbrott och förföljelse, dels handlar det om våld mot kvinnor och barn i form av tvångsgifte, våldtäkt, sexkontakter via Internet, köp av sexuella tjänster, barnpornografibrott, människohandel och prostitution. Det är viktiga frågor, och jag ser i stort sett inga meningsskiljaktigheter mellan de olika politiska partierna. Och jag blir jätteglad när jag hör att Alice Åström bekräftar att vi är ense över partigränserna om att de här frågorna är viktiga och att vi tar dem på stort allvar.

När jag går tillbaka till regeringsförklaringen och regeringens budgetproposition för rättsväsendet 2007, finner jag också flera stycken i de texterna som helt klart överensstämmer med en ökad ambition att stärka rättstryggheten i dessa frågor utifrån brottsoffrets perspektiv. Rättsväsendet ska arbeta utifrån ett barnperspektiv och beakta barns utsatthet, står det. Utredningar som görs i samband med misstankar om att ett barn utsatts för ett brott ska vara anpassade till barnen, och barn som har utsatts för att bevittna våld i hemmet ska ha brottsofferstatus.

Den nya sexualbrottslagstiftningen trädde i kraft i april 2005. Då infördes särskilda straffbestämmelser för bland annat våldtäkt mot barn och sexuella övergrepp mot barn. Kravet på att handlingen ska ha begåtts under tvång slopades för att betrakta övergreppet som brott. Därmed skärptes också straffpåföljden. Straffmaximum för vissa allvarliga sexualbrott höjdes.

Sedan den nya lagstiftningen trädde i kraft har det förekommit en del uppmärksammade domar där straffpåföljden har varit lägre än förväntat och där det har funnits reaktioner. Offrets agerande har fortfarande haft stor inverkan på domen i stället för det fokus som skulle ha varit på det sexuella övergreppets grad av våldshandling.

Det har gått en förhållandevis kort tid sedan den nya sexualbrottslagstiftningen trädde i kraft. Trots detta har justitieutskottets uppföljningsgrupp diskuterat att göra en uppföljning för att se hur tolkning, tillämpning och praxis tagit form utifrån den nya lagstiftningen. Utskottet har också från Justitiedepartementet fått bekräftat att en uppföljning av tillämpningen av den nya sexualbrottslagstiftningen kommer att initieras när det finns underlag nog för att bedöma och utvärdera den nya lagregleringen. Som centerpartist ser jag fram emot dessa uppföljningar, och jag önskar att de sker skyndsamt för att minimera risken för nya misstag i dessa ärenden.

Fru talman! Det är en fråga som ingen hittills har tagit upp i den här församlingen. Den nämndes faktiskt inte heller av Ulrika som var väldigt mångordig. Det är frågan om straffpåföljder för psykiskt sjuka. När jag läser justitieutskottets betänkande nr 9 tycker jag att det är ett väldigt kompakt dokument. Det är tyngt av mycket historik. Men just denna historik ger mig som ny ledamot i utskottet utrymme för att sätta mig in i nya frågor. I motion So264, som var orsaken till att det skrevs mycket om denna historik, beskrivs ett betänkande som handlar om Psykansvarskommitténs förslag till reformerad reglering för straffrättsliga påföljder för psykiskt störda lagöverträdare.

Psykansvarskommitténs förslag, som överlämnades till regeringen redan i januari 2002, innehåller bland annat förslag om att krav på att tillräknelighet införs för att straffrättsligt ansvar ska kunna utdömas. Vidare föreslås att rättspsykiatrisk vård avskaffas som särskild påföljd och att de vanliga påföljderna, till exempel fängelse, i stället används för psykiskt störda lagöverträdare som dömts för brott. Dessa ska sedan ges rättspsykiatrisk vård inom fängelsens väggar under verkställigheten av sitt straff.

Denna utredning lämnades alltså över till regeringen redan i januari 2002 och har sedan oktober 2003 fortsatt setts över av en nationell psykiatrisamordnare, för att i november 2006 mynna ut i ett delbetänkande och ett slutbetänkande.

Jag kan i detta läge, med en ny regering som just tagit över ärendet, dela utskottets bedömning att man ska låta frågan vila ytterligare något för att inte föregripa det pågående beredningsarbetet. Men jag skulle gärna höra ifall Kerstin Andersson, som företräder Socialdemokraterna, kan svara mig på frågan: Varför är det på detta vis?

Kerstin inledde sitt anförande med att beskriva Socialdemokraternas handlingskraft. Det här är en fråga som har dragits i långbänk, som jag ser det. Det har alltså gått fem år sedan Psykansvarskommittén redovisade sin utredning. Sedan tillsattes en ny utredning som antog ett annat namn, en nationell psykiatrisamordning, för att komma fram till samma sak som den tidigare utredningen hade kommit fram till. Redan den första utredningen tog några år på sig. Jag vet inte hur lång tid det tog, men låt säga att det tog två år. I så fall är vi uppe i en summa av sju års utredande, och vi har inte kommit längre än, som det ser ut. Utredningar som handlar om omstruktureringar och reformeringar får inte dra ut på tiden.

Lägger man samman åren blir det många år. Verksamheter som står inför reformer och omstruktureringar blir ofta hämmade i sin utveckling, både vad gäller kompetens bland personalen och investeringar.

Det vore intressant att höra av Kerstin Andersson som företräder Socialdemokraterna hur denna handlingskraft lyser igenom i denna fråga.

Jag yrkar bifall till förslaget i justitieutskottets betänkande JuU9 samt avslag på reservationerna.

(Applåder)

I detta anförande instämde Mildred Thulin (c).

Anf. 14 JAN ERTSBORN (fp):

Fru talman! I dagens debatt om straffrättsliga frågor har vi hört några inlägg och replikskiften. Det visar att det är fråga om många och vitt skilda områden inom straffrätten.

Jag vill i mitt inlägg ta upp några frågor som inte har berörts särskilt mycket. Det handlar inte om någon prioritering. Brott ska bekämpas och många brott är lika viktiga. Jag har ändå valt ut några bitar.

En sak som ingen har berört är frågan om barnäktenskap och tvångs-äktenskap som finns med i betänkandet. Riksdagen lagstiftade våren 2004 och fastställde att dessa var ogiltiga och att man i vårt land inte fick viga folk under 18 år. En viss dispensmöjlighet fanns dock, men den vill vi nu arbeta bort. Det blev då inte tal om kriminalisering av de personer som medverkar till barnäktenskap. Den frågan är uppe nu och där menar vi från Folkpartiets och alliansens sida att detta måste vi göra någonting åt. Det är helt oacceptabelt att föräldrar och släktingar lovar bort barn i arrangerade äktenskap eller tvingar barn att gifta sig. Den här biten ska vi arbeta vidare med, och det kommer vår regering att göra.

Karin Nilsson berörde sexualbrotten lite grann. Även om det inte finns med i någon motion just nu tycker jag att man ska poängtera att det blev en olycklig lagstiftning med just rekvisitet hjälplöst tillstånd. Från oppositionens sida försökte vi att få det ändrat till den lydelse som Lagrådet ville ha, nämligen att kvinnan skulle befinna sig i en särskilt utsatt situation. Det är alldeles uppenbart att det finns ett antal kvinnor som i dag inte blir brottsoffer och där gärningsmännen inte blir fällda på grund av valet av rekvisitet hjälplöst tillstånd som den socialdemokratiska regeringen envist höll fast vid. Vi ska även på den punkten försöka att få till en ändring.

När det gäller *grooming* och barnpornografi har jag ingen annan inställning än den som har redovisats här. Det är avskyvärda brott som vi snabbt måste åtgärda.

Ingen har tagit upp frågan om preskription beträffande till exempel mord. Många av oss är nog överens om att vi tänker stödja det förslag som sedan januari månad ligger om att ta bort preskriptionstiden beträffande mord och en del andra allvarliga brott.

Livstidsstraffet har ingen berört. Vi i Folkpartiet vill i princip ta bort livstidsstraffet, men vi har funnit att med ändringen och prövningen i Örebro tingsrätt som nu sker ska vi avvakta lite innan vi driver frågan vidare. Alla är medvetna om att vi knappast har ett livstidsstraff i vårt land. Det blir förändrat förr eller senare.

Vi har också frågor om förverkande, som för jurister kanske är bland de besvärligaste. Där måste vi göra någonting för att komma åt den grova organiserade brottsligheten. Där har vi fått aviserat en proposition om ett utvidgat förverkande, och den kommer också.

Fru talman! Jag tog upp några frågor som inte har berörts särskilt mycket. Jag kan konstatera att utskottet egentligen är ganska överens i många avseenden.

För att lite grann återknyta till den diskussion som har förts skulle jag vilja citera följande: ”Jag vet att vi får kritik för att vi avstyrker alla mot- ioner och reservationer, trots att vi i mångt och mycket faktiskt är över- ens. Varför avstyrker vi det som till synes är både klokt och bra? Jo, eftersom departementet redan arbetar med det som man efterfrågar, och det vet ju ni också. Ni kan tycka att det låter hur klyschigt som helst, men för mig handlar det mer om att göra saker rätt än att göra dem snabbt.”

Den jag citerade var Socialdemokraternas Helena Frisk ur ett proto- koll från förra riksmötet.

Många av mina tidigare debattörer borde fundera en liten stund på vad vi egentligen har debatterat när vi ställer oss frågan om varför vi gör och inte gör.

För min och majoritetens del handlar det om att komma till handling, och det ska vi verkligen se till att göra. Vi är beredda att ta debatten i framtiden när vi har fått lite mer tid på oss. Sex månader är alldeles för kort tid för att hinna verkställa mycket av det som vi alla vill ha genom- fört.

Fru talman! Avslutningsvis yrkar jag också bifall till förslaget i be- tänkandet och avslag på reservationerna.

(Applåder)

Anf. 15 PETER ALTHIN (kd):

Fru talman! Det är rätt svårt att komma sist. Jag kan, som någon an- nan gjorde tidigare, börja med att säga att jag instämmer med i varje fall de tre föregående talarna, vilka alla är representanter för alliansen.

För att inte glömma det börjar jag i den ändan att jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på alla reservationer. Det känns på ett sätt lite svårt att säga eftersom vi suckade och gnällde över det när vi var i opposition. På den onda tiden – om jag säger så – när vi var i opposition gnällde vi över att ingenting hände. Jag förberedde mig precis på detta, Kerstin Andersson och Alice Åström. Jag vill inte påstå att jag är synsk av den anledningen men jag kunde förutse att nu kommer gnällandet från er sida.

Då skrev jag så här för att det skulle bli något sänär hyggligt när vi yrkar avslag på alla dessa reservationer: Det innebär inte självklart att alla reservationerna är hopplösa, ointressanta och fullständigt menings- lösa. Det är i en demokrati viktigt med en kreativ och konstruktiv oppo- sition.

Detta säger jag till er i oppositionen nu. Det sade ni aldrig någonsin till oss, i varje fall inte till mig.

Varför finns nu dessa avslag på reservationerna? Det har framförts av mina allianssystrar och -bröder. Antingen finns det ett gällande regelverk eller så finns det utrednings- och beredningsarbete.

Det är en diger katalog, fru talman. När jag satt på kammaren i går tänkte jag om jag skulle ta och gå igenom allesammans. Då måste vi san- nolikt flytta på påsken. Jag bestämde mig för att avstå från att gå igenom allesammans. Men det är en katalog och karta över mycket intressanta och viktiga ärenden såsom brott mot vissa utsatta grupper, brott mot frihet och frid, sexualbrott, barnpornografibrott, tillgreppsbrott, ekono- miska brott, skadegörelse, preskription, påföljder, juridiska personers straffansvar och förverkande.

I går var jag inte helt övertygad om att alla skulle njuta av att jag höll på hela eftermiddagen, så jag har begränsat mig lite grann.

Oppositionens roll är faktiskt att ligga på och kräva resultat.

Så agerade vi kristdemokrater när vi var i opposition. Jag har argumenterat och debatterat med både Kerstin Andersson och Alice Åström och säkert flera andra och framfört detta och sagt: Se till att det händer något! Kom igen!

Det är viktigt att oppositionen gör så. Men samtidigt måste vi ha ett underlag som leder till en lagstiftning som fungerar. Det blir lite tjafsigt. Det är ganska roande att lyssna på detta nu när vi har bytt roller och vi får höra: Nu är ni passiva och gör ingenting.

Vi har inte haft så lång tid på oss. Kom igen nästa år vid den här tidpunkten. Om det då fortfarande i så här många fall pågår en utredning och det inte finns något godtagbart skäl till det – det kan ju finnas godtagbara skäl – ska jag ta emot den kritik ni har.

Men det är, som sagt, viktigt att det är välgrundat.

Det var några punkter som jag tyckte var intressanta. Jag hade kanske hoppats att jag skulle vara ensam om dem. Jag har nu suttit och bockat av dem. De sista tog min liberala vän när han sade: Det är ingen som har pratat om preskription; det är ingen som har pratat om livstidsstraff.

Jag trodde att Alice Åström skulle ta upp den frågan.

Jag börjar med barnpornografibrott. Det är något som engagerar Kristdemokraterna. Det har det gjort i alla tider. Ända sedan Inger Davidson satt i regeringen har det verkligen engagerat och vi har nu till sist, vågar jag påstå, fått med alla andra.

Det som Socialdemokraterna och Vänsterpartiet tar upp i reservation nr 8 är ju något som vi också vill. Vi vill ju samma sak. Utredningen ska redovisas senast den 31 augusti. Jag tittade efter och tänkte, hoppas nu att det är år 2007. Det var 2007. Det dröjer alltså bara några månader. Vi ska nog begära lite tålamod av oss själva och av er.

Sedan kommer vi att hamna i ett läge när det gäller barnpornografi som jag tror att alla accepterar. Där måste vi göra något. Det är fullständigt oacceptabelt att det finns.

Preskription är en annan fråga som jag tycker är viktig för rättssamhället. Ska alla brott ha preskriptionstid? Det är inte självklart. Det finns ju en ökad kriminalteknisk kunskap som gör att det kan vara rimligt att preskriptionsreglerna ses över. Socialdemokraterna har i sin reservation just pekat på detta. Ska man förlänga preskriptionen för vissa brott?

Jag följer detta med stort intresse. Det finns en promemoria och frågan bereds i Regeringskansliet om man ska ta bort preskriptionen för de allvarligaste brotten till exempel. Ska preskriptionen förlängas för andra mycket allvarliga brott? Att se över detta när det gäller den allvarliga brottsligheten tror jag är väldigt bra. Vi står inte så långt från varandra där heller, Kerstin Andersson. Ni ville förlänga preskriptionen på vissa brott. Vi vill fundera på om man ska ta bort den för till exempel de brott där det finns ett livstidsstraff.

Ha lite tålamod så ses vi nästa år och kan ta upp detta och se vad som händer.

Frågan om påföljderna trodde jag att Alice Åström från Vänsterpartiet skulle ta upp. Det finns en reservation från Vänsterpartiet om att ta

bort livstidsstraffet som påföljd. Det är något som Kristdemokraterna också har varit inne på av flera skäl.

Nu har det hänt något genom att vi har en ny domstol i Örebro tingsrätt som bedömer frågan om tidsbestämning av livstidsstraffen. Det tycker jag är viktigt. Mitt huvudskäl till att ta bort livstidsstraffet var att inte blanda ihop den dömande makten och den verkställande makten. Det var regeringen i form av sin nådeenhet som tidsbestämde straffen av nåd. Där har det skett en förbättring.

Jag kommer att följa resultatet av det mycket noga. Mig veterligen är det bara två ärenden som är avgjorda i tingsrätten. Inget av dem har fått tidsbestämt. Det har inte hamnat i hovrätten ännu och vi vet inte vad det blir av det. Jag kommer att följa detta med stor noggrannhet och se om det blir bättre eller sämre. Det är ändå ett steg i rätt riktning.

Om jag sammanfattar detta kan jag lugna oppositionen och säga att vi kommer att följa regeringens arbete väldigt noggrant för att se att utredningarna ger resultat och att vi kommer framåt i dessa ärenden. Jag vet inte om det lugnar socialdemokrater och miljöpartister eller vänsterpartister, men jag kommer att göra det. Jag utgår ifrån att ni i oppositionen ligger på och försöker få ärendena att komma framåt.

När vi står här nästa år tror jag att vi kommer att vara mer nöjda tillsammans, både oppositionen och regeringen, för att vi har uppnått det som vi i praktiken är ganska överens om.

(Applåder)

Anf. 16 KERSTIN ANDERSSON (s) replik:

Fru talman! Så möts vi igen, Peter Althin. Vi har mötts i många intressanta debatter. Jag minns speciellt en debatt som vi hade om stalkning. Stalkning finns ju också med i detta betänkande. Vi hade en lång debatt och var överens om att detta var något mycket önskat, att det kunde upplevas oerhört kränkande och hotfullt och att det försämrade människors livskvalitet.

Jag kan inte låta bli att citera dig. Jag krävde att vi skulle ha en bra och rättssäker lagstiftning och att vi skulle utreda och gå vidare med detta och att vi skulle titta på den lagstiftning vi har och hur vi använder den. Då sade du: Det kan inte avvakta. Det är det vi säger. Kom till skott! Det är bara att skriva på här, Kerstin Andersson.

Rollerna är ombytta, precis som du sade i ditt anförande. I den debatt som vi har haft i dag känner jag ibland: Är det ombytta roller? Ni har hela tiden i era anföranden gått tillbaka till de utredningar som vi har gjort.

Vi ska tydligen ta ansvar för det som komma skall. Men det är ju ni som har ansvaret nu. Det är ni som ska duka det där bordet som ni påstår inte var dukat. Ni har ansvar.

Man ser av betänkandetexten att ni ska återkomma snart. När tror Peter Althin att man snart återkommer med lagstiftning om stalkning?

Anf. 17 PETER ALTHIN (kd) replik:

Fru talman! Stalkning är en form av systematisk förföljelse. Jag vill inte påstå att Kerstin Andersson utsätter mig för det nu. Riktigt så känns det inte.

Jag lovar att vi kommer att ta ansvar för att sköta den här regeringens arbete. Det kan oppositionen och Socialdemokraterna helt släppa. Vi vill ha er kvar i ryggen med samma ambitionsgrad att se till att ärendena inte blir liggande. Vi kommer att göra vårt och så får vi känna att oppositionen tycker att det är intressant.

Stalking är något oerhört trist. Jag har själv varit utsatt för det. Det är inte något som jag är glad över. Jag vet precis vad det innebär. Jag hade gärna sett att vi hade kommit snabbare fram med detta.

Jag vill inte påstå att det var en njutning att höra vad jag sade då. Men jag ställer mig fortfarande bakom det: Kom igen! Jag hoppas att du sparar min argumentation till nästa debatt så att jag kan säga: Nu är vi där. Nu har vi kommit hem.

Problemet är att sätta allt i sjön på dessa få månader. Så dukat var inte bordet, som Ulrika har sagt. Nu dukar vi det med rätter av alla slag och med stor noggrannhet så att lagstiftningen blir bra.

Anf. 18 KERSTIN ANDERSSON (s) replik:

Fru talman! Jag ser fram emot att ni återkommer med någonting när det gäller stalking om det är behov av det.

En annan fråga som jag tog upp i mitt anförande och som borde intressera Peter Althin är likheten inför lagen. Jag tog upp att det i dag går att försäkra sig mot påföljder.

Jag skulle därför vilja ha Peter Althins syn på detta. Tycker Peter Althin att det är handlingskraftigt när man från en moderatledd regering säger att man följer denna fråga? När det handlar om likhet inför lagen och man ser att det finns kryphål borde man när en sådan situation uppstår göra något. Åtminstone skulle det ha stått i texten i betänkandet att justitieministern hade vidtagit någon form av åtgärd.

Jag vill alltså gärna ha din syn på just detta att man i dag kan försäkra sig mot påföljder.

Anf. 19 PETER ALTHIN (kd) replik:

Fru talman! Vi har en moderatledd regering, men vi är fyra partier i den, och vi tar ansvar allesammans. Så försök inte att skjuta över detta på bara Moderaterna. Kristdemokraterna tar också ansvar för detta.

Det är ingen enkel historia, kan jag säga, att försäkra sig mot brott. Det är nämligen vad det är fråga om. Det som var aktuellt var att man hos ett bolag kunde försäkra sig mot parkeringsböter. Och om man fick en parkeringsbot så kunde man skicka in den till detta bolag som skulle betala den. Men det finns inga garantier för att bolaget betalar eftersom detta är en försäkring mot brott.

Problemet är inte så stort. Men självklart ska man naturligtvis försöka göra allt för att få bort det. Men jag tror inte att det är så enkelt som Kerstin Andersson säger och att man snabbt kan få bort det.

Vi bekämpar brottslighet. Men det är inte så enkelt att sätta i gång någonting. Detta bolag har sedan försvunnit. Och det finns inga rättsgarantier från samhällets sida heller.

Men självklart ska det råda likhet inför lagen. Det är det som jag har jobbat med i 30 år innan jag träffade Kerstin Andersson. Så det är någonting som jag verkligen ställer mig bakom.

Anf. 20 ALICE ÅSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag tänker inte förlänga den här debatten så väldigt mycket. Men Peter Althin tog upp frågan om livstidsstraffet, vilken jag inte berörde i mitt anförande. Men Vänsterpartiet har en reservation om livstidsstraffet. Jag tog inte upp det eftersom vi har fört en debatt och diskussion om det under väldigt många år, och jag prioriterade lite andra saker.

Men när det gäller livstidsstraffet kommer jag, precis som Peter Althin, att noga följa den förändring som har skett. En av de viktiga delarna i Vänsterpartiets kritik mot livstidsstraffet var just att man i fråga om detta blandade samman den lagstiftande och den dömande makten. Där fanns det oerhört principiella ställningstagandet. Den ordning som finns nu förändrar faktiskt detta faktum. Det tycker jag är positivt. Det var en uppgörelse som vi i den tidigare majoriteten bestående av s, v och mp gjorde.

Men det finns en sida kvar när det gäller livstidsstraffet, och där vet jag att Peter Althin och Kristdemokraterna har haft liknande funderingar. Det handlar om att man inte vet vilka tidsramar som gäller i fråga om livstidsstraffet såsom det är utformat. När man inte vet vilken tid som ska avtjänas blir det också problem när det gäller behandling inne på anstalterna. Den problematiken kvarstår fortfarande.

Vi är glada över att den principiella frågan är löst i och med det nya systemet. Men frågan om hur vi ska kunna ge människor vård och behandling på bästa möjliga sätt och hur man ska kunna klara av detta klientel inne på våra anstalter där man har problem just med de livstidsdömda har vi fortfarande inte löst. Därför tycker Vänsterpartiet att det är viktigt att vi går vidare och faktiskt avskaffar livstidsstraffet.

Anf. 21 PETER ALTHIN (kd) replik:

Fru talman! Jag kan tala om vad vi kristdemokrater en gång i tiden skrev i vår motion om avskaffande av livstidsstraffet. Vi skrev där bland annat: Ett tungt skäl för att avskaffa livstidsstraffet är att den dömande makten då hålls isär från den verkställande makten.

Det var det tunga skälet – först dömde en domstol, och sedan skulle den verkställande makten genom regeringen och Justitiedepartementets nådeenhet via nådeinstitutet tidsbestämna straffet. Det tyckte jag var principiellt helt felaktigt.

Nu är det inte så. Nu är det Örebro tingsrätt som ska bedöma detta i ett tvåpartsförfarande. Och då har detta tunga skäl försvunnit.

Jag kommer att följa vad som blir resultatet av detta därför att den tid som livstidsdömda har avtjänat hela tiden har förlängts. Så vad detta kommer att innebära kommer jag att följa mycket noga. Det var det ena. Så Alice Åström kan vara lugn när det gäller det.

Det andra gäller att innehållet i själva verkställigheten naturligtvis är specifikt för den livstidsdömda. Men det är lika specifikt för långtidsdömda i övrigt, alltså att det finns ett innehåll i kriminalvården. Det kommer vi också att följa och se till att det blir ett innehåll. Oavsett om man är dömd till tio års fängelse eller till livstidsstraff måste det hända någonting under själva verkställigheten. Och där står Vänstern och Kristdemokraterna egentligen inte så långt ifrån varandra. Men ändå tycker vi

att det är så roligt att debattera, så därför debatterar vi nu en sak som vi är relativt ense om.

Prot. 2006/07:75
15 mars

Straffrättsliga frågor

Anf. 22 ALICE ÅSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag tycker faktiskt att det är rätt skönt att man emellanåt också debatterar det som man är överens om – de mer övergripande kriminalpolitiska frågorna, där livstidsstraffet är en del.

Jag är glad över att höra att Peter Althin och Kristdemokraterna också kommer att följa den nya ordningen. När jag har försökt följa det som har hänt i Örebro tingsrätt har jag personligen, alltså inte partiet, känt en viss oro över den mediala spekulation som har varit i fråga om det första ärendet. Alla gamla bilder ska tas upp, och man ska återigen få höra offer, vittnen eller andra. Då hamnar man i en sådan situation att när man ska pröva om man ska tidsbestämma straffet blir det snarare en medial prövning av brottet ytterligare en gång. Det har gjort mig lite oroad. Nu hoppas jag att det var ett medialt intresse på grund av att man började med detta. Men om det skulle bli en sådan utveckling i fråga om detta känner jag mig osäker på om det blir en prövning på det sätt som jag är övertygad om att Kristdemokraterna, Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och andra partier ville ha. Det har gjort mig oroad. Men vi får fortsätta att följa detta.

Anf. 23 PETER ALTHIN (kd) replik:

Fru talman! Jag delar denna oro eftersom vi fortfarande inte vet vad som blir resultatet av detta. Såvitt jag vet har två fall blivit prövade, men man har inte tidsbestämt straffet i något av dessa fall. Jag vet att det första fallet är överklagat till hovrätten. Då får man se vad som händer med detta.

Problemet med den första domen, som jag väl känner till, är att det egentligen inte fanns några vinklar om vad som skulle krävas för att tidsbestämma straffet. Man talade bara om att det fanns så väldigt mycket som talade mot att man skulle göra det. Det handlade alltså om straffvärdestänkandet.

Men jag kommer att följa detta, och vi får se vad resultatet blir när vi har flera domar, flera hovrättsdomar, och kan göra en utvärdering av det. Vi ska följa det med stort intresse.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 11 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.48 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Anf. 24 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag hälsar statsråden välkomna. I frågestunden deltar följande statsråd: näringsminister Maud Olofsson, statsrådet Mats Odell, justitieminister Beatrice Ask, statsrådet Maria Larsson och statsrådet Jan Björklund. Näringsminister Maud Olofsson kommer att besvara såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde. Frågor till övriga statsråd förutsätts beröra deras ansvarsområden inom regeringen.

Den svenska vapenexporten

Anf. 25 PETER PEDERSEN (v):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till näringsminister Maud Olofsson.

Enligt uppgifter från myndigheten Inspektionen för strategiska produkter, som övervakar och ger tillstånd för den svenska vapenexporten, ökade den svenska vapenexporten förra året med 20 procent till drygt 10 miljarder.

Det kan vara värdefullt att förklara att vi egentligen har ett förbud mot svensk vapenexport. Vi har ett dispensförfarande, kan man säga. Man måste begära tillstånd för att få exportera vapen. Det kan ges under vissa förutsättningar, om det är viktigt för svensk försvars- och säkerhetspolitik i framtiden.

Min ena fråga är om näringsminister Olofsson anser att det är rimligt att ha ett undantag på ungefär 10 miljarder. Kan man då prata om ett undantag? Är det då inte snarare en regel att man beviljar vapenexport? Är det positivt om detta undantag bara ökar och ökar, så att den svenska vapenexporten alltså ökar?

Min andra fråga är om det inte är hög tid att införa ett demokratikriterium i svensk vapenexportslagstiftning. Om ett land inte är demokratiskt ska detta alltså vara ett ovillkorligt hinder – då får man inte köpa vapen.

I dag är det väldigt grova kränkningar som gäller för att man ska säga nej. Är det rimligt?

Anf. 26 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Tittar man ur ett historiskt perspektiv på svenskt försvar ser man att vi har haft en stark försvarsindustri i Sverige därför att vi har haft en stark neutralitetspolitik och en stark politik när det gäller alliansfriheten. Det har gjort att vi har byggt upp en stark försvarsindustri för att vi ska kunna klara av att skydda oss själva.

Nu ser det lite annorlunda ut. Vi är fortfarande alliansfria, men vi har i det senaste försvarsbeslutet – som också Vänsterpartiet var med i – skrivit att vi ska gå från ett försvar där vi står vid gränserna och stoppar fienden till ett insatsförsvar.

I ett sådant samarbete behövs också krigsmateriel. Försvarsmaterielen som svensk industri har är väldigt bra. De skyddar våra soldater i Afghanistan; de skyddar våra trupper när vi är på andra ställen.

Jag har lite svårt att se varför inte svensk försvarsindustri skulle kunna få vara med och delta i detta.

Anf. 27 PETER PEDERSEN (v):

Fru talman! Det var inte riktigt det jag ifrågasatte. Jag bor själv i närheten av en ort som är ganska känd för sin försvarsindustri. Det finns ett stort tryck på att köpa vapen i världen, och jag undrar om det då inte är rimligt att vi även i detta sammanhang – vi som alltid pratar så mycket om demokrati – säger att länder som inte är demokratiska inte ska kunna få köpa svenska vapen.

När vi pratar om vapenexport börjar plötsligt inte minst borgerliga politiker att relativisera demokratibegreppet, och säga att det kan se olika ut i olika länder. Jag tycker att det är en mycket märklig ståndpunkt. Vi borde kunna komma överens om att länder som inte är demokratiska, oavsett om de står till vänster eller höger, inte ska kunna köpa svenska vapen för att det kan vara ett ovillkorligt hinder.

Nu vill jag fråga om näringsminister Olofsson vill verka för att en sådan ändring tydliggörs i det nuvarande regelverket.

Anf. 28 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Först och främst är det väl viktigt att säga att försvarsindustrin ser annorlunda ut i dag. Det är ett mycket mer internationellt samarbete. Den svenska försvarsindustrin är inte bara svensk. Det tror jag är viktigt att säga. Det innebär att en del av de här affärerna ser lite annorlunda ut än när det bara var en svensk försvarsindustri.

Det andra jag vill säga är att det sker en prövning, och man granskar alla dessa ärenden. Jag kan konstatera att ärendena har behandlats under den tidigare, socialdemokratiska regeringen. Jag tror att det finns en rätt stor och bred enighet om att det kontrollsystem som vi har när det gäller försäljning av försvarsmateriel är en bra ordning.

Vi kan behöva modernisera det, men som det ser ut nu sker ju en prövning varje gång vi får en sådan här affär. Jag tror att vi måste se att om vi har bra materiel – bra bandvagnar och annan sådan materiel – är det också ett skydd för våra egna soldater som är ute i fredsbevarande insatser. Det är väl bra om svensk försvarsindustri kan medverka i sådana sammanhang.

Barnfattigdomen i Sverige

Anf. 29 MARINA PETTERSSON (s):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till statsrådet Maria Larsson.

Enligt Rädda Barnens undersökningar ökar barnfattigdomen i Sverige. I dess väg ökar också barnens fysiska och psykiska ohälsa. Klasskillnaderna ökar markant.

En särskilt ekonomiskt utsatt grupp är barn till ensamstående föräldrar. Ungefär en tredjedel av till exempel barnen i Stockholm som växer upp med en ensamstående föräldrar växer upp i fattigdom. Än mer är barnen till ensamstående föräldrar med utländsk härkomst väldigt utsatta.

Jag undrar vad statsrådet Maria Larsson ämnar vidta för åtgärder för att minska klassklyftorna.

Anf. 30 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Jag vill tacka frågeställaren!

Ja, det är allvarligt med den typ av rapportering som vi har sett inte bara under det senaste året utan under en lång rad av år. Det växer upp allt fler barn under fattiga omständigheter i Sverige. Man får väl säga att det är resultatet som den tidigare regeringen lämnade efter sig, eftersom det är er period som detta faller tillbaka på. Det är dock inte tillfredställande, och det är viktigt att insatser kan sättas in.

Barnpolitiken i stort är Göran Hägglunds ansvarsområde, och jag svarar för den del som ligger inom socialtjänsten. En sak som jag tror är oerhört viktig är att de ensamstående föräldrarna, som är en utsatt grupp och som naturligtvis gör ett fantastiskt arbete, ändå måste kunna räkna med att få stöd i sin föräldrauppgift. Insatser för att stödja och stärka föräldrar i föräldraskapet är viktigt, inte minst för ensamstående föräldrar. Jag återkommer gärna till det.

Anf. 31 MARINA PETTERSSON (s):

Fru talman! Många av dessa föräldrar är ju offentligt anställda. Kvinnor är ofta deltidsarbetande, och ibland är de del- eller heltidsarbetslösa. Många av dessa kommer i slutet av denna månad se alliansens neddragningar i våra ersättningsnivåer som ett faktum. Då kommer de kanske direkt till socialförvaltningarna.

Vad ämnar statsrådet Maria Larsson göra om detta välter över på kommunernas budgetar också?

Anf. 32 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Många av dessa ensamstående föräldrar har ett arbete där de förtjänar en inkomst. Med den skillnad som den nya regeringen gör kommer de att ha betydligt mer kvar i plånboken. Det är en av de viktigaste insatserna vi gör – vi ökar möjligheten till egna val utifrån en större plånbok i slutet av månaden. Det tycker jag är väldigt viktigt att få säga.

Den reformen kanske är den som har allra störst betydelse för att öka de ekonomiska möjligheterna, inte minst för ensamstående föräldrar.

Hjälp till barn med dyslexi

Anf. 33 LENA ASPLUND (m):

Fru talman! Att kunna läsa och skriva är en oerhört viktig förmåga i dagens samhälle. Många barn som har dyslexi får i dag inte den hjälp de behöver. Man uppskattar att ungefär 5–8 procent av Sveriges befolkning lider av dyslexi. Det finns åtskilliga handlingsplaner och lagar som syftar till att förebygga och möta de behov som barn med dyslexi har. Långt ifrån alla skolor satsar dock tillräckliga resurser på detta.

Skolan har ett mycket stort ansvar för att utarbeta individuellt och tekniskt anpassade stöd till dessa elever. Det måste finnas resurser för att den tekniska anpassningen och de individuella hjälpmedlen finns tillgängliga för alla elever, oavsett var de är bosatta eller vilken skola de går i.

Min fråga är: Har statsrådet Björklund några planer eller funderingar på att säkerställa att *alla* barn med dyslexi i skolåldern får rätt insatser oavsett i vilken kommun eller i vilken skola de går i?

Prot. 2006/07:75
15 mars

Frågestund

Anf. 34 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Tack, Lena Asplund! Ett av regeringens i särklass största fokus inom utbildningspolitiken är att satsa just på baskunskaperna läsning, skrivning och räkning.

Det största och viktigaste uppdraget som Statens skolverk hittills har fått av den nya regeringen är att ta fram nya mål för läsning och skrivning redan på lågstadiet, i årskurs 3, för att där med säkerhet identifiera de elever som inte har nått målen. Dit hör naturligtvis den grupp elever med mycket svåra läs- och skrivsvårigheter som frågeställaren tar upp.

När det är sagt kan jag säga att kunskapen om dyslexi under lång tid har varit bristfällig i svensk skola och också kunskapen om hur man ska avhjälpa och komma till rätta med det. Inte ens forskarna är helt överens. Det finns olika tro på olika metoder.

Detta är fokus för oss. Det ska finnas mål i årskurs 3 och en garanti om stödinsatser tidigt i stället för att vänta till sent som man gör i dag.

Anf. 35 LENA ASPLUND (m):

Fru talman! Det är väldigt bra för de här barnen med teknisk utrustning av typen datorer, skannrar och program med röstsyntes där man kan skanna in ett stycke och få det uppläst. Det är väldigt dyrt och slår hårt för vissa skolor. Kan statsrådet tänka sig att ge anvisningar för en minimnivå som skolan bör uppfylla? Annars är det lätt saker som man sparar på när man ska dra ned kostnader i skolan.

Anf. 36 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag skulle gärna som skolminister styra mycket mer i svenskt skolväsende, jag lovar. Men det är inte det styrsystem vi har. Det är ett kommunalt ansvar för skolan. Vi styr genom att ha tydliga mål och tydliga utvärderingar av resultaten. Ansvaret ligger på kommuner och friskolor att se till att eleverna når målen.

Vad vi kan göra från statens sida är att ha tydliga mål men också tydlig fortbildning av lärare när det gäller kunskaper om och insatser vid dyslexi. Det är för dåligt kunnande i svensk skola om dyslexi och hur man ska komma till rätta med det.

Vi ska också i den nya skollagen införa en bestämmelse som innebär att eleverna ska ha rätt till stöd och hjälp redan om de inte når målen i trean. Det är då de ska ha stöd och hjälp. Det ska inte vara som i dagens skolsystem att man väntar med stödinsatser till gymnasiets individuella program. Det är alldeles för sent.

Hjälpen ska sättas in tidigt. Det gäller i synnerhet för de elever som vi här talar om.

Anf. 37 BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Jag har en fråga till näringsministern.

I början på veckan presenterade de statliga bolagen en rekordvinst på 36 miljarder kronor. Dessa bolag är välskötta sedan mycket lång tid tillbaka. De har goda resultat och är konkurrenskraftiga både nationellt och internationellt. Min fråga handlar om varför regeringen i det här läget vill sälja ut de statliga företagen.

Normalt sett brukar man sälja därför att man behöver pengar. Landets ekonomi är för närvarande utomordentligt god. Det har varit så kort tid av borgerligt regeringsinnehav att man inte har lyckat åstadkomma någon förändring på den punkten ännu i varje fall.

Man kan ställa frågan: Varför ska man sälja ut kyrksilvret just nu? Jag kan bara konstatera att det är nyliberal ideologi och nyliberal dogmatism som är det enda motivet.

Därför vill jag fråga näringsministern: Finns det några andra skäl än nyliberal dogmatism för att sälja ut de statliga företagen just nu när de går så bra?

Anf. 38 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Jag vet inte om Bosse Ringholm menar att vi ska sälja dem när det går dåligt och om det är alternativet.

Staten ska äga bolag när det finns ett motiv för staten att äga. Jag har lite svårt att se att staten har en roll att spela när det gäller att producera till exempel sprit. Det tycker vi inte är den första och viktigaste rollen som staten har.

Om vi har ett antal bolag där vi tycker att det inte är ett ägande som staten bör ägna sig åt ska vi ju sälja dem när de är som mest värda. Vi ska inte vänta tills det blir lågkonjunktur och värdet på företagen sjunker. De kommer också att hamna i en lågkonjunktur.

Vi har också pekat ut de sex bolagen därför att vi vet att det är attraktiva bolag. De kommer att kunna drivas på ett bra sätt för samhällets nytta med andra ägare.

Försäljningen ska ske på ett ansvarsfullt sätt. Det är Mats Odell som kommer att sköta det. Jag tror att skattebetalarna kommer att känna sig väldigt nöjda när de affärerna är klara.

Anf. 39 BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Det ante mig att näringsministern har samma uppfattning som Mats Odell, nämligen att prognosen är att de statliga företagen kommer att gå dåligt i framtiden. Jag förstår att det är den nuvarande regeringens kapacitet att sköta företagen som ligger bakom den bedömningen.

Statliga företag har särskilda motiv. Det kan finnas alkoholpolitiska motiv. Det kan finnas motiv att exempelvis få ned räntorna för bolånekunderna. Det har varit ett utomordentligt bra motiv. Detta ska nu helt sopas undan via utförsäljningsbeslutet.

Jag vet att Maud Olofsson har varit engagerad i företagsamhet på hemmaplan. Men det har oftast inte gått så bra. Hon har kanske erfarenhet av företag som har gått dåligt. Jag hoppas att Maud Olofsson nu inte ställer till det på samma sätt med de statliga företagen i fortsättningen.

Jag konstaterar att det är nyliberal dogmatism som säger: Här ska vi sälja statliga företag. Det gäller oavsett om de är till för att skärpa konkurrensen på en marknad, är till för kunderna eller är till för medborgarna. Det är verkligen inte bra för landet och landets ekonomi.

Anf. 40 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Till skillnad från Bosse Ringholm har jag erfarenhet av eget företagande. Det är väldigt bra som näringsminister att ha det. Jag tror att en del finansministrar skulle ha mått gott av att också ha den erfarenheten.

(Applåder)

Bosse Ringholm påstår att vi har dogmatiska åsikter om detta. Nej, vi tycker bara att det inte är så särskilt bra att staten äger en massa företag som med fördel kan ägas av andra. Mats Odell och jag är helt överens om detta, och hela regeringen står bakom det.

Jag tror inte att svenska folket har så lätt att förstå varför staten ska producera sprit. Jag trodde att Bosse Ringholm skulle vara lite mer intresserad av att se på frågan utifrån ett sådant perspektiv.

När ska man sälja? Man ska passa på när det är ett högt värde. Det är skattebetalarnas pengar och deras företag. Då ska vi naturligtvis sälja dem i ett läge när det är ett högt pris på dem, och vi kan få ut maximalt med pengar.

Om Bosse Ringholm tänker efter tror jag att han vet att ibland är det lågkonjunktur, och ibland är det högkonjunktur. Det är så i ekonomin. Då passar vi på att lyfta ut de här företagen och bjuda ut dem till försäljning i en tid när vi kan få bra betalt.

Jag vet att det finns en ideologisk skillnad mellan Socialdemokraterna och Allians för Sverige i det stycket.

Intäkterna från utförsäljningen av statliga bolag

Anf. 41 ULF NILSSON (fp):

Fru talman! Jag tänkte fråga också statsrådet Mats Odell angående den statliga företagsförsäljningen.

Jag tycker att det är alldeles utmärkt att staten minskar ägandet av kommersiella bolag som verkar på marknaden. Däremot skulle jag vilja fråga statsrådet om Finansdepartementet helt har bestämt sig för att bara använda intäkterna från försäljningen till att betala på statsskulden.

Vi får en väldig konkurrens i världen av länder med bland andra Kina och Sydkorea, och hela Europa satsar på spetsforskningen. När den förra borgerliga regeringen, där statsrådet också var statsråd, avvecklade lön- tagarfonderna inrättades forskningsstiftelser som visade sig vara väldigt framgångsrika.

Jag tänker mig att man nu på samma gång skulle kunna använda en liten del av intäkterna från företagsförsäljningen och så att säga omvandla de gamla aktieinvesteringarna till investeringar i kunskap för framtiden.

Min fråga är om statsrådet kan tänka sig att använda en del av intäkterna från försäljningen till att skapa nya forskningsstiftelser.

Anf. 42 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Eftersom jag har blivit apostroferad tidigare av andra talare kan jag passa på att säga att när man i de kalkyler som har diskuterats jämför ränteminskningarna när vi säljer för 150 miljarder med utdelningsinkomster för nästan det dubbla från de företagen vittnar det om att matematikkunskaperna behöver förbättras på många håll.

Ulf Nilssons fråga är däremot ganska lätt att svara på. Alliansen har helt och hållet inriktat sig på att använda pengarna till att amortera på statskulden. Det har varit vår inriktning. Det är vad vi har kommunicerat till väljarna. Det är det besked jag kan ge i dag. Det finns i dag ingen annan inriktning. Jag vet att det finns en diskussion om detta. Vi får lyssna på den. Men beskedet i dag är att för närvarande är det vad som gäller.

Anf. 43 ULF NILSSON (fp):

Fru talman! Tack för svaret. Läget är det att om Sverige ska nå upp till 1 procent av bnp, bruttonationalprodukten, i statliga satsningar på forskning skulle det behövas 2–3 miljarder till om året. Regeringen gör en stor satsning på forskning, och det är väldigt bra. Men det har urholkats under många år.

Om man till exempel tog en fjärdedel av intäkterna från försäljningen skulle det ge resurser till forskningen på ca 3 miljarder kronor om året de närmaste tio åren. Min följdfråga blir helt enkelt: Jag hoppas att och undrar om statsrådet ändå vill ta med sig den frågan och vara öppen för diskussion när det gäller att investera i forskning och kunskap för framtiden.

Anf. 44 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Ulf Nilsson tar upp en väldigt viktig fråga, nämligen forskning och kunskap. Svensk välfärd vilar i stor utsträckning på att vi har legat i framkant i bägge dessa avseenden. Vi konstaterar att vi är på väg att sjunka tillbaka.

Detta har vår regering bestämt sig för att ändra på. Det är därför vi nu satsar mycket på forskning. Vi har också ett mycket ambitiöst program för att fortsätta öka detta.

Jag har inget mandat att ändra det besked som vi gick till val på, men jag är övertygad om att Ulf Nilsson och flera med honom kommer att föra den här diskussionen. Var den slutar vet inte jag.

Jakttillstånd för utländska jägare

Anf. 45 KARIN ÅSTRÖM (s):

Fru talman! Inför hösten 2006 beslutade Länsstyrelsen i Norrbottens län att senarelägga jaktstarten i våra fjällområden för utländska jägare.

Man införde också ett krav på att de ska ha en guide med sig.

EU-kommissionen har sedan frågat regeringen om detta kan utgöra ett hinder för den fria rörligheten och för näringsverksamhet. Vad jag kan förstå tittar nu regeringen över möjligheterna att förändra regelverket för att andra än svenskar ska kunna jaga i våra fjällområden. Regeringen gör detta med hänvisning till EU:s tjänstedirektiv, det vill säga med betoning på att småviltjakten i fjällen skulle vara en tjänst och inte en naturresurs. Om detta skulle bli betraktat som tjänst skulle det vara förödande, framför allt för småviltsjakten men också för rennäringen och naturens uthållighet.

Jag skulle vilja fråga näringsminister Maud Olofsson vad regeringens inställning i frågan egentligen är. Ska detta ses som en tjänst eller ska det ses som en naturresurs?

Anf. 46 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Det är både–och. Det är en naturresurs som i sin tur kan användas som en tjänst. Om EU-kommissionen ställer frågan till oss finns det en bakgrund till det. Det finns ju också lite olika intressen i vårt eget land i frågan.

Det regeringen gör nu är att lyssna till de olika intressena. Det är samerna som har sina intressen, det är jägarna som har sina och det är de företag som hyr ut jaktguider och som har egen näringsverksamhet runt omkring det här. Detta är ingen enkel fråga, för det finns många olika intressen. Vi försöker lyssna in och se hur vi kan hitta en balansgång där de olika intressena kan samverka.

Vi behöver använda naturresurserna på ett bra sätt och göra det möjligt för fler att få tillgång till dem. En del kan ju också tjäna pengar på jakten. Men detta måste förenas med samernas rätt till sin mark och med jägarnas möjligheter att få jaga på markerna.

Anf. 47 KARIN ÅSTRÖM (s):

Fru talman! Jag tycker ändå att det är rätt märkligt att regeringen ännu inte har svarat på EU-kommissionens fråga. Jag ser det som att regeringen lägger sig platt inför EU-kommissionen. Jag får, tillsammans med många kamrater uppe i norr, det bestämda intrycket att det här handlar om att man kommer att hävda att småviltsjakten är att se som en tjänst.

Detta kommer att få förödande konsekvenser för småviltsjakten i fjällen. Vi lämnar fritt fram för sju miljoner jägare från övriga Europa att jaga fritt i våra fjäll. Vi måste naturligtvis ha ordning och reda i fjällen också; det är jätteviktigt. Naturen och viltet tål inte så stort jakttryck. Det är en självklarhet som många är medvetna om. Rennäringen kommer att drabbas särskilt.

Jag skulle vilja fråga igen om regeringens inställning, för jag tycker att den borde vara klar nu. Framför allt handlar det om ifall man tänker göra en konsekvensanalys om man förändrar regelverket.

Anf. 48 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Låt oss börja i den sista änden. Det är konsekvensanalysen vi gör. Det är därför vi tar lite tid på oss. Jag vill inte förenkla frågan, för det finns många motstridiga intressen.

Vi ska komma ihåg att det också finns en hel del svenskar som åker utomlands och jagar och tycker att det är alldeles självklart. Det är det som är det fina med rörligheten på Europamarknaden; vi får tillgång till varandras jaktmarker. I det ligger också lite olika traditioner när det gäller tid, tillgänglighet och annat. Det som är det viktiga i detta är att hitta ett regelverk där samer kan känna sig nöjda, där de som har sina företag i fjällvärlden och hyr ut jaktguider kan känna sig nöjda och där jägarna kan känna sig nöjda. Det finns en del pusselbitar som vi kan behöva jobba med för att hitta en sådan samsyn.

Jag unnar fler att uppleva fjälljakten, men jag vill också ha en ordning där vi inte hotar naturlivet och den fina natur som finns uppe i fjälltrakterna.

Trängselskatten i Stockholm

Anf. 49 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Regeringen har gett det välkomna beskedet att man vill återinföra trängselskatten i Stockholm. Det kan ske från den 1 juli 2007.

Syftet med trängselskatten är framför allt att bidra till att finansiera investeringar i infrastruktur, men även att minska biltrafiken och förbättra miljön.

Det finns en bred enighet om att den avgörande kontrollen över trängselskatten, både när det gäller systemets utformning och användningen av intäkterna, bör ligga på lokal eller regional nivå. För att det ska vara möjligt krävs dock en ändring av regeringsformen – något som Grundlagsutredningen nu håller på att titta på och ska lägga fram förslag om.

Samtidigt sprids det nu uppgifter om att regeringen inte skulle vara beredd att fullfölja tanken om att det ska beslutas lokalt om trängselskatten och trängselavgiften. Det vore välkommet om justitieministern från riksdagens talarstol kunde ge ett reellt besked om att man tänker fullfölja de signaler som har getts tidigare om att det här är en fråga som ska avgöras lokalt och regionalt, och inte här i riksdag och regering.

Anf. 50 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Det är ju förfärligt om det sprids rykten, Sven Bergström. Jag har inte hört talas om dem, men det är naturligtvis olyckligt om man får föreställningen att vi inte skulle stå fast vid det vi tidigare har sagt, nämligen att vi vill ha förändringar av den här typen av trängselavgifter så att man får ett lokalt beslutsfattande.

Det hör till saken att detta är frågor som vi måste hantera via grundlagarna, vilket är lite omständligare än när vi kan fatta enkla beslut här i kammaren. Det kommer därför att ta lite tid. Men vi har gett de uppdrag och startat det arbete som behövs för att man ska åstadkomma detta. Det pågår.

Däremot krävs lite mer tid för att klara av detta. Det innebär att man kan bli tvingad att ta ut trängselavgifter innan man har löst uppdraget. Man får lösa det i vanlig ordning – med en ordentlig återkoppling så att de berörda kommunerna är informerade och med på vagnen. Det är vår ambition – och det vore det enklaste – att sådana här beslut ska fattas av dem som är närmast berörda av beslutet.

Anf. 51 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Jag tackar för det beskedet, och jag välkomnar det verkligen. Jag tror att det är bra att det ges ett tydligt besked om detta. Det är också bra att regeringen samråder under den tid som man ännu inte kan gå till beslut lokalt om hur pengarna ska användas och så vidare.

Som centerpartist och decentralist välkomnar jag att vi kan föra över fler beslut lokalt och regionalt. Det borde ligga i allas intresse. Det ger dessutom tydliga incitament till de politiker och förtroendevalda som jobbar lokalt och regionalt att ta befälet över de här frågorna och känna att de kan påverka dem fullt ut.

Anf. 52 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag vill bara lägga till att vi har haft ganska stora problem när det gäller trängselavgifterna och den hantering som har varit de senaste åren. Medborgarna lokalt har inte varit med på vagnen. Det har hållits ett antal folkomröstningar, och vi har fört många diskussioner. Vi i alliansen har samlat oss omkring detta: Om man ska ta ut särskilda avgifter så får man leverera någonting också. Vår ambition är att leverera ett helt paket.

Vi har också vinnlagt oss om ett arbete där vi nu låter de berörda kommunerna sitta ned och resonera sig samman. De har dragit åt lite olika håll, och det är också ett bekymmer vi har haft med trafikproblemen i Stockholm. Detta har utretts under de senaste decennierna; jag tror att en del av oss har varit med hur länge som helst. Nu försöker vi komma fram i frågan och samtidigt lösa det här.

Jag är glad om jag kan rätta till illvilliga rykten. Vår ambition är att lösa det här i grunden. Men tågordningen kommer att vara lite ojämn beroende på att vi har ordentliga regler för förändringar i grundlagarna, och så ska det vara.

En värdighetsgaranti i äldreomsorgen

Anf. 53 GUNILLA TJERNBERG (kd):

Fru talman! Jag har en fråga till folkhälsominister Maria Larsson. Kvaliteten och inte minst bemötandet inom äldreomsorgen är en fråga som engagerar många. I flera valrörelser har mer pengar utlovats till äldreomsorgen, men larmrapporterna har trots det inte blivit färre. Den senaste lägesrapporten från Socialstyrelsen visar också på uppenbara brister.

Nu satsar regeringen nästan 2 miljarder kronor extra på äldreomsorgen. Det är bra. Utöver de 2 miljarderna har regeringen tillsatt en utredning som ska komma med förslag på hur en värdighetsreform skulle kunna införas. Den ska garantera våra äldre en viss minimistandard när det gäller kvalitet och bemötande. Det är ett initiativ som jag välkomnar.

Min fråga till statsrådet Maria Larsson gäller på vilket sätt hon avser att införa en värdighetsgaranti. Och hur ska man göra för att garantin inte bara ska bli en pappersprodukt som så mycket annat har blivit utan att den enskilde har märkt någon skillnad?

Anf. 54 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! En värdighetsgaranti är någonting alldeles nytt inom äldreomsorgen, så tack så mycket för frågan! Detta är att plöja ny mark och att göra också äldreomsorgen värdegrundsbaserad.

Målsättningen är precis den som Gunilla Tjernberg sade, att garantera att man får ett värdigt bemötande i varje del av livet, också när man har blivit gammal och när man inte kan tala för sig själv. Vi skriver i direktiven om vikten av att den som inte kan föra sin egen talan ska få veta att man ändå får en god vård. Och det gäller inte bara den som är mottagare av vården utan också anhöriga och personal.

Jag noterade till min glädje att i SKTF, som är den fackliga organisation som har enhetschefer inom äldreomsorgen och biståndshandläggare inom sitt förbund, är nästan 80 procent av enhetscheferna positiva till ett sådant här förslag. Jag tror att det handlar om att man just kan definiera miniminivåer så att vi får något att mäta emot.

Anf. 55 GUNILLA TJERNBERG (kd):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Maria Larsson för svaret. Jag tror också att det här kanske kommer att ta en tid, men det är bättre att det får ta tid än att stressa fram någonting som sedan inte håller måttet. Men jag skulle ändå vilja betona vikten av att det här arbetet får ske så snabbt som möjligt eftersom just bemötande och värdighet är några av de viktigaste frågorna som vi har inom äldreomsorgen.

Jag har en följdfråga till statsrådet Maria Larsson. Skulle hon kunna tänka sig att införa en kompensation, till exempel att våra äldre kan få ersättning och kompensation om de inte får den miniminivå som en kommande värdighetsgaranti ska ge? Det skulle göra att frågan och reformen får det allvar och det mottagande som den är värd.

Anf. 56 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Det är min förhoppning att det här ska införas i varje kommun, men det sker naturligtvis med respekt för det kommunala självstyret. Det viktiga är att man vet att man kan garanteras en värdig omsorg i varje del av landet. Utredaren, Thorbjörn Larsson, vd för Ersta diakoni, ska också titta på möjligheten att införa sanktionssystem av olika slag. En del kommuner jobbar redan på det här sättet. Markaryds kommun är ett exempel som har servicegarantier. Får man inte maten levererad varm via hemtjänsten som kommunen har utlovat utgår någon form av kompensation. Det är också någonting som vi tittar på via den här utredningen.

Utförsäljningen av Telia

Anf. 57 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Det är klart att det kliar lite i fingrarna att fråga Maud Olofsson hur många företag som siffernissen Anders Borg har haft eftersom hon tyckte att det var så viktigt att lära sig att köra företag i boten, men det ska jag inte göra.

Jag ska ställa en fråga till Mats Odell som också handlar om det som vi pratat om tidigare, nämligen utförsäljningen av de statliga företagen.

Jag tycker att det är väldigt kortsiktigt, och det är bara ideologiska skäl som gör att man säljer ut. Jag tänker ägna mig åt just Telia. Vi är en IT-nation och bredbandsnation i framkant. Jag tycker att det är väldigt kortsiktigt att i det skedet välja att sälja ut Telia. Det är stora värden som står på spel. Jag undrar om Mats Odell kan tänka sig att överväga att behålla Telia eftersom vi behöver vara en IT-nation i framkant.

Anf. 58 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Monica Green hade kunnat ställa frågan till Bosse Ringholm eller Thomas Östros som sålde ut 30 procent av Telia och som har begärt riksdagens bemyndigande att sälja ut resten också. Det är kanske lika bra att ni tar en intern debatt om detta. Ni hade ju budgeterat 15 miljarder per år i utförsäljningsinkomster. Läger man ihop de tio åren blir det ungefär de 150 miljarderna. Jag tror att Monica Green har en väldigt trevlig process framför sig att diskutera det här i sitt eget parti.

Men jag vill ändå säga att den telekommognad som vi har, att vi nu har ett stort antal operatörer och en prispress, beror just på att vi har avreglerat telemarknaden. Det skedde med starkt motstånd från det parti som Monica Green representerar, men det har ändå genomförts. Det gör att medborgarna kan välja. Man kan flytta över till en annan operatör om man är missnöjd. Man kan få bättre priser. Vi garanterar inte bra telefoni och bra datakommunikationer genom statligt ägande utan genom bra marknadsförutsättningar.

Anf. 59 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Jag kan gärna ta en intern debatt. Jag ser fram emot det. Men nu var det faktiskt till statsrådet jag ställde frågan. Jag vill ha ett bättre svar än att vi rear ut Telia och fränhänder oss möjligheterna att se till att hela landet får bredband och att vi har en infrastruktur när det gäller både telefoni och bredband i framtiden. Jag beklagar det.

Däremot är vi inte emot att det finns flera olika företag inom telebranschen som på rättvisa villkor ska kunna hyra in sig på den infrastrukturen som finns. Det är väldigt trist att man säljer ut ännu fler stora delar av Telia. Jag hoppas att ministern kan överväga och fundera på om det verkligen är rätt att fortsätta försäljningen av Telia nu.

Anf. 60 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! När vi talar om att rea ut kan man titta i backspegeln. Den förra utförsäljningen som den socialdemokratiska regeringen genomförde handlade inte om att rea ut, utan man tog ut ett väldigt högt pris av de cirka en miljon svenska småsparare som då köpte strax innan aktien föll med 50 procent.

Vi ska göra det här på ett bra och professionellt sätt. Det här illustrerar också att det långsiktigt säkraste sättet att förvalta skattebetalarnas pengar kanske inte är ha kvar ett stort statligt ägande i en sådan bransch. Vi tror att Telia faktiskt kan få ännu bättre förutsättningar om man får nya ägare. Man kan kanske hitta en samarbetspartner som gör att man får ännu starkare muskler och kan möta den växande konkurrensen på en globaliserad telekommarknad. Det tror vi är det absolut bästa sättet. Vi kan inte garantera funktionen på olika marknader genom att staten äger

de olika företagen. Vi måste skapa goda näringspolitiska och marknads-
mässiga förutsättningar.

Sökning med narkotikahundar på arbetsplatser

Anf. 61 HELENA BOUVENG (m):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till justitieminister Beatrice Ask. För att man på ett effektivt sätt ska kunna bekämpa narkotikaanvändningen på en arbetsplats måste de som brukar narkotika upptäckas. Att arbetsgivare tar hjälp av certifierade utbildare av narkotikahundar innebär att man inte bara kan hjälpa den som eventuellt missbrukar utan också att man i hög grad kan garantera narkotikafria arbetsplatser. Detta är oerhört viktigt av säkerhetsskäl. Det handlar om att säkerställa en trygg och säker arbetsmiljö. Trots ministerns historiskt stora satsningar på polisväsendet vet vi båda att resurserna inte kommer att räcka till för att i förebyggande syfte använda de brottsbekämpande myndigheternas hundresurser till detta förebyggande arbete.

Min fråga till ministern är: Hur ser hon på att andra än polisen gör dessa generella sökningar på arbetsplatser för att förhindra förekomsten av narkotika?

Anf. 62 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag tackar Helena Bouveng för frågan. Jag vet att hon har ställt den här frågan till arbetsmarknadsministern som antagligen funderar på ett svar. Det vore väl ofint av mig att hitta på ett eget svar från talarstolen just nu. Det tänker jag inte göra.

Men spontant kan jag säga att jag tycker att det är väldigt viktigt att bekämpa narkotika- och drogmissbruk på arbetsplatserna. Det är en arbetsmiljöfråga och en säkerhetsfråga som man måste hantera. Däremot är jag väldigt tveksam till att använda polisiära resurser för att hålla koll på folk på arbetsplatserna. Jag tycker att arbetsgivare och fackliga organisationer ska hitta de arbetsformer man behöver för att utvärdera, förebygga och ge människor hjälp mot missbruk och allt vad det nu kan vara. Jag är mycket tveksam till att använda de begränsade resurser som finns inom rättsväsendet för den typen av uppgifter. Jag tror också att det skulle ge helt fel signal när vi eftersträvar ett gott klimat mellan arbetstagare och arbetsgivare.

Anf. 63 HELENA BOUVENG (m):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet. Jag vet inte om jag uttryckte mig lite klumpigt. Jag är ganska medveten om att vi inte kan använda polisens resurser för att göra det här narkotikaförebyggande arbetet. Då är frågan: Kan man tänka sig att andra välutbildade aktörer kan få fortsätta möjligheter – det sker ju redan i dag genom certifierade hundskolor – att göra generella genomsökningar på arbetsplatser för att förhindra narkotikaförekomst? Den stunden när hunden markerar för narkotika övergår det till den brottsbekämpande myndigheten.

Min fråga: Kan någon annan än polisen göra detta arbete?

Anf. 64 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag vet faktiskt inte om det finns regler som tar upp den frågan, men jag har, av rent fackliga skäl och på grund av de regler som gäller på arbetsmarknaden, mycket svårt att tänka mig att man kan ha vilka kontroller som helst. Men jag är övertygad om att arbetsmarknadsministern kommer att reda ut en del av det när han ska svara på den fråga eller den interpellation som jag vet att han har fått.

Vi ska inte heller i regering eller riksdag fatta några politiska beslut om insatser för ökad trygghet på arbetsplatserna. Mycket av detta kan man lösa på arbetsmarknaden utan vår inblandning.

Jag vet faktiskt inte om det finns några särskilda regler som tar upp just detta, men tanken stöter mig lite grann. Fast det kan ju vara för att jag har fördomar och inte riktigt har satt mig in i problematiken. Det finns ju så mycket annat som man gör och kan göra för att arbeta mot missbruk i arbetslivet.

Regeringens inställning till statligt ägande

Anf. 65 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till Maud Olofsson. Den borgerliga regeringens planer på utförsäljning av statliga bolag har väckt vrede bland många medborgare. I gårdagens debatt om det statliga ägandet och om bonusar i statliga bolag framgick tydliga ideologiska skillnader mellan den borgerliga gruppen och oss socialdemokrater när det gäller hur vi ser på det statliga ägandet. Det var en debatt som var ganska bra ända tills ordföranden i näringsutskottet, Karin Pilsäter, drog ned den till en ovanligt låg nivå genom att jämföra de statligt ägda SBAB, Svenska Spel och Vin & Sprit med statliga bordeller.

Min fråga till Maud Olofsson är om det är regeringens syn på de statliga bolagen som redovisades av Karin Pilsäter i går. Om svaret är nej, kommer ministern då att medverka till att en ursäkt framförs till de anställda?

Anf. 66 TREDJE VICE TALMANNEN:

Frågan handlar om en person som inte kan svara i debatten. Näringsministern kan inte svara på en fråga som handlar om något som en annan person har sagt.

Anf. 67 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Då är min fråga till näringsministern om hon anser att statligt ägda bolag är att jämföra med statliga bordeller.

Anf. 68 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Svaret är nej. Anledningen till att vi säljer en del av de statliga bolagen har jag precis redogjort för. Vi tycker att det finns anledning att sälja en del bolag som marknaden bättre kan äga. Jag har nämnt spritproduktionen, och Mats Odell har talat om Telias roll. Vi ser att det finns flera konkurrenter på marknaden och att marknaden kan lösa detta på ett bra sätt. Därför tycker vi också att det är rimligt att det finns ett privat ägande.

Anf. 69 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Tack för svaret, näringsministern. Det känns tillfredsställande att vi är flera som tycker att statligt ägande av dessa företag inte är att jämföra med statligt ägande av bordeller.

För min del anser jag att ägandet av Vin & Sprit är viktigt. Jag tycker att det är viktigt att de anställda också känner att synen på det bolag de verkar i också framgår med önskvärd tydlighet. Jag hoppas därför att Maud Olofsson tydligt kommer att tala om vad hon tycker och tänker i den här frågan.

Anf. 70 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Jag tror att det är viktigt att vi definierar i vilka fall samhället ska äga företag och när den kommersiella marknaden kan klara det. Bland de bolag som jag just nu förvaltar finns en del som har ett tydligt samhällsansvar. En del har ett samhällsansvar men agerar också på en privatmarknad. Sedan finns en del bolag som agerar bara på den privata marknaden.

Jag tror att det är väldigt viktigt att vi som ägare funderar över när, var och hur vi ska äga företag. De sex företag som vi säger att vi ska sälja är sådana där vi tycker att marknaden skulle klara detta lika bra som staten.

Jag vet att det finns en skillnad mellan regeringen, Socialdemokraterna och vänsteroppositionen, men den handlar mer om ideologiska preferenser än om att man har ställt sig frågan vad meningen är med att staten äger olika företag. Jag tror att det värde som de här företagen representerar är bra resurser som vi kan använda för att få en bättre ekonomi i Sverige.

Förbud mot transfetter

Anf. 71 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Jag vill rikta min fråga till folkhälsominister Maria Larsson.

Hjärt-kärlsjukdomar är den vanligaste dödsorsaken i Sverige och i en stor del av västvärlden.

Det finns något som kallas transfett. Det är en form av fett som finns i kakor, snabbmat och halvfabrikat. Forskning har visat att detta är något som är direkt bidragande till hjärt-kärlsjukdomar. Redan i ganska små mängder ökar risken betydligt. Det finns inga positiva hälsoeffekter med det, och man kan mycket väl ersätta det med annat naturligt fett. Det är en rent ekonomisk fråga för branschen.

I USA inför man nu ett totalförbud mot kemiskt transfett. I Danmark inför man en maximinivå för hur mycket ett livsmedel får innehålla. Från svensk sida har vi hittills sagt att vi avvaktar. Jag vill fråga: Kan vi ta tag i denna fråga?

Anf. 72 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Tack för frågan, Hillevi Larsson. Det här är ett intressant och inte alldeles enkelt kapitel. Man behöver mycket kunskap för att kunna göra hälsosamma val. Jag har tydligt gett uttryck för att det är

viktigt att vi som konsumenter här i landet kan göra hälsosamma val på ett enkelt sätt. Därför måste vi ha ett bra märkningssystem.

Frågan om transfetter är ganska komplicerad. Det är naturligtvis intressant att följa utvecklingen i USA. När man jämför Sverige och Danmark kan man notera att danskarna efter två år av förbud mot transfetter konsumtionsmässigt ligger på samma nivå som svenskarna gör i dag utan förbud.

Det är inte bara transfetterna som är farliga. Också det mättade fett är farligt i förhållande till annat fett. Frågan är om förbud är den enkla vägen eller om goda råd och möjligheten att enkelt göra hälsosamma val är den väg vi ska gå.

Som ett första steg i detta med att öka de hälsosamma inslagen har vi faktiskt en hearing i morgon om god kost och goda kostvanor.

Anf. 73 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet. Jag tycker att ett första steg vore att konsumenterna fick chansen att välja bort detta fett. Någon sådan chans har de inte i dag.

När det står ”härdad vegetabiliskt fett” eller ”delvis härdad vegetabiliskt fett” kan man misstänka att produkten innehåller transfett, men man vet det inte säkert. Ett första steg vore naturligtvis att det skulle framgå direkt av innehållsförteckningen om det ingår kemiskt framställt transfett. Man skulle till och med använda just de orden för säkerhets skull. Då kan man som konsument välja bort det.

Det är en skillnad mellan mättat fett och transfett. Mättat fett finns naturligt i kosten. Mycket tyder på att vi behöver en liten mängd mättat fett för att må bra, men inte för mycket. Däremot har vi över huvud taget inget behov av transfett. Tvärtom finns det studier som visar att det till och med kan skada foster om mamman äter transfett.

Jag vill se det i innehållsförteckningen, och jag vill att vi inför en maximigräns eller ett totalförbud mot transfett.

Anf. 74 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Frågan ska tas med, och den är en av de frågor som ska diskuteras i morgon. Ett bra märkningssystem är viktigt för att vi ska veta vad produkter innehåller så att vi kan göra en bra värdering även om vi inte har detaljkunskaper. Det är en angelägen fråga.

Sverige har sedan 1989 ett nyckelhålmärkningssystem som jag tycker har varit till god nytta. Men ute på restaurang ser vi inte alltid om det finns någon nyckelhålmärkt produkt.

Märkningssystem behöver utvecklas. Jag ska ta med Hillevi Larssons fråga i den fortsatta beredningen och se om vi kan hitta framkomliga vägar för att få till stånd ännu tydligare märkningar, så att man ska kunna göra hälsosamma val.

Bonusar till statliga vd:ar

Anf. 75 THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! När man lyssnar på debatten i dag är det tydligt att argumentationen för att sälja ut de statliga bolagen blir allt tunnare. Ekono-

min kan det knappast handla om, för de sex bolag som Odell ska sälja ut ger 16 miljarder kronor i utdelning i år medan statsskuldräntorna minskar med 5 miljarder. Man behöver inte vara någon särskilt duktig matematiker för att se att detta är en dålig affär.

Nu återstår argumentet att Socialdemokraterna vill sälja ut. Det var det argument som Mats Odell nu förde fram. Då kan jag meddela Mats Odell: Vi vill inte sälja ut! På måndag kommer vi att väcka en motion som yrkar avslag på dessa utförsäljningsplaner. Jag räknar med att de borgerliga partierna röstar för denna motion.

Det är inte bara det att Maud Olofsson har öppnat för en utförsäljning av statliga bolag. Före jul öppnade hon också för vd-bonusar i statliga bolag. I går hade vi stor debatt om detta i kammaren, och borgerliga ledamöter gick upp i talarstolen och sade att det är bra med bonus för statliga vd:ar. Vad är Maud Olofssons uppfattning i dag – ska det vara bonusar till statliga vd:ar?

Anf. 76 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Jag tycker att det är bra att vi får en diskussion om det statliga ägandet. Jag kan bara konstatera att det finns en ideologisk skillnad här.

När det gäller skötseln av de statliga bolagen vill vi ha ledningar och styrelser som är professionella. Jag kan också konstatera att under Thomas Östros tid som ansvarig minister steg lönerna i de statliga bolagen katastrofalt efter det att man tog bort bonussystemet.

Det besvärliga när man ska lönesätta den typen av människor är att inse att om man väljer bort ersättningssystem som bygger på eget resultat så landar man i väldigt höga löner. Det har nu blivit resultatet i de statliga bolagen. Jag tror att både anställda och ledningar skulle må bra av att ha en del som var lite mer resultatbaserad, men då måste de fasta lönerna hållas nere. Tyvärr klarade Thomas Östros inte av det.

Anf. 77 THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Tydligt är att utförsäljningen är helt ideologiskt ledd. Det handlar om att under fyra korta år sälja ut så mycket som möjligt. Ekonomiskt är skälen inte starka. Tvärtom talar de emot att sälja ut.

Nu öppnar Maud Olofsson återigen för vd-bonusar i statliga företag. Det finns erfarenheter av detta. Det har hänt förr att det funnits vd-bonusar i statliga företag, och det är dyrt att bli av med de systemen. 2003 införde den socialdemokratiska regeringen ett regelverk som sätter stopp för bonussystem för statliga vd:ar.

Maria Larsson från Kristdemokraterna var en av dem som under den förra mandatperioden månad efter månad gick till attack mot bonussystem för statliga vd:ar. Kristdemokraterna, där även Mats Odell är medlem, var de som mest profilerade sig mot detta. Hur kan det komma sig att man nu, när man fått regeringsmakten, talar för införandet av bonusar för statliga vd:ar?

(Applåder)

Anf. 78 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Det är inte konstigt att oppositionen kritiserar både de höga löner och de höga bonusar som fanns under den socialdemokratiska

regeringens tid. När bonussystemet togs bort höjde man i stället lönerna rekordartat. Det är ingen bra utveckling att de statliga bolagen har mycket höga vd-löner.

Jag tycker att det är bra om man kan utforma resultatsystemen på ett bra sätt. Det finns utvärderingar gjorda vid Handelshögskolan och på andra ställen som visar att man kan styra det hela på rätt sätt och att man också kan avkräva ledningen resultat. Thomas Östros betalar ju ändå med sitt system, medan jag tycker att man kan sänka lönerna och i så fall i stället ha en del av lönen resultatbaserad. Men då ska den resultatbaserade lönen gå ut på att man verkligen presterar ett resultat i förhållande till andra företag, i förhållande till hur marknaden ser ut. Man ska inte kunna få bonus på utförsäljning av delar av företag och annat som tidigare pågått.

Jag tycker att Thomas Östros nog måste fundera på och utvärdera sin egen roll i detta sammanhang.

Hemtjänst för sommarboende

Anf. 79 CATHARINA BRÅKENHJELM (s):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Maria Larsson. Den handlar om hemtjänst i våra populäraste vistelsekommuner.

I en del kommuner med hög andel sommarboende har vi stora problem med att kunna ge hemtjänst till alla dem som väljer att bo i dessa kommuner under sommarmånaderna. Numera vistas dessutom många halvårsvis i sina fritidshus. Regeln är ju att det är den kommun man vistas i som får betala hela räkningen, medan den ofta större kommunen slipper betala under lång tid. Det har medfört stora problem inte bara i form av relativt höga kostnader, utan man har även svårt att rekrytera personal och att kunna ge sin ordinarie personal semester under den tiden.

Nu har jag hört att regeringen arbetar med frågan på departementet. Därför undrar jag vad inriktningen på det arbetet är, när det kommer att vara klart och när frågan kommer till riksdagen.

Anf. 80 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Det är alldeles riktigt att vi håller på att titta på frågan just för att vi fått komplexiteten i frågeställningen presenterad för oss. Egentligen är frågan mer komplex än man kanske tror i förstone. Hur mycket ska man väga in det faktum att dessa personer, som vistas i sommarkommunerna under en stor del av sin aktiva tid, också tillfört de respektive kommunerna mycket genom att handla, bo, köpa tjänster och så vidare?

Vi håller på att titta på hur stor problematiken är, hur många kommuner som är berörda och i vilken utsträckning de blir ekonomiskt berörda och drabbade. Men, som sagt, vi är inte riktigt färdiga med det, och därför kan jag i dag inte besvara den senare delen av frågan, alltså vad som är nästa åtgärd, utan vi återkommer till det. Först måste vi göra färdig utredningen, och eventuellt kommer den att indikera att vi borde titta på detta i ett ännu större sammanhang i form av en statlig utredning. Det är en möjlig utväg. Alternativet är att vi kommer tillbaka till kammaren med någon form av förslag.

Anf. 81 CATHARINA BRÅKENHJELM (s):

Fru talman! Det är bra, men det låter som om det kommer att ta mycket lång tid. I debatten förra veckan fick vi av statsrådets partikamrater höra att detta kommer att lösas inom kort, alltså i år.

Att man handlar i kommunen är väl en sak, men vi har ju också andra system. Man kan gå i en gymnasieskola i en annan kommun eller bryta benet i en fritidskommun och räkningen går till hemkommunen, där man betalar sin skatt – oavsett om man shoppar där eller inte. Det är inte riktigt det vi finansierar välfärdstjänsterna i kommunerna med.

Det är oerhört viktigt att få likställdhet i systemet, och det har utretts vad det kostar. Det är inte det största problemet, utan det är att kunna klara personalfrågan när folk kommer hastigt till kommunen. Jag skulle vilja höra lite grann hur man tänkt. Eller blir detta en flerårsfråga?

Anf. 82 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Det som är riktigt viktigt är att äldre har möjlighet att under sommaren eller på annan tid av året vistas i en kommun där de tidigare sommarbott eller liknande. Det är viktigt att valmöjligheterna för de äldre inte begränsas i någon utsträckning utan att det är möjligt att flytta till fritidskommunen livet ut. Det är målsättningen och inriktningen för regeringens arbete.

Ibland blir en del frågor, som till synes först verkar enkla, mer komplicerade när man tittar på dem på djupet. Så tycker jag att det lite grann har varit med den här frågan. Det är därför vi ännu inte är färdiga, trots att ambitionen fanns att lösa problemet ganska snabbt. Det är också därför jag måste be om möjligheten att få komma tillbaka i frågan när vi är helt färdiga.

De statliga skolinspektionerna

Anf. 83 LARS HJÄLMERED (m):

Fru talman! Jag har en fråga till skolministern om de statliga skolinspektionerna.

En statlig skolinspektion är en avgörande pusselbit för att kunna säkerställa goda skolresultat och en bra verksamhetsutveckling i skolan. Den nationella likvärdighet vi alla eftersträvar förutsätter att vi på statlig nivå inte bara fastställer läroplaner och kursplaner utan också systematiskt och aktivt följer upp huruvida målen uppfylls.

År 2003 fick Skolverket i uppdrag att under en sexårsperiod granska landets samtliga skolor, och nu har regeringen sagt att det ska ske vart tredje år. Det är mycket positivt och en bra början, men jag tycker att det finns flera andra åtgärder som också kan vidtas för att utveckla inspektionsverksamheten. Till exempel tar det i dag alldeles för lång tid från det att man börjar en granskning tills man kommer med en färdig rapport för en kommun eller en skola. Dessutom kan omdömena och utlåtandena ibland vara lite otydliga. Inte heller använder man sig alltför mycket av yrkesverksamma lärare för att få in ny kunskap i verksamheten, såsom bland annat Högskoleverket gör.

Min fråga är därför vilka ytterligare åtgärder skolministern ämnar vidta för att utveckla den statliga inspektionen.

Anf. 84 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Den fråga som Lars Hjalmered ställer är mycket central i den typ av skolväsende som vi har i Sverige där staten, riksdagen, sätter upp mål för vad eleverna ska lära sig. Sedan är det upp till kommuner, skolor och lärare att se till att målen nås. Vi måste emellertid härifrån ta ansvaret för att en utvärdering av målen görs, så att de verkligen nås.

Det finns en rad instrument för utvärdering – nationella betygssystem, nationella prov – men en mycket viktig del i detta är också en statlig skolinspektion. Jag och regeringen är mycket kritiska till hur den har fungerat. Det är inte bara fråga om hur ofta man går ut i skolorna och granskar, utan frågan är också vad man granskar och vad som händer när man upptäcker missförhållanden.

När det gäller friskolorna har staten makt att lägga ned dem genom att dra in tillståndet. Beträffande kommunala skolor har staten egentligen inga sanktionsmöjligheter alls. Eftersom huvuddelen av skolorna är kommunala kan man tycka att det är en brist. Frågan är vad man kan göra när det finns stora brister.

Detta är ett område som vi fokuserar på i det fortsatta utvecklingsarbetet med svensk skola.

Anf. 85 LARS HJÄLMERED (m):

Fru talman! Regeringen har angett att man ska titta mer på kunskap, ledningsfrågor, normer och värden, vilket är jättepositivt och rätt fokus. Jag vill dock trycka på vikten av tidsaspekten inte minst. När man inspekterade i Göteborg tog det två och ett halvt år från det att granskningsgarna inleddes i Göteborgs stad tills man var färdig med slutrapporten för kommunen. Det tycker jag är alldeles för lång tid. Det borde gå mycket snabbare att göra en granskning och komma med kritik för att därefter kunna få i gång en förbättring av skolverksamheten.

Jag tror att man kan ha mycket att lära av Högskoleverket, som jobbar med det som kallas *peer review*, alltså att man tar in respekterade yrkesverksamma kolleger som verkar på andra universitet, svenska eller utländska. Något liknande skulle man kunna använda inom inspektionsverksamheten för skolan för att på så sätt få in folk med nylig erfarenhet. När de sedan slutat kan de i sin tur ta med sig erfarenheten till sin hemmaskola och bidra också den vägen. Jag hoppas att statsrådet kan ta med sig lite av dessa ord.

Anf. 86 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Det gör jag gärna. Skolinspektionen fungerar i dag på just det sätt som Lars Hjalmered beskriver när man ska låna in andra lärare och andra rektorer. Det är inte så att Skolverkets utbildningsinspektion har egen anställd personal som gör all granskning. Man hyr in människor som har erfarenhet av skolväsendet.

Jämförelsen med högskoleväsendet är väldigt intressant. Universitetskanslern har mycket vassa maktmedel när utbildningskvaliteten är för låg. Man kan nämligen dra in examinationsrätten för en högskola, vilket innebär att utbildningen måste stängas igen. Det är ett mycket vasst medel att kunna ta till när någonting år efter år inte har tillräckligt hög kvalitet. Man får fundera på hur sanktionsmöjligheter ska kunna tillämpas i skolväsendet. Om Skolverket eller skolinspektionen upptäcker att det

finns allvarliga brister år efter år och ingenting sker är det inte tillfredsställande att den granskande myndigheten inte har några vassare vapen än i dag för att tvinga fram förändringar. Ytterst handlar det om kvaliteten på barnens skolgång.

Anf. 87 TREDJE VICE TALMANNEN:

Därmed är frågestunden avslutad. Jag vill tacka medverkande statsråd och ministrar.

9 § Konsumentfrågor

Föredrogs

civilutskottets betänkande 2006/07:CU12

Konsumentfrågor.

Anf. 88 EVA SONIDSSON (s):

Fru talman! Civilutskottet ska nu behandla ett antal motioner på det konsumentpolitiska området väckta under den allmänna motionstiden hösten 2006. Betänkandet innehåller 13 reservationer och 3 särskilda yttranden. Vi socialdemokrater står självfallet bakom alla våra reservationer, men jag nöjer mig med att yrka bifall till reservationerna 2, 6 och 12 för tids vinnings skull.

Konsumentfrågorna berör alla. Det är inte alltid lätt att göra medvetna och hållbara val. Varje år förlorar vi konsumenter gemensamt mångmiljonbelopp på grund av problem med varor och tjänster. Så får det inte vara.

De senaste åren har vi socialdemokrater satsat på att bygga upp ett bra konsumentskydd. Trots det är många konsumenter i underläge. Därför vill vi fortsätta detta arbete.

Vi socialdemokrater vill att det för konsumenterna ska finnas

- väl fungerande informationskanaler till konsumenterna som når alla i landet, med en hög och likvärdig kvalitet,
- ett starkt konsumentskydd som stöd för de lokala konsumentvägledarna ute i landet och för enskilda konsumenter,
- en stark konsumentrörelse där konsumenter kan vara med och påverka och
- ett starkt europeiskt konsumentskydd, med tanke på den handel som sker över gränserna i dag.

I den regeringsförklaring som kom i höstas saknas helt skrivningar om konsumentpolitiken.

Vi socialdemokrater vill inte, som den borgerliga regeringen, låta marknaden styra över konsumentpolitiken. Näringslivet ska inte ha veto mot alla förslag på förbättringar för konsumenterna. Vi vill i stället stärka och vidareutveckla den konsumentverksamhet som finns vid Jordbruksverket, Livsmedelsverket och Konsumentverket i dag.

Konsumentpolitiken intresserar alla, ligger nära var och en och berör i vardagen. Konsumentpolitiken innefattar många olika områden från

livets nödvändiga livsmedel, rent vatten och mat till kläder, tjänster, service, el, post och tele med mera.

Förutom diskussioner om pris och tillgänglighet i samhället innehåller konsumentpolitiken många etiska frågor, som hur varor och tjänster produceras, av vem eller vilka de produceras, av vad de produceras och vilken påverkan det ger.

Konsumenterna kan ställa krav på producenterna och handla därefter och på det sättet få konsumentmakt. Men det förutsätter att konsumenten får tillräcklig information om tillverkningen för att ges möjligheten att debattera frågor om arbetsförhållanden för dem som producerar varorna.

Verklig konsumentmakt kan endast åstadkommas när konsumenterna har den kunskap de behöver för att kunna ställa de rätta frågorna och få riktiga och ärliga svar och därigenom kunna göra ett aktivt val och på det sättet få konsumentmakt.

För att kunna välja och utöva konsumentmakt behöver konsumenterna inte bara kunskap. De måste också tillförsäkras god tillgång på och närhet till service som butiker, banker, kommunikationer med mera. Regeringen bör ansvara för att alla landets invånare ges en god service i hela landet.

Jordbruksverket, Livsmedelsverket och Konsumentverket är viktiga statliga verktyg för att tillförsäkra konsumenterna bra varor och tjänster.

Det behövs också verktyg för konsumenternas eget engagemang. Vi behöver aktiva folkrörelser med aktiva och kunniga konsumenter som kan påverka varuutbudet och produktionssättet. Det visar inte minst omställningen vid tillverkningen av papper, som numera inte längre är klorblekt. De folkrörelser som nu växer fram inom konsumentområdet måste därför uppmuntras och ges stöd. Det är viktigt med balans mellan statliga verk och folkrörelser för att få bred påverkan på konsumentfrågorna.

I dag sker en stor del av handeln över Internet. Den elektroniska handeln känner inte några gränser. Den är global, och detta måste konsumenterna förhålla sig till. Den elektroniska handeln har en rad fördelar för konsumenterna i form av ökad konkurrens genom ökat utbud, lägre priser med mera.

Vi vet också att det tyvärr begås en hel del brott vid handel över Internet. Som konsument måste man vara medveten om dessa risker. Det kan till exempel handla om att lämna ut sitt kontokortsnummer vid elektronisk handel. Konsumenten måste vara mycket noggrann och medveten om riskerna vid köp över Internet.

För företag i Sverige fungerar svenska lagar, men det gäller inte de många utländska företag som gör reklam och som säljer till konsumenterna i vårt land. Enskilda konsumenterna kan hamna i ett svårt underläge vid tolkning av överenskommelser i samband med elektronisk handel med internationella företag.

Inom EU har ett arbete startats för att stärka konsumenternas ställning genom frivilliga åtgärder från handelns sida med till exempel certifiering och kvalitetsmärkning av e-handelsaktörernas hemsidor. Kraven för certifiering ska vara höga och desamma inom hela EU. Det är viktigt och måste stimuleras.

Information är en av de åtgärder som effektivt kan få konsumenterna att känna sig mer trygga när de handlar över Internet. Därför bör regeringen stötta dels de svenska organisationer som jobbar med konsument-

information, så att de kan bidra till en säkrare och tryggare e-handel för konsumenterna, dels den europeiska utveckling som redan pågår med kvalitetsmärkning och certifiering av e-handels hemsidor.

Vi kommer i civilutskottet inom en snar framtid att medverka i processen för att, om en majoritet så anser, utforma en ny konsumentpolitik på EU-nivå. Den grönbok som nu finns framme på detta område kan komma att innebära stora förändringar på området på såväl nationell som internationell nivå. Majoriteten i Sveriges riksdag har ett stort ansvar för att bidra till att utforma detta på ett sätt som gagnar svenska folket som konsument. Vi får alltså all anledning att återkomma i dessa frågor inom en snar framtid, och det ska bli intressant att se hur regering och riksdag tillsammans tar sig an dessa frågor för att vi ska få en stark gemensam konsumentpolitik.

Fru talman! I konsumentpropositionen *Trygga konsumenter som handlar hållbart* som den socialdemokratiska regeringen lade fram var barn och konsumtion en av de stora frågorna. Man markerade tydligt att konsumentpolitiken är viktig i den generella välfärdspolitiken. Barn och ungdomar är viktiga i detta arbete. Vi måste tidigt lära våra unga att bli starka unga konsumenter.

Konsumentverket har fått i uppdrag att ta fram skolmaterial om privat ekonomi, konsumentskydd och hållbar konsumtion. I Konsumentpolitiska kommitténs betänkande *Starka konsumenter i en gränslös värld* redovisas en undersökning där 90 procent av lärarna svarat att de behandlar hushållsekonomi i sin undervisning. Det fanns en skillnad mellan flickor och pojkar. Flickorna svarade att skolan var den viktigaste kunskapskällan för konsumentkunskap, medan pojkarna svarade att massmedierna var deras viktigaste kunskapskälla. En stor majoritet av eleverna tyckte att de inte fick tillräckligt med konsumentkunskap i skolan.

Skolan spelar en viktig roll på konsumentområdet. Eleverna ska enligt läroplanens mål i skolan förberedas för vuxenlivet och arbetslivet. Därför bör detta vara ett prioriterat område för eleverna.

I det uppdrag som Konsumentverket har fått av regeringen ingår det att särskilt uppmärksamma eventuella skillnader i pojkars och flickors konsumtionsmönster. Resultatet av det pågående arbetet hos Konsumentverket bör enligt majoriteten i civilutskottet avvaktas. Konsumentverkets roll när det gäller att ta fram skolmaterial som rör konsumtion har inte prioriterats av Konsumentverket i nuläget, och det oroar. Vi vet alla att tidiga insatser förebygger. Därför anser vi att kunskapsbyggandet inom konsumentområdet måste prioriteras för att vi ska få trygga konsumenter i framtiden.

Fru talman! Vi socialdemokrater vill stärka konsumenternas möjligheter att få information och göra rätt val med ökad kunskap, märkning och konsumentvägledning. Den borgerliga regeringen är kritisk till märkning, konsumentvägledning och information. För den kommer marknaden i första hand och konsumenten i andra hand. Den borgerliga politiken leder till ökad orättvisa, där de med minst resurser tvingas att göra de sämsta valen.

I detta anförande instämde Christina Axelsson (s).

Fru talman! Konsumentfrågor och konsumentpolitik är ett viktigt politiskt område inom civilutskottet. För medborgarna är köptrygghet, konsumentinformation och produktsäkerhet viktiga frågor som påverkar oss i vardagen varje dag. Det finns en tradition och historia av bra konsumentpolitik och konsumenttrygghet i Sverige, men vi ser att det nu finns goda internationella exempel som hjälper oss att skärpa vår lagstiftning på området här i Sverige.

Vänsterpartiet stöder naturligtvis förslag och beslut som leder till bättre konsumentförhållanden men är kritiskt till överstatliga regleringar. Vi ser dock att mellanstatligt samarbete inom konsumentområdet kan gynna medborgarna och öka vår köptrygghet.

Fru talman! Jag vill också inledningsvis framhålla att jag naturligtvis står bakom alla våra reservationer från Vänsterpartiet i betänkandet om konsumentfrågor men väljer att yrka bifall till reservationerna 7 och 13.

I januari deltog jag i en interpellationsdebatt om överskudsättning tillsammans med justitieministern. Trots att justitieministern var positiv till en utredning om möjligheterna till skuldavskrivning väljer jag att lyfta fram vår reservation i dagens betänkande. Det beror på att frågan om överskudsättning är en av våra främsta konsumentfrågor.

Vi lever i ett samhälle där konsumtionen styr många av våra vardagliga rutiner och val. Kreditinstituten lockar med snabba och stora lån till ockerräntor utan säkerhet. Det är populärt att tala om att människor själva ska ta ansvar för sina skulder och för att avtal ska hållas. Jag och Vänsterpartiet är medvetna om att de flesta människor naturligtvis vill göra rätt för sig, precis som de flesta människor vill ha ett jobb som ger en lön som det går att försörja sig på. Frågan är vilket ansvar kreditinstituten själva bör bära för att människor som tar lån hos dem råkar illa ut. Jag menar att vi kan ställa krav på att kreditinstituten och marknaden ska ta sin del av ansvaret för att de erbjuder lån på usla villkor. Vi som lagstiftare har ett ansvar för att reglera kredit- och inkassomarknaden genom att till exempel lagstifta om tak för högsta tillåtna räntesats och införa en absolut preskriptionstid för civilrättsliga fordringar gentemot privatpersoner.

Vänsterpartiet har flera förslag om att förbättra situationen för överskudsatta som inte kommer att behandlas här i dag eftersom de hänvisats till andra utskott, men jag tänker ändå nämna att vi vill göra en översyn av hur många barn som växer upp med föräldrar som är föremål för utmätning hos kronofogden. Den kunskapen saknar vi i dagsläget. Vad vi däremot vet är att barn som växer upp i fattigdom löper större risk än andra barn att få en dålig start i sitt liv.

Detta, fru talman, borde vara skäl nog att bifalla samtliga Vänsterpartiets krav på förbättringar för överskudsatta. Så sent som i går läste jag om hur barn och ungdomar riskerar att hamna i kronofogdens register på grund av skolfoton som deras föräldrar inte betalat. Så kallade sms-lån gör att många ungdomar skuldsätter sig och blir föremål för utmätning. Min poäng är att vi måste ta ett samlat grepp om överskudsättningsfrågan för att komma till rätta med problematiken. Skatteverket och Kronofogdemyndigheten har klara förslag på åtgärder. Det är bara för regeringen att sätta i gång och arbeta.

Fru talman! Jag tänker också lyfta fram vår reservation om könsdiskriminerande reklam, även det en fråga som jag för inte så länge sedan talade om här i kammaren under en interpellationsdebatt med jämställdhetsministern. Ministern hänvisade till den utredning som Vänsterpartiet var med och utformade direktiven till och som tillsattes strax före valet. Även majoriteten i civilutskottet hänvisar till denna utredning när man väljer att avstyrka Vänsterpartiets motion med krav på ett förbud mot könsdiskriminerande reklam. Frågan är om den här utredningen kommer att leda till ändrad lagstiftning eller om den kommer att bli ytterligare en i raden av utredningar som göms i en byrålåda på departementet.

Ett eventuellt förbud mot könsdiskriminerande reklam har funnits på den politiska dagordningen sedan 1970-talet, och frågan har utretts ett antal gånger. Eftersom majoriteten av allianspartierna redan tydligt klargjort var de står i frågan finns det all anledning att oroa sig för att ingenting kommer att hända när utredningen kommer. Alliansen menar uppenbarligen att det är konsumenternas eget ansvar att se till att få bort den könsdiskriminerande reklamen – inte vårt, i vår roll som lagstiftare, och inte heller marknadens.

Moderaterna och Folkpartiet skriver i en reservation från 2006 att de hellre ser att näringsidkare som spelar på grumliga könsrollsfördomar får påhälsning av konsumenter som förklarar att de vägrar köpa varorna än påhälsning av polisen. Det är alltså uppenbart att alliansregeringen inte tar problemen med objektifieringen av kvinnor i reklamen på allvar. Regeringen borde i stället komma med kreativa lösningar på hur vi kan komma till rätta med att unga kvinnor svälter sig till döds för att leva upp till de osunda fotomodellsideal som vi ser i reklamen. Regeringen borde arbeta för att bekämpa det förtryck av kvinnor som objektifieringen av kvinnors kroppar innebär. Regeringen borde vara en motvikt till de negativa konsekvenser för jämställdhetsarbetet som objektifieringen av kvinnor medför.

Fru talman! När jag ändå är inne på frågan om reklam ska jag kort nämna vår reservation om oönskad sådan. ”Envar borde ha rätt till frid i sitt hem”, skriver vi i vår reservation. Vi anser att det behövs åtgärder för att komma till rätta med den störtflod av marknadsföring som företagen levererar direkt in i våra hem. Att reklamen ibland dessutom är kvinnoförnedrande gör att det är ännu mer angeläget att få till en förändring. Att sätta upp lappar på dörren eller anmäla sig till Nixregistret räcker inte alltid. Alla personer bör ha rätt att välja om de vill ta emot reklam i sina hem eller inte. Även här har vi som lagstiftare ett ansvar för att skärpa marknadsföringslagen, och det är dags för en lag om konsumtionsfrid.

Anf. 90 JAN LINDHOLM (mp):

Fru talman! Civilutskottets betänkande om konsumentfrågor behandlar motioner som kan sägas ha det gemensamt att de berör avigsidan av den galopperande konsumtionshysterin. Här finns motioner som allmänt vill stärka konsumentskyddet, motioner som specifikt pekar ut behovet av tydligare konsumentfokus inom Jordbruksverket, Livsmedelsverket och Konsumentverket. Men det finns också motioner som behandlar utpekade produkter, som behovet av att samhället genomför tester på vissa elektriska produkter, för att öka konsumenternas tillgång till oberoende information. Här behandlas även förslag om förbättrad konsumentkun-

skap i skolan för att stärka morgondagens konsumenter så att de ska kunna göra mer egna, självständiga och genomtänkta val.

Stödet till konsumentrörelsen är också en fråga som berörs och som naturligtvis har stor betydelse för att underlätta för konsumenten när det gäller att kryssa sig fram i varufloden.

Olika hjälpmedel för konsumenten behandlas också i betänkandet. Där vill jag särskilt framhålla en motion från min moderate kollega på Dalabanken, Rolf Gunnarsson, som föreslår att Sverige ska ta strid med EU och behålla tvättråden i kläder, som ju av EU betraktas som ett handelshinder, som ni vet.

Jag debatterar ofta med Rolf i dalapressen – där vi är inbitna motståndare, som ni kan förstå – och därför känns det extra roligt att yrka bifall till den motionen i kammaren.

Frågan om tvättråd i våra kläder eller inte är ett bra exempel på den detaljstyrning som vi blev lovade att EU inte skulle ägna sig åt när vi röstade om medlemskapet. Jag tror att många medborgare känner sig oerhört lurade när EU på område efter område petar i sådant som de flesta ändå uppfattar som självklarheter och där det är svårt att förstå varför de måste regleras på EU-nivå.

Fru talman! Det finns många märkningssystem som på olika sätt underlättar för oss som konsumenter. Rättvisemärkning, Kravmärkning och Svanen är bara några exempel på system som gör att kunderna slipper analysera all den detaljerade information som förhoppningsvis finns på förpackningarna för att sedan dra egna slutsatser. En del märkningssystem innebär även olika former av certifiering som garanterar vissa kvaliteter, exempelvis rimliga löner och att barnarbete inte förekommer.

I betänkandet behandlas en motion från Miljöpartiet där vi föreslår mål för andelen rättvisemärkt i den offentliga upphandlingen, mål för den totala importen och strategier för hur det ska vara möjligt att nå dit. Att bidra till att utveckla den typen av märkningssystem är bra både för kunderna här i landet och för alla producenter runt om i världen oavsett var de befinner sig. Naturligtvis avslår den nykoloniala regimen i det här landet – eller vad man ska kalla den – sådana goda intentioner. Det är tråkigt att se när stoltheten bedrar visheten och även de bästa och väl beprövade metoderna för att skapa enkelhet och rättvisa i världshandeln avslås. Men kammaren har naturligtvis möjlighet att bifalla reservation 6 och visa att man inte sitter fast i gamla låsningar.

Det finns även en motion som tar upp begreppet konsumtionsfrid, det vill säga rätten att slippa det ständiga flödet av konsumtionsstimulerande påverkan. Vi bombarderas dagligen i det offentliga rummet alltmer av reklam i alla former. Det är inte bara konsumenterna som tvingas gå omkring som någon sorts reklamgubbar med märkesdekalerna på jackor, väskor och skor. Husfasader, bilar, bussar och konsumentförpackningar är bara några exempel på alla de reklamtyper som vi hela tiden exponeras för. Det är illa nog att man inte längre kan röra sig fritt i samhället utan att bli hjärntvättad av alla dessa bilder – man har inte ens rätt till konsumtionsfrid i sitt hem.

Trots Nixregistret och ”Nej tack till reklam” på brevlådan hittar marknadsförare legala luckor i de skydd som vi konsumenter försöker bygga upp. Här finns förslag på att regeringen ska ta initiativ till att säkerställa konsumtionsfrid för dem som önskar det. Det är rimligt att man

som konsument har verklig, reell, möjlighet att skydda sig från reklamens skadliga verkningar – åtminstone i hemmet. För att underlätta för konsumenterna att känna till sina rättigheter och utöva dem anser vi i Miljöpartiet att det behövs ett uppdrag till regeringen att samla relevant lagstiftning i en konsumentbalk. Bakgrunden är densamma som för kravet på barnbalken: enkelhet, överblickbarhet och transparens.

Vi anser inte att det är ett hållbart sätt att argumentera mot tydlighet och enkelhet att hänvisa till EU och andra internationella lösningar. Vi vet självklart att det finns problem med det här, men de problemen är till för att övervinnas. Vi tycker att politiken måste våga peka på målen och att riksdagen måste våga fatta beslut som pekar framåt. Om riksdagen enbart ska fatta beslut om sådant som den sittande regeringen – oavsett vilken den nu må vara – redan har genomfört fyller riksdagen i praktiken inte någon funktion. Det är i alla fall så jag ser det.

I betänkandet behandlas ytterligare ett antal frågor, som alla har det gemensamt att de berör avigsidan av den galopperande konsumtionshysterin. Problem med e-handel och överskuldssättning är bara några exempel.

Fru talman! Innan jag går in på den sedvanliga argumentationen om varför det är så viktigt att riksdagen snarast ger Banverket i uppdrag att bygga ett dubbelspår för järnvägstrafik mellan Falun och Borlänge vill jag stanna vid ett av betänkandets detaljer. Det finns i betänkandet ett förslag om att regeringen ska initiera ett arbete med att se över lagstiftningen vad gäller manipulering av bilder som bidrar till utseendefixering och psykisk ohälsa bland ungdomar.

Att bilden av kvinnor i reklamen ofta manipuleras med modern data-teknik så att deras kroppar anpassas till de rådande skönhetsidealen är ett exempel på de värsta avarterna inom reklamen. Att vi luras att köpa prylar av olika slag där det som visas på bilden inte är det som ingår i det utannonserade priset är naturligtvis illa nog. Att det sedan inte alltid informeras annat än i en mikroskopisk text någonstans i annonsen om att till exempel bilen på bilden kan vara extrautrustad eller något liknande är naturligtvis också skandalartat. Men när människokroppen förfalskas för att skapa ouppnåeliga ideal för att konsumtionshysterin ska bli oändlig tycker tydligen majoriteten att det är helt okej att inte informera om det förljugna i bildbudskapet.

Jag tror mig ha förstått att majoriteten inte tycker att det är så bra. Man kanske inte ska överdriva, men även här, precis som på tidigare punkter, tycker jag att majoriteten radar upp en massa praktiska hinder som gör det svårt eller kanske till och med orimligt att genomföra en lag om märkning av manipulering av bilder.

Jag råkar känna en äldre man som brukar säga: Kan man sända en människa till månen kan man göra nästan vad som helst. Jag skulle vilja se mer av den inställningen i riksdagen. Om riksdagen, återigen, inte kan ge regeringen uppdrag som inte redan är lösta blir det ganska patetiskt med en riksdag.

Jag har förstått att majoriteten egentligen är överens med oss. Majoriteten tycker också att det är fullt att luras. Ingen av oss anser att det är bra att kommunicera lögn. Det är de facto vad manipulerade bilder innebär, det vill säga de är inte varudeklarerade. Önskemålet är inte ett förbud mot att manipulera utan ett märkningssystem som varudeklarerar bilder-

na. Min förhoppning som jag riktar till majoriteten är att valet att inte reservera sig – avsaknaden av en votering – i en sådan fråga ändå ska innebära en lägre tröskel av prestige för er att kliva över. Då kan majoriteten titta på frågan och återkomma med förslag, gärna i något EU-sammanhang. Jag är helt övertygad om att vi alla är överens om att det är svårt att hitta något osmakligare än att medvetet ljuga med bilder för att hetsa till ytterligare konsumtion. Jag lovar att vi kommer att återkomma i frågan om den inte får en lösning – precis som vi skriver i det särskilda yttrandet.

Det kommer att växa fram någon form av proteströrelse bland konsumenter som gör att reklamkampanjer av olika slag kommer att passa sig för att använda sig av den sortens knep i framtiden. Köpbojkotter har använts förut. Det är ett alternativt vapen som konsumenterna kan använda när det demokratiska systemet inte kan ta hand om problemet.

Jag återkommer till frågan om saklig information. Det är ändå alltid en grundförutsättning för att man ska fungera i rollen som konsument. Den sakliga informationen borde det politiska systemet alltid kunna garantera.

Fru talman! Självklart står vi bakom alla våra reservationer i betänkandet, men för tids vinning yrkar jag bifall bara till reservationerna 5 och 6.

Anf. 91 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m):

Fru talman! *Konsumentfrågor* är rubriken för det betänkande vi behandlar just nu. Här ryms otroligt många områden. En del är stora och viktiga, och andra kan synas mindre viktiga. Men de rör ändå många människor. Det är konsumentpolitik och det är konsumenträttsliga frågor. Motionsyrkandena gäller bland annat konsumentpolitiken inom EU, marknadsföring och konsumentskydd inom olika områden. Jag kommer att beröra dem i dag. Frågan om överskuldssättning kommer att belysas senare av Jan Ertsborn.

Av de 30-talet motioner som lagts fram under allmänna motionstiden inom konsumentområdet är endast ett fåtal skrivna av alliansens ledamöter. Detta är kanske naturligt, men det betyder inte att konsumentfrågor är ointressanta eller att vi tycker att allt är bra som det är. Konsumentområdet har varit utsatt för politikens intresse mycket länge, och de konsumentorganisationer som finns har varit aktiva. Lagstiftningen är därför långt framme i Sverige. Nu är det inom EU som de stora problemen måste lösas och där arbetet bedrivs för att förenkla och skydda konsumenter på ett bra och gemensamt sätt.

Självklart är det så att vi blir mer sårbara ju mer komplext samhället blir med varor och tjänster som är tekniskt komplicerade, som säljs över nationsgränser och snabbt och enkelt byter ägare via e-handel. Vi lever i ett konsumtionssamhälle där utbud och varor ständigt utvecklas. Det kan till och med numera vara svårt att definiera vad som verkligen är ett köp, vem som är säljare och vilka villkor som ska gälla inom konsumentområdet. Gränsen mellan privat och offentligt eller näringsliv suddas ut alltmer i all handel.

Det finns auktioner på Internet där varorna rör sig snabbt utan att säljare och köpare har någon kontakt. Det finns varor som är så billiga att

man aldrig reparerar dem och därmed kanske också accepterar sämre kvalitet och kortare livslängd.

Tekniken och utvecklingen gör att man köper nytt i allt snabbare takt, och trender och livsstil påverkar konsumenter alltmer. Detta gäller även dyrare varor. Det alltmer gränslösa samhället med influenser från när och fjärran gör det allt svårare att kontrollera och styra upp såväl reklam som köp- och säljmetoder. Även kvalitet och annat kan det vara svårt att styra upp i det samhälle vi nu lever i. Vi kan inte som enskilt land alltid bestämma vad som ska gälla.

Fru talman! På många områden inom konsumentområdet pågår arbeten inom Regeringskansliet och inom EU. I fråga om flera av de motioner som behandlats i civilutskottet har vi ingen annan principiell uppfattning än motionärerna, men vi vill avvakta de förslag som kommer och de utredningar som nu görs. En så kallad grönbok om översyn av regelverket är på remiss från EU, och en ny strategi håller på att utarbetas vid EU-kommissionen.

Arbetet med hållbar konsumtion och produktion är tänkt att resultera i en departementspromemoria till sommaren. Redan i dag har Jordbruksverket och Livsmedelsverket i sina regleringsbrev uppdragen att arbeta för ekologisk, ekonomisk och socialt hållbar produktion som motsvarar konsumenternas efterfrågan och även omfattar folkhälsoaspekten.

Målet är naturligtvis att alla livsmedel ska vara säkra och att konsumenter ska få tillräcklig kunskap om mat och matens betydelse. Regeringen stöder arbetet med CSR, Corporate Social Responsibility, inom ramen för Globalt Ansvar. Föreningen Rättvisemärkt har ett statligt stöd, och det finns anslag för bidrag till miljömärkning av produkter.

Konsumentverket har fått i uppdrag att följa och analysera utvecklingen inom konsumentområdet både nationellt och internationellt. Konsumentverket har också erhållit särskilda bidrag till frivilliga konsumentorganisationer och stöd till olika projekt, för opinionsbildning och för att företräda svenska konsumenter i EU. Dock ingår inte längre testverksamhet i verkets uppgifter.

Härmed kan konstateras att dagens konsumenter har blivit starkare och fått större möjligheter att hitta bra och billiga produkter och få bra jämförelser och information. Å andra sidan finns det risk för fällor och fel och att konsumenter kan hamna i ekonomiska svårigheter. Ärenden för indrivning har vuxit, och många har svårt att komma ur sin skuldsituation. Konsumentskyddet inom det finansiella området måste stärkas, och här pågår ett arbete i Regeringskansliet. En kommande översyn av skuldnedsättning är också initierad av Justitiedepartementet.

Man kan alltid diskutera hur man ska skydda konsumenter och om man ytterligare ska stärka konsumentskyddet. Samtidigt måste detta vägas mot producenternas villkor i en konkurrerande värld och konsumenternas eget ansvar. På en väl fungerande marknad finns både nöjda kunder och producenter, och man får de varor och tjänster som efterfrågas. Målet måste också vara ökad handel mellan länder, med regler som inte hindrar detta.

Fru talman! Med detta yrkar jag bifall till förslaget i civilutskottets betänkande och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 92 EVA SONIDSSON (s) replik:

Fru talman! Det gläder mig att den borgerliga delen i utskottet är positiv till konsumentpolitiken. Som du sade, Katarina, pågår det mycket arbete inom det här området, och jag hoppas att när det slutgiltiga arbetet är klart blir det positivt och bra för konsumenten i slutändan. Det känns ganska kul att stå här i kammaren och debattera i dag när det är internationella konsumentdagen.

Anf. 93 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Tack, Eva! Du nämnde tidigare att vi var kritiska på flera punkter inom konsumentpolitiken. Jag tror inte att det står någonstans. Däremot kanske vi vill avvakta utvecklingen och vad de utredningar som kommer kan ge. Jag tror att vi inte står så väldigt långt ifrån varandra. Då kan jag också säga tillbaka att det har gjorts väldigt mycket av den tidigare regeringen på just området konsumentpolitik.

Anf. 94 LENNART PETTERSSON (c):

Fru talman! Konsumentpolitikens utformning är viktig eftersom den på något sätt berör i princip varje människa. Relationen mellan köpare och säljare av tjänster och produkter behöver balanseras, och det är ett av de viktigaste inslagen i lagstiftningen. Ett starkt konsumentskydd är med andra ord en av de bärande pelarna inom området. I en starkt globaliserad värld ökar också behovet av tydliga regelverk över nationsgränserna, och det är ju som alla vet ett område som i högsta grad är aktuellt just nu.

Sverige har en bra lagstiftning inom konsumentområdet, och om man läser motionerna blir detta bekräftat. Innehållet i motionsfloran är av den karaktären att det andas finlir och putsning och i några fall en detaljgrad som kanske inte är önskvärd i en lagstiftning. I andra fall, som till exempel överskudsättning, torde vi vara överens om att det finns skäl att se om vissa förändringar skulle underlätta situationen för de drabbade, och detta är också uppmärksammat av regeringen.

Det finns också en samsyn på att nya produkter och framför allt nya tjänster kan kräva förändrad eller ny lagstiftning. Detta är ett tecken på att den nuvarande politiken är väl genomtänkt och, som jag upplever det, att det finns ett starkt stöd för den över alla partigränser. Nuvarande budgetnivå är till exempel i princip en uppräknings av tidigare års anslag trots regeringsskiftet.

Därför förstår jag inte Socialdemokraternas kritik att eftersom frågorna inte fanns med i vår regeringsförklaring skulle det innebära att vi inte har några ambitioner inom konsumentområdet. En förklaring kunde vara på sin plats.

En sak vill jag dock markera, och det är att vi inte ska ha eller ska skapa lagar som innebär att vi inte har något ansvar som konsumenter, att vi inte behöver vara kritiska eller ifrågasättande. Det finns tendenser till att "nånannanismen" breder ut sig och att man alltid skyller på någon annan när man gör en dålig affär eller när man ångrar sig. Vi får aldrig ta bort det slutliga personliga ansvaret vid ett köp om vi bortser från dem som inte har förmågan att bedöma detta själva.

En annan sak som bör beaktas är handel med begagnade varor. Det måste även i lagstiftningen alltid vara skillnad på en ny och en tidigare använd vara. Vi kan inte som köpare förvänta oss att en begagnad vara är i nyskick.

Till sist, fru talman, kan jag inte låta bli att kommentera en av motionerna särskilt. Det blir onekligen lite extra intressant när riksdagsledamot Frid vill ha just frid – frid från konsumtion, frid för kvinnorna, inte från, och frid för hemmen. Däremot kan jag inte läsa ut att Frid vill ha valfrid 2010.

Jag yrkar bifall till förslaget i utskottets betänkande innebärande att vi lyser frid över samtliga motioner.

Anf. 95 EGON FRID (v) replik:

Fru talman! Jag får tacka för den fina komplimangen på slutet.

De här olika typerna av konsumtionsfrid handlar just om maktförhållandena på konsumtionsmarknaden. Mycket av debatten om detta handlar om hur vi kan stötta konsumenterna när det gäller att ta ansvar och också om att de ska få den hjälp som de behöver för att göra bra konsumentval. Och som ni har hört mig säga förut är Vänsterpartiet naturligtvis medvetet om – och det är Vänsterpartiets utgångspunkt – att människor vill göra rätt för sig. Men vi vet också att många människor som drabbas i konsumtionssamhället gör det av orsaker som de själva inte råår över. Sjukdom eller arbetslöshet är alltså grunden för de flesta människors utsatthet i konsumtionssamhället och också orsaken till överskuldssättning och de komplikationer som det innebär.

Då är min fråga till Lennart: Anser du som regeringsföreträdare att det finns en tillräckligt stark jämvikt i dag som hjälper konsumenterna att ta detta ansvar? Är det inte så att man i konsumtionshysterin och konsumtionssamhället använder överdrivna och oacceptabla metoder, att man lockar in människor i oönskad konsumtion så att de inte får den konsumtionsfrid som både du och jag eftersträvar?

Anf. 96 LENNART PETTERSSON (c) replik:

Fru talman! Som jag sade i mitt inledningsanförande tror jag egentligen att vi i dag har en rätt balanserad lagstiftning. Däremot behöver vi alltid putsa på den, i synnerhet om det kommer nya produkter och nya tjänster.

Jag jobbade som bankchef i 17 år och hjälpte oerhört många människor som av olika anledningar hade hamnat i en skuldfälla. Vissa har hamnat där på grund av det som du beskriver, nämligen omständigheter som de inte styr över. Men det är också oerhört många som på grund av sitt eget handlande hamnar i den här situationen, och de är inte lika lätta att hantera när det gäller lagstiftningen. Det är där jag kommer tillbaka till att vi har ett egenansvar som konsumenter. Vi kan aldrig glömma detta. Det går inte att skylla på en duktig säljare eller en annons och säga: Bara för det måste vi skärpa lagstiftningen. Det måste vara rimligt att göra affärer. Det måste vara tillåtet att sälja produkter.

Det jag däremot kan sakna är frågan om hur vi hanterar detta i våra skolor. Jag vet att det finns en motion om detta, men där pratar motionären om konsumentfrågor. För mig är det minst lika viktigt med konsumtionsfrågor. Vad innebär det att konsumera? Och vad är konsekven-

serna av det vi konsumerar? Det tycker jag belyses på tok för dåligt i skolorna. Vad blir effekterna om jag nu använder någonting som kostar pengar och jag inte betalar för det? Jag tycker att man i dag, generellt i utbildningen, borde trumma in det såväl på högstadiet som på gymnasieskolorna.

Prot. 2006/07:75
15 mars

Konsumentfrågor

Anf. 97 EGON FRID (v) replik:

Fru talman! Det är sant att vi i civilutskottet naturligtvis kommer att få möjligheter att tillsammans putsa på mycket av konsumentpolitiken och göra den bättre i ett gemensamt arbete under mandatperioden. Men jag blir ändå lite beklämd när jag än en gång hör dig betona egenansvaret. Det är inte fel att betona det, utan det är fel att överbetona egenansvaret gång på gång. Det finns ju inga överskulsatta som inte har fattat att de har ett eget ansvar för den situation som de har hamnat i. De vill bara ha all den hjälp som går att få för att ta det här ansvaret. Det är ju det som vi som lagstiftande församling måste hjälpa till med. Det handlar om att utsatta människor ska få hjälp att ta det ansvar som de vill ta.

Sedan är det extra roligt att du varit en seriös före detta bankman. Men problemet är att vi inte har de seriösa kreditgivarna i dag. Vi har extrema exempel på oseriös kreditgivning som vi tillsammans här i utskottet definitivt måste hjälpas åt att begränsa och göra någonting åt. Ta bara de snabba sms-lånen! Man kollar inte ens att det är myndiga personer som tar de här sms-lånen. Man har till och med suddat ut möjligheten att kontrollera att kredittagaren är myndig och kan ta ansvar för sitt lån. Vi ser exempel på att barn ärver skulder. Tvivelaktiga inkassoföretag utnyttjar ett barns namnteckning för att fortsätta att kräva in fordran när barnet fyller 18 år. Det kan inte Lennart Pettersson tycka är rimligt.

Anf. 98 LENNART PETTERSSON (c) replik:

Fru talman! Nej, Lennart Pettersson tycker inte att det är rimligt. Detta är vi helt överens om. Jag tycker att det är helt förfärligt att man som förälder kan sätta sina barns framtid på spel – många gånger är det så – genom att ge dem skulder som de blir tvungna att ta hand om. Detta tyder på att det också är andra insatser som behövs. Då pratar vi om annat än konsumentlagstiftningen. Eller, rättare sagt, den behöver kombineras med andra åtgärder för att detta ska fungera. Vi är helt överens om detta, Egon Frid.

Sedan gällde det oseriösa kreditgivare. Tyvärr har det dykt upp ett antal sådana. Och om vi nu pratar om sms-lån är detta kanske en produkt som är ny och som kräver en översyn när det gäller lagstiftningen. När det kommer ett nytt sätt måste vi som lagstiftare, helt klart, vara beredda att diskutera och se vad det innebär för medborgarna. Och vi måste ta ställning till frågan: Finns det skäl att justera, eller kan det vara som det är inom gällande lagstiftning?

Du pratade allra först om överskulsatta. Det finns också en nyansskillnad i detta. Det är alltid så att någon har sålt den här produkten. Någon har inte fått sina pengar. Det kan vara du och det kan vara jag som företagare som i god tro har sålt något till en kund, och så får vi inte betalt. Är det rimligt att jag inte ska kunna få min betalning för vad jag har levererat?

Där gäller det att hitta balansen. Jag ser inte detta i svart eller vitt, utan jag tycker att det är en skillnad mellan dem som inte har förmågan att hantera situationen och dem som inte vill hantera situationen. Jag har nämligen också träffat på tämligen många under min livstid som inte har viljan att göra rätt för sig, helt enkelt. Dem tycker jag inte att det finns skäl att skydda i lagstiftningen.

Anf. 99 JAN ERTSBORN (fp):

Fru talman! Jag ska fortsätta lite med överskudsättning, ett ämne som civilutskottets företrädare lagutskottet sysslade med i stort sett hela förra mandatperioden. Det gjordes på olika sätt, och man försökte få till stånd lösningar för en grupp människor som lever under mycket svåra ekonomiska förhållanden.

Men först ska jag ge en liten bild av hur det ser ut hos kronofogden i dag. Man har 485 000 kunder, om vi ska kalla dem så, enligt de senaste uppgifterna, som har gått att få fram. Av dessa har 28 000 personer löneutmätningar som har pågått i mer än tre år. 15 000 av dem har löneutmätningar som har pågått i över fem år. Då är det löneutmätningar för personer som har sådana inkomster att det går att ta en liten del av inkomsten och skicka över till fordringsägaren. Sedan finns det ett stort antal gäldenärer där det inte går att ta någonting alls.

Det innebär att när kronofogden på sitt sätt räknar fram och sätter etiketten evighetsgäldenärer på de 28 000 personerna gäller begreppet evighetsgäldenärer egentligen ett par gånger till minst. Jag skulle tro att det handlar om 100 000 personer i det här landet som skulle kunna ha den etiketten att de inte kan betala någonting av sina skulder.

Vi har försökt med skuldsanering. Under förra mandatperioden förändrade vi en del i skuldsaneringslagstiftningen. Då var det reglerna kring förfarandet för att göra det snabbare. Vi ändrade inte förutsättningarna för att få skuldsanering.

Under 2006 sökte 3 830 personer skuldsanering, en ganska liten siffra i förhållande till de 100 000 som jag misstänker att det handlar om. Men av dessa 3 830 var det inte mer än 1 542 som blev beviljade skuldsanering, alltså mindre än hälften. Varför det? Jo, kraven är så höga för att få skuldsanering. I praxis säger man att man gör en bedömning av om man kan betala skulderna inom tolv år. Då är man inte berättigad till skuldsanering, för då ska man ta de tolv åren och betala sina skulder.

Då förstår ni säkert att det måste handla om åtskilliga hundratusentals kronor i skulder för att man ska få skuldsanering. 300 000, 400 000 eller 500 000 kronor är minimisiffror för att det ska löna sig att söka skuldsanering. Jag fick nyligen i min hand ett beslut. Det var en förtidspensionär som hade 129 000 kronor i skulder och som får avslag på sin skuldsanering, trots att hon alltså lever på en förtidspension.

Skuldsaneringslagen kan man naturligtvis tänka sig att ändra för att göra det lite lättare för de här människorna. Men Skatteverket, Konsumentombudsmannen och även Barnombudsmannen, som varit något lite inblandad i det här genom åren, har tagit fram några andra modeller. Det är de modellerna som vår regering nu kommer att arbeta med och lägga i en utredning så snart som möjligt. Det är fråga om man ska införa en så kallad absolut preskriptionstid, det vill säga en tidpunkt då man inte

längre kan driva in skulderna. I Finland har man nyligen infört det, och där har man satt tidpunkten till 15 år.

Vi kan jämföra med skatter i Sverige. Där har vi alltid haft en absolut preskriptionstid på fem år. Om man får en ordentlig skatteskuld på sig är den borta efter fem år i den mån den inte är betald. Det har aldrig ifrågasatts. Men när man diskuterar preskriptionstid på civilrättsliga fordringar kommer det ofta upp en diskussion om det är rimligt att göra det gentemot fordringsägarna så att fordringsägaren ska förlora sin rätt.

Jag tillhör dem som tycker att vi måste göra de här förändringarna. Fordringsägarna får inrätta sin kreditgivning efter nya regler helt enkelt.

Dessutom ska man ha i minnet att i de ärenden som finns hos kronofogden är det i dag, som alla ni som sitter i civilutskottet väl vet, nästan aldrig den ursprunglige fordringsägaren som driver in sin fordran. Fordringen har gått till handel ett antal gånger. Det är inte att avslöja någon våldsamt tala om att priset när man handlar med fordringar rör sig om mellan 5 och 10 procent av kapitalbeloppet. Det är vad man betalar för fordran när ett inkassobolag köper den och sedan arbetar vidare med den.

Jag tycker inte att det ligger så mycket i resonemanget att den ursprunglige fordringsägaren ska ha kvar sin rätt att få ut sina pengar när vi ser att det har fått en annan verklighet. Det är andra fordringsägare som driver in de här fordringarna som ofta är mycket gamla.

Vi talar också om att man måste ändra på avräkningsreglerna hos kronofogdemyndigheterna så att man räknar av på kapitalskulden först, att man ser om man kan lägga ett räntetak. Många av de här fordringarna löper med 30–40 procents årlig ränta, vilket gör att ränteskulderna som regel är högre än kapitalskulderna för de här personerna.

Jag är i dag tillfredsställd med att vi har kommit så långt att vi nu har fått besked från vår alliansregering att de här frågorna kommer att tas upp i en utredning. Jag är medveten om att frågorna är svåra, att de kräver en utredning som tar tid. Jag försökte under förra mandatperioden få vår tidigare regering att ta tag i dem, men det lyckades inte. Nu har vi en justitieminister som har lovat att ta upp det här. Vi ska alltså kunna komma till en situation med tiden där vi kan hjälpa den här gruppen av människor som i dag lever på en väldigt låg levnadsnivå.

Vi från alliansen är alltså egentligen i sak överens med Egon Frid i Vänsterpartiet om att vidta de här åtgärderna. Vi instämmer inte i reservationen, utan vi tycker att regeringen nu ska få den här möjligheten att tillsätta utredningen. Det är sagt att det ska ske i alla fall under detta år. Med den tidsaspekten får vi nog nöja oss.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på alla reservationer.

Anf. 100 EGON FRID (v) replik:

Fru talman! Det är naturligtvis tillfredsställande till vissa delar och inspirerande att höra dig, Jan Ertsborn, argumentera för framför allt din ståndpunkt i frågan. Det gäller också förhoppningen att det finns någon som kan vara med att driva på att det även med nuvarande regering händer någonting. Däremot är det lite beklämmande när du säger att det är först nu vi har fått en regering som blir handlingskraftig. Vi har ju faktiskt med förra regeringen fått en förändrad skuldsaneringslag som har

gynnad den här gruppen. Vi har med förra regeringen fått fram utredningar, genom både Skatteverket och Kronofogdemyndigheten, som har lagt fram de konkreta förslag som du själv tar upp skulle gynna konsumenterna i sin helhet och också de överskuldssattas situation. Du argumenterar också på ett klokt sätt när det gäller den stora skillnaden mellan civilrättsliga mål och skattemål, där man får sina skatteskulder avskrivna efter fem år men det är omöjligt att få absolut preskriptionstid för konsumtionsskulder. Som du själv nämner är fordran säkert såld till ett inkassoföretag så att den ursprunglige säljaren, som Lennart här förut värnade om, inte finns kvar på banan.

Efter den argumentationen måste man ändå ställa sig frågan: Varför måste då regeringen och Jan Ertsborn försvara att justitieministern lägger fram denna fråga i en utredning av hela utsökningsbalken, när utredningarna är färdiga? De är ju färdiga för justitieministern och Justitiedepartementet att expediera. Den nya regeringen skulle verkligen kunna vara handlingskraftig här och genomföra de utredda förslagen.

Anf. 101 JAN ERTSBORN (fp) replik:

Fru talman! Vi kan naturligtvis stå och diskutera vad vår nuvarande regering ska göra i den här frågan och vad den tidigare regeringen har gjort. Jag håller gärna med. Man har gjort förändringar i skuldsaneringslagstiftningen, men de har ju inte gett något resultat att tala om i dagsläget.

Vi har kanske lite olika utgångspunkter, men som jurist med lång erfarenhet är jag ändå övertygad om att man inte kan tala om att införa en lagstiftning om preskription utan att ha ett mycket ordentligt underlag, en mycket grundlig utredning. Man måste bestämma sig vad det är för fordringar man talar om, vad det är för tidpunkter, från vilken tidpunkt man ska börja räkna preskriptionstiden, och så vidare. Det är ett mycket besvärligt kapitel, och det gör att jag har mycket lätt att förstå att det måste bli en noggrann och grundlig utredning som underlag för det här. Men jag känner en otrolig tillfredsställelse över att ha kommit så här långt, för det gjorde jag inte under förra mandatperioden.

Anf. 102 EGON FRID (v) replik:

Fru talman! Det är ju tack vare den förra regeringen och dess samarbetspartier som vi har kommit så långt som vi kommit nu. Här kan man snacka om att den förra regeringen verkligen dukade bordet för nuvarande regering att ta vid och arbeta.

Okej – vissa saker till behöver utredas. Men varför lägger man inte det som ett separat utredningsdirektiv för att komplettera den nuvarande färdiga utredningen från Skatteverket och Kronofogdemyndigheten? Här mörkar Jan Ertsborn lite, för här finns faktiskt betydligt mer underlag och argument för att genomföra dessa förändringar än vad han vill framhålla.

Frågan är än en gång varför man måste skjuta in denna fråga i en stor utredning om hela utsökningsbalken i stället för att göra detta som en separat tilläggsutredning. Om man verkligen ville påskynda en förbättring av situationen för överskuldssatta skulle man kunna genomföra de förslag som har kommit från Skatteverket och Kronofogdemyndigheten. De uppgifter som du själv säger saknas finns med där.

Anf. 103 JAN ERTSBORN (fp) replik:

Fru talman! Vi har en något försiktig skrivning i betänkandet om vilken utredning det ska vara och hur den ska se ut. Det beror på att det inte har skrivits några direktiv till någon utredning vare sig beträffande utsködningsbalken, som det har aviserats en översyn av, eller beträffande överskuldssattas situation. Frågan om det blir en separat utredning eller om detta läggs in i en annan utredning är alltså, enligt de uppgifter jag har fått från Justitiedepartementet, helt öppen i dagsläget.

Vi har fått beskedet att det ska komma direktiv och att det ska bli en utredning under detta år. Längre kan jag inte gå. Jag tycker ändå att detta är uppgifter som ger hopp åt dem som berörs av den här frågan, nämligen alla de personer som sitter fast i skuldfällan.

Anf. 104 YVONNE ANDERSSON (kd):

Fru talman! Jag lockas naturligtvis att kommentera replikskiftet alldeles nyss så här i inledningen av mitt anförande. Det är väl inte så att den socialdemokratiska regeringen, stödd av Miljöpartiet och Vänstern, har dukat något bord när det gäller skuldsanering. Det var faktiskt under vår regeringsperiod som lagen om skuldsanering kom och vi jobbade upp detta. Sedan har ni möjligtvis haft den under er period och gjort justeringar. Nu får vi ta ett tag igen, för ni har inte gjort tillräckligt. Vi står inför att väldigt många människor är illa utsatta, och det måste vi ta på stort allvar.

Jag ställer mig helt bakom de anföranden som hållits av mina kollegor i majoriteten. Jag är inte jurist, men jag tänker ändå prata om de här frågorna på mitt sätt. Jag tycker att det är väldigt viktigt att vi vågar aktualisera dessa mycket allvarliga frågor.

Över huvud taget är konsumentfrågorna frågor som berör dig, mig och alla omkring oss på ett eller annat sätt. Jag har själv till exempel en släkting som i 20 år, efter att inte ha lyckats med sitt äktenskap utan separerat, har kämpat med en rejäl skuld utan att lyckas bli fri. Han har verkligen jobbat med detta. Jag har på nära håll sett hur en människa kan känna att livet är väldigt tungt. Vad man än tjänar tas pengarna, och skulden blir inte mindre eftersom de tas till ränta. Det är ockerräntorna och systemet där man tar räntorna före själva skulden, vilket innebär att räntorna inte minskar eftersom skulden inte minskar, som gör att människor hamnar i det här evighetsgäldenärskapet, om det kan kallas så.

Jag tycker inte att det är bra att människor ska behöva känna sig så. Som Jan Ertsborn upplyste om är det ungefär 100 000 människor som bara i mycket begränsad omfattning kan få en skuldsanering som gör dem fria.

Jag tycker över huvud taget att begreppet evighetsgäldenär är skrämmande. Tänk själv att alltid känna att jag inte kan göra någonting som ger mig vinst eller som gör att jag känner mig fri och gör rätt för mig! Många av oss tycker att det är jobbigt, och lär ut det till våra barn, när man är skyldig kompiserna en tjuga eller skyldig för en bit mat eftersom man inte haft några pengar med sig. Detta är inget man vill ha! Man vill vara fri från sådana saker.

Vi kristdemokrater menar att människor i varje läge måste få en chans att komma igen och få känna hopp och tillit inför framtiden.

När det gäller de förslag som nu finns kan vi se att vår regering, som endast har regerat i ungefär fem månader, är beredd att ta tag i detta på allvar så att människor blir fria. Vi måste göra något åt detta. Vi måste hjälpa våra medmänniskor att komma loss.

Jag vill också beröra en annan fråga, nämligen de barn som hamnar i skuldknipa. I Svenska Dagbladet kunde man i går läsa om barn som skuldsätts i och med att föräldrarna gemensamt med barnet undertecknar till exempel köp av skolfoton. När betalningen har förfallit och föräldrarna inte lyckas betala blir barnen betalningsskyldiga. Denna skyldighet uppkommer först när barnen är 18 år – med ränta, naturligtvis.

Detta är ingen god start på ett vuxenliv för våra barn. Det ska inte behöva ske. Vi behöver undersöka hur reglerna kring barns skuldsättning kan bli mer effektiva. Föräldrar måste i dag enligt föräldrabalken fråga överförmyndaren om samtycke innan de skuldsätter barnen, men det är uppenbart att de reglerna inte är tillräckliga eller åtminstone inte efterföljs. I så fall skulle det väl inte förekomma 50 000 fall hos Kronofogdemyndigheten som rör omyndiga gäldenärer.

Barns skuldsättning har varit föremål för utredning tidigare. Den utredningen överlämnades till den förra regeringen. Då föreslog utredningen att en underårigs förmyndare skulle göras betalningsskyldig för kostnader för exempelvis fordonsskatt och avgifter för trafikförsäkring eller oriktig parkering även om fordonet var registrerat på barnet. Men det hände inte så mycket mer under den förra regeringen. Nu utgår vi från att vår regering får ta dessa uppgifter och utredningsresultat för att också göra något.

Nej, det är inget bra sätt för ett barn att börja det vuxna livet med betalningsanmärkningar och fordringar. Om barnets föräldrar inte betalar, vem ska då göra det? Vad ger det för signaler till våra barn om man låter skolfotoräkningarna förfalla och struntar i konsekvenserna? Jag menar inte att alla gör det av ondska. Många gånger kanske det är slarv. Men det spelar ingen roll. Barn lever i ett konsumtionssamhälle i dag, och de måste få ha förebilder i oss vuxna. Därför måste vi uppmärksamma och fokusera på denna allvarighet.

Att barn blir betalningsansvariga för sina föräldrars inköp är illa nog, men att de själva luras in i köp och avtal borde också kunna undvikas. Därför tycker vi att det är helt riktigt att inte ha reklam som riktas mot barn. Dock behöver vi vara mer offensiva än så. Vi behöver till exempel låta konsumentkunskap och gärna också konsumtionskunskap ingå i samhällskunskapen på våra grundskolor.

Jag vill framhålla vikten av att vi uppmärksammar de här delarna och tar ett rejält tag så att det händer någonting. Detta är problem som många människor drabbas av, och dessa skulle kunna bli fria. Vi skulle helt enkelt kunna få ett bättre samhälle där fler människor blir nöjda och tillfredsställda med sina liv.

Jag yrkar å Kristdemokraternas vägnar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 11 §.)

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2006/07:TU6
Trafiksäkerhet.

Trafiksäkerhet

Anf. 105 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru talman! Vi har just hört att det är den internationella konsumentdagen i dag, men hela år 2007 har utnämnts till trafiksäkerhetsåret. I år är det 40 år sedan vi fick högertrafik och 10 år sedan den socialdemokratiska kommunikationsministern lade fram nollvisionen.

Det har hänt mycket sedan Rosengren introducerade nollvisionen. Antalet döda och skadade har minskat trots att trafiken har ökat. Men det behöver göras mycket mer för att vi verkligen ska nå upp till visionen.

Dagens debatt är också ett inslag i trafiksäkerhetsarbetet även om i alla fall jag, när jag tar del av vad majoriteten säger i betänkandet, undrar om den kommer att föra frågan särskilt långt framåt.

Vi har tidigare varit ganska överens i utskottet om viktiga åtgärder för trafiksäkerheten. Så är det också i det här betänkandet när vi behandlar mål och principer. Då säger nämligen ett enigt utskott: ”Vad utskottet anfört om behovet av eftertanke och utvärdering av gjorda insatser, för att på lång sikt kunna prioritera bättre bland möjliga åtgärder, innebär inte att utredningarna måste inväntas innan några nya åtgärder vidtas.” Jag upprepar – ”... innebär inte att utredningarna måste inväntas innan några nya åtgärder vidtas”.

Fru talman! Det bästa vi har är våra barn, och alla vill vi dem det allra bästa. Jag tror att alla riksdagsledamöter och även övriga skriver under på det. Därför är det viktigt att vi också bygger och fattar beslut så att barn ska ha det riktigt bra.

Jag såg en gång en teckning som fick mig att inse hur farlig trafiken är för barn. Den föreställde en husfasad och en trottoar. På andra sidan trottoaren var det avgrundsdjupt. Barnet gick liksom balansgång med en vuxen vid handen. Så känns det nog för många barn – utanför trottoaren är det farligt.

Det är farligt också för andra oskyddade trafikanter, men vi socialdemokrater vill i det här betänkandet särskilt lyfta fram barnens säkerhet. Det som är trafiksäkert för barn är ju också trafiksäkert för vuxna och plusvuxna. Det som är bra för barn är bra för alla!

Fast vi nog alla vill barnens bästa visar Vägverkets siffror att antalet barn som dör och skadas i trafiken ökar. Vi kan inte bara se på när detta sker! Även om detta inte är en trend måste vi göra mer. Därför lyfter vi socialdemokrater i en reservation tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet fram att ett nationellt säkerhetsprogram för barn ska tas fram.

Men den borgerliga majoriteten svarar att de förutsätter att regeringen följer utvecklingen och avvaktar Vägverkets barnkonsekvensanalyser – ”... innebär inte att utredningarna måste inväntas innan några nya åtgärder vidtas”.

Att enbart säga att arbete pågår utan att själva skynda på tycker jag är oansvarigt av oss vuxna gentemot barnen. Det blir för dem som att tappa balansen och utanför finns avgrundsdjupet, det farliga. Då undrar man

vad Moderaterna och Margareta Cederfelt gör. Det enda jag har sett att du har tagit upp är rätten till skolskjuts för barn som går i friskolor. Men ska den inte vara säker? Varför kan vi inte vara överens om att ha ett nationellt säkerhetsprogram för barn?

Fru talman! Jag står självklart bakom alla våra socialdemokratiska reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall till reservation 5 just om barn i trafiken.

Barn ska färdas säkert till och från skolan. Vi ska självklart och på alla sätt vi kan ställa upp med säkra färdvägar, med säkerhetsbälten och skolbussar med bra däck och bromsar – men även med säkra chaufförer. Därför borde det vara självklart med krav på säkerhet när kommunerna handlar upp dessa tjänster. Lika självklart borde det vara att ställa krav på alkohol i skolbussar. Det är för övrigt inte bara i skolbussarna det skulle vara bra med alkohol. Alldeles för ofta läser vi att nyktra personer, i regel oskyddade trafikanter, folk som går, cyklar eller åker moped, blir påkörda av onyktra personer som kör bil.

Alkohol i nya bilar borde vara en viktig fråga för den nuvarande kommunikationsministern att lyfta fram och diskutera inom ramen för vårt EU-arbete, inte minst nu när trafiken är i ropet genom översynen av vitboken *Håll Europa i rörelse*. Det dör och skadas alldeles för många på vägarna på grund av alkoholpåverkade förare i många europeiska länder. Det är ett problem både till lands, till sjöss och i luften.

Det hade varit bra om vi hade kunnat mana på regeringen i den här frågan, men jag kan bara konstatera att intresset inte har varit så stort. Det finns inte ens en borgerlig motion från den allmänna motionstiden på det här området, även om de i betänkanden säger att de är oroliga. Sedan svarar de att regeringen ska överväga behandlade förslag i den fortsatta beredningen – "... innebär inte att utredningarna måste inväntas innan några nya åtgärder vidtas".

Tycker du, Sven Bergström från Centern, att detta räcker? Vore det inte bra om alla de elever som du vill ta hit för att besöka riksdagen fick åka med en garanterat nykter chaufför?

Fru talman! Det enda vi egentligen vet om barndomen är att den går över. Rätt vad det är sitter vår gulliga unge i soffan, har fyllt 15 år och vill ha en moppe. Mopeden är frihet för många ungdomar, men mopedisterna hör till den allra mest olycksdrabbade trafikantkategorin. Ska vi inte förbjuda mopeder måste vi som vuxna ändå se till att de unga inte behöver riskera livet när de ger sig ut i trafiken. Därför behövs kunskap och utbildning. Det är stor skillnad mellan att cykla och att köra en moped som kanske går i 45 kilometer i timmen, om inte ännu fortare. Jag förutsätter förstås att ingen vuxen hjälper ungdomarna att trimma mopederna, fast jag är nog lite naiv där. Det förekommer att ungdomar får hjälp av vuxna att trimma sina mopeder, och därför vill vi socialdemokrater att tillverkarna ska åläggas att se till att strypanordningen inte går att avlägsna. Vi har kommit långt i teknikutvecklingen men tydligen inte så långt att vi 2007 kan tillverka mopeder som inte går att trimma.

Det är för ungdomarnas egen skull, och det är konstigt att majoriteten, det vill säga Moderaterna, Folkpartiet, Centern och Kristdemokraterna, inte ställer upp på detta utan låter sig nöja med att regeringen ska verka för – alltså inte driva – frågan inom EU och att frågan om moped-

kort bereds – "... innebär inte att utredningarna måste inväntas innan några nya åtgärder vidtas".

Vi får förhoppningsvis snart åtminstone höra om det inte finns någon datumplan för verkandet och beredandet. Jag vill ha ett svar på det, Christer Winbäck från Folkpartiet.

Fru talman! Jag har fem barnbarn. Den äldste fyller snart 14 år. Han längtar till sin 15-årsdag, det kan jag garantera. Då får han se barnförbudna filmer på bio och han får köra moped. Men han har också sagt till mig: Mormor! När jag blir 15 år slipper jag ha hjälm när jag cyklar.

Trots att han har gjort en rejäl vurpa en gång och slagit sönder sin hjälm, som räddade huvudet, har han inte ens insett vikten av den här hjälmen. Det behövs mer upplysning. Det räcker inte med det som föräldrar och morföräldrar säger. Det måste också till information i skolan och i samhället i stort. Vuxna måste visa barnen att det är rätt att bära hjälm. Barn gör inte som du säger utan som du gör. Därför behövs en ordentlig informationskampanj. Men inte ens det vill borgarna, utan man säger att man ska överväga åtgärder. Vilka då? undrar jag – "... innebär inte att utredningarna måste inväntas innan några nya åtgärder vidtas".

Fru talman! Vi blir äldre – alternativet är inte särskilt kul, brukar min mamma säga. Flera blir äldre och kommer att behöva använda bilen mer. Just därför vore det bra att inrätta trafikmedicinska centrum, som Vägverket och Socialstyrelsen föreslår. Dessa centrum kan få befogenheter att exempelvis genomföra försöksverksamhet som skulle medge möjligheter för vissa personer att köra i närområdet kring bostaden, men inte i rusningstrafik. Det kanske är nödvändigt för att vi ska klara vardagen på de platser där kollektivtrafiken inte är utbyggd.

Den frågan har vi också lyft fram i en reservation. Men majoriteten, borgarna, säger att ett antal angelägna frågor blir föremål för övervägande och bereds skyndsamt – "... innebär inte att utredningarna måste inväntas innan några nya åtgärder vidtas".

Hur snart, Annelie Enochson, är skyndsamt?

Avslutningsvis: Dagens debatt kommer, som ni förstår, inte att föra trafiksäkerhetsarbetet framåt. Det blir inte som ett enigt utskott säger om mål och prioriteringar. Mycket får vänta på utredningar innan någon åtgärd medges.

Det som verkligen skulle bidra till att uppnå nollvisionens målsättning är ju att alla trafikanter är nyktra, att alla håller de hastigheter som är angivna och anpassar farten efter väderleken samt att alla skyddar sig så gott det går genom att använda bilbälten, barnstolar och cykelhjälm. Dessutom ska vi så klart åka mer tillsammans, kollektivt, för att minska miljöpåverkan, trängsel och olycksrisker. Men, fru talman, den frågan hör till ett annat betänkande och är en helt annan debatt.

Nu ska vi lyssna till mina utskottskamrater från majoriteten – Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centern – och höra om de inte vill försöka göra något mer än att bara vänta på utredningar och beredningar innan de sätter ned foten och tycker och gör något.

I detta anförande instämde Lars Mejern Larsson, Désirée Liljevall, Pia Nilsson och Hans Stenberg (alla s) samt Peter Pedersen (v) och Karin Svensson Smith (mp).

Anf. 106 PETER PEDERSEN (v):

Fru talman! Det är alltid svårt att efterträda lysande talare, speciellt när kraftfulla kvinnor går fram och har så många roliga poänger att framföra. En manlig härskarteknik är då att man upprepar vad den kloka kvinnan har sagt. Jag ska försöka att undvika det i detalj, men det är svårt eftersom vi – s, v och mp – står bakom så många gemensamma reservationer.

Jag står förstas bakom samtliga reservationer från Vänstern men nöjer mig för tids vinnande i det här sammanhanget med att yrka bifall till reservation 1, som handlar om alkohol i trafiken, och reservation 5, som handlar om barn i trafiken.

Utöver det som vi nu har hört kan jag bara konstatera att något som berör väldigt många människor, som vi alla har något slags förhållande till, är skolan. Den har vi alla någon typ av erfarenhet av och tycker någonting om, oavsett vilket utskott vi jobbar i här i riksdagen. Samma sak är det med trafik. Den tycker de allra flesta någonting om. Det beror ju på att vi dagligen utnyttjar våra kommunikationer. Vi går, cyklar, åker kollektivt, åker bil, åker motorcykel eller vad det kan vara. Alla har vi våra synpunkter här.

Ska vi uppnå trafiksäkerhetsmålet tycker jag att vi måste titta på olika strukturer, bland annat det som togs upp i slutet av det tidigare anföran-det. Vi måste kunna ändra relationen mellan det privata resandet och det kollektiva resandet. Kan vi få flera människor i vårt land att resa kollektivt kommer det per automatik att leda till färre trafikskadade. En viktig del för att uppnå vår målsättning om nollvision vad gäller trafikskadade är att få flera att resa kollektivt. Det bör ändå sägas.

Vi ska också vidta åtgärder som undanröjer onödiga hinder och svårigheter så att vi har en förlåtande infrastruktur. Om vi gör mänskliga misstag, vilket vi alltid gör, ska inte det få förödande konsekvenser med en eller ett stort antal döda eller svårt skadade människor. Därför är det fortsatta arbetet med vägseparation viktigt, att vi har mitträcken, sidoräcken och så vidare.

Det är också viktigt, som vi framhåller i en reservation, att de här skyddsåtgärderna vidtas och åtgärdas på ett sätt som gör att man inte skyddar vissa trafikanter men utsätter andra, till exempel motorcyklister, för livsfara. Det är inget kul att köra på en väg med mitt- och sidoräcken om man kör in i en kurva med motorcykeln och funderar på om det finns lite rullgrus där som gör att man kommer att kana in i sidoräcket. Då är det inget skydd för den enskilde motorcyklisten och eventuell passage-rare utan det är en direkt livsfara som man utsätter sig för. Det är alltså viktigt att man tänker på alla trafikanter, cyklister, motorcyklister, bilister och så vidare.

Det är ingen hemlighet – det framgår ganska tydligt av alla rapporter, forskningsrapporter och även det här betänkandet – att det individuella förarbeteendet har stor betydelse. Om vi kan få alla våra trafikanter, oavsett ålder, kön, etnicitet och vad mer det kan vara, att använda bilbälte, hålla hastighetsgränserna, inte vara drog- eller alkoholphäverkad när man framför ett fordon kommer det att ha en väldigt stor och påtaglig effekt vad gäller skade- och dödsfallsstatistiken.

Det är otroligt viktigt att poängtera att vi nog inte kan bygga bort alla risker som finns i trafiken. Vi måste faktiskt också ställa krav på dem

som framför olika fordon. Därför lyfter vi fram framför allt alkoholås i reservation 1. Det är viktigt att vi sätter mycket hårdare tryck inom landet och även via EU, eftersom det krävs i vissa fall för att vi ska kunna genomföra det här, på att det ska finnas ett alkoholås för att den som har blivit fälld för rattfylleri ska få framföra en bil i framtiden. Vi tycker att det är ett självklart och rimligt krav, dels för andra trafikanters säkerhet, dels också för den enskilde. Det sätter liksom en press på att man faktiskt ska leva upp till nykterhet om man ska framföra ett fordon i trafiken. Det är ett rimligt krav. Vi hoppas att vi kan hitta en samsyn för att trycka på ännu hårdare för införandet av fungerande alkoholås i trafiken.

Det är glädjande att vi har en sådan stor enighet på oppositionssidan om ett nationellt program för att öka säkerheten för barn i trafiken. Det finns inget utrymme för att öva frisparkar, som Beckham gjorde efter en match. Han övade mycket på frisparkar när det kom fram en journalist och frågade varför han övade frisparkar som var så duktig på det. Fundera på det, du, sade Beckham. Det kanske finns ett visst samband, om man övar mycket blir man duktig på att lägga frisparkar.

När det gäller trafik har vi föräldrar på många ställen som är livrädda att låta sina barn cykla till skolan. På vissa ställen får man inte cykla till skolan därför att det uppfattas som en farlig miljö. Om man som litet barn i trafiken gör ett litet misstag kan det få allvarliga konsekvenser, till och med leda till dödsfall.

Tyvärr kan vi se att vi 2006 hade en ökning av antalet dödade barn. Det måste vi förstås göra någonting åt. Visserligen var det gruppen 15–17 år som stod för ökningen, men det är alarmerande om vi inte lyckas klara åtminstone den målsättningen, att antalet barn som dör efter farliga olyckor i trafiken inte ska öka.

Då handlar det faktiskt om en massa saker. Det handlar om att vi måste separera trafikslagen. Vi måste gynna dem som går och cyklar, inte minst se till att det finns säkra gång- och cykelvägar. Man måste på planeringsstadiet tänka på hur vi utformar en livsmiljö även för de små så att de kan ta sig till olika fritidsaktiviteter och till skolan utan att behöva utsätta sig för livsfara.

Jag törs säga att om vi nu har en manlig norm i det här samhället har vi också ett slags bilistnorm som gäller och som alla andra ska rätta sig efter, inte minst när det gäller hur man drar cykelstråken i Stockholm. Man kan inte direkt säga att det alltid är till cyklisternas bästa. Det beror på att det som man skulle ha behövt rätta till i efterhand har varit försummat. Det är viktigt att vi lyfter fram alla resenärers perspektiv, allas som finns i kommunikationssammanhang, och försöker skydda dessa så mycket som möjligt, inte minst dem som inte har tillgång till utrustning eller stora fordon som skyddar dem per automatik.

Vi tycker också att det är viktigt att man framhåller att även äldre, funktionshindrade och de som drabbats av sjukdom ska kunna känna att de på något vis ska kunna fortsätta att framföra till exempel en bil. Då är trafikmedicinska centrum av stor betydelse. Det finns möjlighet att ge ett begränsat körkort. Man ska kanske inte ge sig in i trafik där man inte behärskar eller känner till situationen, rusningstrafik eller helt nya trafiksituationer. Det är kanske inte lämpligt för någon men framför allt inte för någon som har sämre syn, sämre uppfattningsförmåga eller någonting sådant. Däremot i sitt närområde där man väl känner till hur gator går

och var de farliga platserna finns skulle det kunna tillåtas. Jag säger inte att det är enkelt, men det behöver inte vara så att antingen har man ett körkort, eller så har man inte körkort. Vi behöver titta vidare på det här. Då tycker vi att expertis på trafikmedicinska centrum runt om i landet är en viktig del.

Vi har också lyft fram frågan om mobiltelefoni. Det gräslas lite fram och tillbaka om olika rapporter om vad som är farligt, att prata i mobiltelefon över huvud taget i bilen eller att prata utan handsfree. Det kanske är så att själva pratandet i telefon är det som är det stora problemet. Vi menar, utan att jag yrkar bifall till reservationen om det, att det kanske ska vara så att om man råkar ut för en olycka och om det visar sig att en av dem som har varit med om olyckan faktiskt har pratat i telefon ska det vara en försvårande omständighet vid utredning av ansvarsförhållandena. Det skulle kanske vara en väckarklocka för att undvika att i onödan föra långa samtal.

Jag har själv varit med om att jag åkt efter bilister och varit nära att ringa till polisen och ange att jag har en rattfyllerist framför mig. När jag kört förbi bilen efter tio minuters körning har det visat sig att det är en ung kille eller tjej som pratat i mobiltelefon och är en uppenbart olämplig bilförare. De framför bilen som om de inte var nyktra. De betar sig ungefär som om de var rattfulla. En bil som vinglar fram på det sättet mellan köerna är lika trafikfarlig oavsett vem som framför den. Det här behöver vi titta vidare på.

Avslutningsvis: Jag har inte frågat de olika företrädarna på den borgerliga sidan så mycket, men jag vet att ni under förra mandatperioden var ganska tuffa i er kritik. Jag hoppas att ni inför nästa år – nu har ni haft för kort tid på er – inte hänvisar till olika utredningar eller rapporter som är på gång i Regeringskansliet utan faktiskt lägger fram förslag till kraftfulla åtgärder på det här området för att vi ska kunna leva upp till nollvisionen. Det handlar till stor del om att få bort alkohol och droger från trafiken, och om säkerhet för oskyddade trafikanter, inte minst barnen.

Anf. 107 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Fru talman! Det omkommer ca 450 personer varje år i trafiken. Det är en ganska hög siffra, och det som är ganska speciellt med den här samhällsföreteelsen som leder till förtida död är att många av dem som omkommer i trafiken är väldigt unga. De som förlorar livet i trafiken förlorar i genomsnitt 33 ½ år av sin återstående livslängd. Det är bra att man tänker på det. Det är därför som det känns extra angeläget för oss att vidta de åtgärder som vi har möjlighet att vidta här i Sveriges riksdag för att förhindra att fler kommer till skada eller omkommer i trafiken.

Utöver det här är det 4 500 som blir allvarligt skadade och kanske rullstolsbundna resten av sitt liv. Det är så många som 50 000 personer varje år som anmäler personskada till försäkringsbolaget till följd av trafiken. Det är alltså väldigt många sjukdagar, väldigt stor samhällsekonomisk och privatekonomisk förlust till följd av att det förekommer olyckor i trafiken.

Det här är inte något naturfenomen, utan det går att göra någonting åt det. Det räcker att se sig runt i världen. Vi kan se att till exempel Danmark har infört ett klippkort där man får ett klipp för varje trafikförse-

else, och vid tredje klippet försvinner körkortet. Där är man nere i trafikdödlighet motsvarande den för 60 år sedan trots att trafiken har ökat väldigt mycket. Det tycker jag är någonting som vi bör överväga även här. Trots att man har höjt böterna för fortkörning är de flesta bilister mer känsliga för det här att behålla körkortet eller ej än att betala böterna.

Jag träffade på en polis som sade att han hade haffat en bilist och sagt: Du körde för fort.

Men jag körde bara en kilometer för fort, sade bilisten.

Det visade sig att han hade kört 31 kilometer för fort. Men den gräns som var viktig för honom var bara den som handlade om när man drar in körkortet.

Detta föranleder mig att yrka bifall till reservation 2. Om vi sänker gränsen för när man drar in körkortet är jag rätt övertygad om att vi på ett ganska enkelt sätt kan få ned hastigheterna och därmed risken för att människor skadas eller omkommer i trafiken.

Vi pratar om trafiksäkerhet, men jag kom in i trafikpolitiken framför allt för att jag var intresserad av klimatanpassning av transporter. Men efter ett tag lärde jag mig att mycket av det man måste göra för att få ett klimatanpassat transportsystem är också bra för trafiksäkerheten. En anledning till att vi inte får ned trafikolyckorna mer är att vägtrafiken hela tiden ökar i volym. Att vägtrafiken ökar i volym visar sig också i Naturvårdsverkets prognos, som de har lämnat denna vecka. Den visar på att klimatpåverkan till år 2010 lär öka med 15 procent och till 2020 med 26 procent, och det med anledning av ökningen av vägtrafiken. Kan vi bromsa den och få, som Peter Pedersen sade tidigare, fler att använda kollektivtrafik skulle både klimatet och trafiksäkerheten må bra av det.

Jag tänkte komma in på alkohol, och det är kanske inte så konstigt eftersom jag har haft förmånen att vara ensam utredare i denna fråga. Jag måste säga att jag är ganska besviken på trafikutskottet. Vi har varit eniga om tuffa åtgärder under de åtta, snart nio, år som jag har varit ledamot i trafikutskottet. Vi har varit eniga över partigränserna, och jag har tillsammans med andra gjort tillkännagivanden när vi tyckte att den förra regeringen gick för långsamt fram. Här finns ingenting om tillkännagivanden, och detta trots att det inte ens finns i propositionslistan förtecknat att man ska återkomma med ett förslag när det gäller alkohol. Den frågan är utredd, remissbehandlingen är färdig. Jag är kanske part i målet, men många av remissvaren, särskilt från Vägverket, är ganska positiva. Vad väntar regeringen på? Accepterar man att människor omkommer till följd av att det finns människor med alkohol i kroppen som framför fordon? Det tycker jag särskilt Kristdemokraterna ska svara på, för de har haft en mycket hög profil i den här frågan. Det är väl rimligt att ni, som tillsammans med Centerpartiet och Folkpartiet ville gå längre än den förra regeringen, reserverade er förra gången för att ni inte tyckte att 2012 var tillräckligt tidigt som sista datum för att det skulle finnas alkohol i alla nya personbilar. Ni ville ha ett tidigare datum. Nu finns ingenting, inte ens en motion.

Om vi ska ha en allmän lagstiftning krävs det ett medgivande från EU eftersom det här räknas som ett handelshinder. Förra regeringen sökte att få ett undantag så att vi kunde stifta lag här i riksdagen om att införa alkohol i nya fordon, senast 2010 i tunga fordon och 2012 i personbilar. När vi fått rapporteringar av vad som har hänt på transportministermö-

tena efter det – det var ett särskilt möte som handlade om trafiksäkerhet – har vi inte hört någonting om detta. Det minsta ni kunde säga är om ni har samma uppfattning som den förra regeringen, eller tycker ni inte att det ska finnas obligatoriska alkoholås?

Jag skulle vilja höra hur Moderaterna ser på det här. Det är det enda parti som tidigare inte har deklarerat att man är för obligatoriska alkoholås. Det var en debatt – det var inte Margareta Cederfelt utan en annan representant för Moderaterna – där man hävdade att alkoholås och lagstiftning om det inte var någon bra idé, för det måste vara upp till den enskildes ansvar. Det kan man ju tycka. Men det är faktiskt många som omkommer till följd av att andra inte har tagit sitt ansvar. Är det så man tolkar ansvar i Moderaternas samhälle? Det skulle jag vilja veta. Det här är inte en fråga som för mig är ideologisk, den är djupt human och etisk. Vi ska vidta åtgärder som innebär att alla ska kunna färdas i trafiken. Följer man reglerna ska man inte riskera att bli ihjälkörd för att någon annan har dåligt omdöme. Alkoholås är i första hand ett sätt att skydda andra trafikanter.

Det vi inte alls behöver invänta EU:s beslut om är möjligheten att själv bestämma att den som en gång har åkt fast för rattfylleri får ett krav på alkoholås inskrivet i körkortet. I dag finns det ett frivilligt program som man kan delta i. Det är oftast arbetsgivarna som ser till att de dömda deltar i programmet för att de ska kunna behålla sina arbeten. Det är tyvärr inte så många som deltar i programmet. Sedan det infördes är det 1 procent som deltar i och fullföljer programmet. 99 procent, alltså resten av dem som är dömda för rattfylleri, kommer att fortsätta köra. Sedan är frågan om de kör nyktra eller inte. Eftersom flera av dem har dömts för rattfylleri är alkoholister och inte botade är återfallsfrekvensen stor.

På Tylösandsseminariet i fjol redovisades att ungefär 30 procent kommer att återfalla eller bli upptäckta och dömda igen inom tio år. Hur många fler ska dö innan man gör något åt det här? Detta finns inte heller med på propositionslistan. Varför låter man det här fortgå? Det är helt orimligt.

Om man har problem med synen får man ett körkortstillstånd där det står att ett villkor för att man ska få köra är att man använder glasögon. Rimligt vore väl att den som har problem med alkohol har alkoholås som villkor för att få framföra fordonet.

Det leder mig till en betraktelse av vad ett körkort är egentligen, en mänsklig rättighet eller ett förtroendebevis. Som jag ser det är det ett förtroendebevis. Man ska ha genomgått en utbildning och sedan uppföra sig ordentligt och följa reglerna, så får man behålla körkortet. Gör man inte det har man förverkat sitt förtroende och ska inte ha körkortet kvar.

Jag tror att det behövs mycket tuffare åtgärder om vi ska visa att vi menar allvar. Ett trafikbrott är lika allvarligt som andra brott, särskilt med tanke på att det här inte är fråga om någon mindre skada för andra, utan det handlar om att man kan skada andra människor för resten av livet och till och med så att de mister livet.

I mitt arbete som utredare har jag träffat rätt många föräldrar som har blivit av med sina barn. Ibland funderar man om det är rimligt att införa en lag om alkoholås, om det kostar mer än vad samhället får tillbaka. Det finns beräkningar i min utredning som visar att det är samhällsekonomiskt effektivt, men det är en ganska komplicerad beräkning.

De föräldrar som jag har träffat som har mist sina barn i trafikolyckor skulle kunna göra vad som helst för att få tillbaka sina barn igen. Då känner jag att om vi kan förhindra dessa olyckor så måste vi göra det, och jag är oerhört besviken på er andra som inte kan instämma i detta.

Förutom reservation 2, som jag yrkat bifall, yrkar jag bifall till reservation 1.

Anf. 108 MARGARETA CEDERFELT (m):

Fru talman! I det här betänkandet behandlar trafikutskottet 82 motionsyrkanden om trafiksäkerheten. Vi företrädare för alliansen har i debatten delat upp innehållet i betänkandet mellan oss. Detta har vi gjort därför att vi har en enig syn på trafiksäkerhet men också för att underlätta för lyssnarna. Jag kommer, trots att vi har delat upp betänkandet, att beröra stora delar av det.

Trafiken ska vara säker med få olyckor och få allvarigt skadade personer. Detta gäller för alla trafikanter, oavsett om det handlar om gångtrafikanter, cyklister, mopedister, om det är unga eller gamla, om det är yrkesförare eller fritidsbilister.

En god trafiksäkerhet är positivt, inte bara för trafikanterna utan också för omgivningen, för anhöriga, för dem som finns nära trafiken.

Jag vill framhålla att det är en stor tragedi för alla som drabbas av en olycka eller i värsta fall av ett dödsfall, då det är anhöriga, vänner och bekanta som lider. Det är därför som det är så oerhört viktigt att vi arbetar seriöst och långsiktigt med trafiksäkerhetsfrågorna.

Jag kan inte låta bli att reflektera över att samtliga företrädare för oppositionen som har varit uppe i talarstolen har sagt att vi inte gör någonting från den nuvarande majoritetens sida. Jo, vi gör mycket från alliansens sida. Ni borde i stället ställa frågan till er själva vad ni har gjort under de tolv år som ni har haft majoritet. Varför ökar återigen antalet omkomna och skadade i trafiken? Det gjorde det 2006, och det ser det också ut att göra nu under 2007. Alliansens politik har ännu inte slagit igenom, utan det är faktiskt utifrån er politik som den nuvarande trafiksituationen råder.

Men det jag ska tala om nu är också att vi också blickar framåt inom alliansen. Vi tar initiativ. Vi kommer att aktivt arbeta för att minska trafikolyckorna, för att öka överlevnaden, för att alla som vistas i trafiken men också personer som till exempel bor nära en väg och ständigt är oroliga för vad som ska hända ska uppleva att trafiken är säker.

Som jag nämnde tar regeringen ansvar och initiativ. Detta kommer vi att se genom att det såväl avlämnas propositioner som tas initiativ i frågorna. Jag vill också betona att det inte bara handlar om regeringens ansvar och engagemang i frågorna, utan det handlar om oss alla som enskilda individer, ideella organisationer, företag och myndigheter. Därför är det glädjande att se att just trafiksäkerheten engagerar en stor andel av oss i samhället.

Trafiksäkerhetsarbetet bedrivs utifrån nollvisionen, det vill säga att ingen ska råka ut för en allvarlig skada och att ingen ska omkomma i trafiken. Sedan bryts nollvisionen ned i etappmål. Det är här det är så viktigt att vi inte slår oss till ro med att antalet skadade och olycksdrabbade personer som omkommit åter har ökat under 2006. Vi måste inom alliansen aktivt arbeta för att trafiksäkerheten ska öka.

Fru talman! I det här betänkandet finns elva reservationer och två särskilda yttranden. Från utskottets sida avstyrker vi samtliga motioner, och jag vill redan nu framföra detta.

I betänkandet framhåller utskottet att det långsiktiga målet att ingen ska skadas allvarligt eller dödas i trafiken kvarstår. De insatser som görs för trafiksäkerheten ska utgå från ett sammanhang, en planerad strategi, och förstås utvärderas. Vi avvaktar nu regeringens propositioner eftersom sammanhanget är viktigt. Strategin får vi inte glömma bort. Men vi kan inte sitta och passivt avvakta. Det är därför som en hel del åtgärder redan har vidtagits.

Vad jag också vill lyfta fram är att lagar är oerhört viktiga. Men trafiksäkerheten handlar också om den enskildes ansvarstagande, acceptans och förståelse för det regelverk som finns. Vi kan ha hur mycket lagstiftning som helst på området, men om inte medborgarna följer lagstiftningen har den ingen betydelse.

Det är därför som vi ska arbeta aktivt för att motverka rattonykterhet och se till att det finns en medvetenhet hos trafikanterna om höga hastigheter, så att de kör på ett bra sätt. Trafiklagstiftningen kan aldrig ta över den enskilda förarens omdöme. Det är just detta som trafikutbildning och trafiksäkerhetskampanjer syftar till att stödja.

Det finns en fråga som ingen från den socialistiska sidan har berört. Det är vägstandarden. Jag vill lyfta fram den som en oerhört väsentlig fråga när det handlar om att minska olyckorna. Från alliansens sida satsar vi resurser på vägunderhåll. Ni kan sitta och säga att det inte är någon trafiksäkerhetskampanj. Men det är det i allra högsta grad. Om vägunderhållet är eftersatt så är det svårt att köra trafiksäkert. Det är precis ur det perspektivet som det är så viktigt att se till att vägarna är i bra skick.

Jag vill beröra frågan om alkoholen. Det var flera från oppositionen som tog upp detta. Det kommer snart en proposition från regeringen om alkoholen. I det sammanhanget kommer vi från alliansens sida att ta ställning till de förslag som finns där. Men jag vill absolut betona att vi moderater och övriga partier i alliansen definitivt tar avstånd från allt vad alkohol och droger heter i samband med trafik. Det finns inga ursäkter för att en förare kör berusad eller drogpåverkad.

Karin Svensson Smith tog upp varför förare kör onyktra, och hon vill att vi ska införa alkolas. Vi vill gå vidare. Vi säger att det handlar mycket om attityder, precis som jag berörde tidigare. Det finns redan en lagstiftning som tydligt säger att det är förbjudet att köra alkoholpåverkad, och straffpåföljden har ökat. Likväl finns det dagligen ett stort antal trafikanter som kör onyktra på vägarna. De utsätter inte bara sig själva utan även omgivningen för fara. Det är därför som det är så oerhört viktigt att förändra attityderna.

Det finns en annan trafikfråga som är väldigt allvarlig, och det är de höga hastigheterna. Vi vill se både fler hastighetskameror och ett samarbete med polisen. Polisen fyller en oerhört viktig funktion när det gäller att se till att hastigheterna sänks.

När det handlar om hastigheter i övrigt bedriver vi ett arbete inom alliansen och där har vi precis fått en proposition från regeringen som rör vikten av att anpassa hastigheter efter vägstandard och vad vägen tillåter för hastigheter. Jag ska inte debattera den propositionen här och nu, men det visar att vi inom alliansen arbetar aktivt för att uppnå nollvisionen.

Tidigare undrade Christina Axelsson med flera vad vi gör. Det har precis kommit en proposition. Läs den! Då kommer ni att se att vi tar krafttag för att ändra den utveckling som finns inom trafiken.

Jag återkommer till resten senare.

(Applåder)
(forts. 12 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.54 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 17.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 17.00.

11 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

TU10 Ursprungskontroll av fordon, m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU9 Straffrättsliga frågor

Punkt 2 (Straffskärpning vid kränkning av könsidentitet)

1. utskottet
2. res. 2 (s, v, mp)

Votering:

133 för utskottet
124 för res. 2
92 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 75 m, 22 c, 17 fp, 19 kd

För res. 2: 92 s, 18 v, 14 mp

Frånvarande: 38 s, 22 m, 7 c, 11 fp, 5 kd, 4 v, 5 mp

Punkt 13 (Grooming)

1. utskottet

2. res. 7 (s, v)

Votering:

147 för utskottet

110 för res. 7

1 avstod

91 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 76 m, 22 c, 17 fp, 19 kd, 13 mp

För res. 7: 92 s, 18 v

Avstod: 1 mp

Frånvarande: 38 s, 21 m, 7 c, 11 fp, 5 kd, 4 v, 5 mp

Karin Svensson Smith (mp) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 15 (Barnpornografibrott)

1. utskottet

2. res. 8 (s, v)

Votering:

147 för utskottet

110 för res. 8

1 avstod

91 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 76 m, 21 c, 17 fp, 19 kd, 14 mp

För res. 8: 92 s, 18 v

Avstod: 1 c

Frånvarande: 38 s, 21 m, 7 c, 11 fp, 5 kd, 4 v, 5 mp

Karin Svensson Smith (mp) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats som frånvarande.

Punkt 21 (Terroristbrott)

1. utskottet

2. res. 10 (v, mp)

Votering:

225 för utskottet

33 för res. 10

91 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 s, 76 m, 22 c, 17 fp, 19 kd

För res. 10: 18 v, 15 mp

Frånvarande: 39 s, 21 m, 7 c, 11 fp, 5 kd, 4 v, 4 mp

Punkt 22 (Tortyrbrott)

1. utskottet

2. res. 11 (s, v)

Votering:

134 för utskottet

111 för res. 11

14 avstod

90 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 76 m, 22 c, 17 fp, 19 kd

För res. 11: 92 s, 18 v, 1 mp

Avstod: 14 mp

Frånvarande: 38 s, 21 m, 7 c, 11 fp, 5 kd, 4 v, 4 mp

Punkt 24 (Upplopp)

1. utskottet

2. res. 12 (v)

Votering:

240 för utskottet

18 för res. 12

1 avstod

90 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 91 s, 76 m, 22 c, 17 fp, 19 kd, 15 mp

För res. 12: 18 v

Avstod: 1 s

Frånvarande: 38 s, 21 m, 7 c, 11 fp, 5 kd, 4 v, 4 mp

Punkt 27 (Dagsböter i stället för penningböter)

1. utskottet

2. res. 13 (mp)

Votering:

244 för utskottet

15 för res. 13

90 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 s, 76 m, 22 c, 17 fp, 19 kd, 18 v

För res. 13: 15 mp

Frånvarande: 38 s, 21 m, 7 c, 11 fp, 5 kd, 4 v, 4 mp

Punkt 33 (Påföljdsförsäkringar)

1. utskottet

2. res. 17 (s)

Votering:

150 för utskottet

108 för res. 17

91 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 76 m, 22 c, 17 fp, 18 kd, 2 v, 15 mp

För res. 17: 92 s, 16 v

Frånvarande: 38 s, 21 m, 7 c, 11 fp, 6 kd, 4 v, 4 mp

Punkt 34 (Juridiska personers straffansvar)

1. utskottet

2. res. 18 (mp)

Votering:

Kammaren biföll utskottets förslag genom uppresning.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU12 Konsumentfrågor

Punkt 2 (Konsumentverksamhet)

1. utskottet

2. res. 2 (s)

Votering:

149 för utskottet

92 för res. 2

17 avstod

91 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 75 m, 22 c, 17 fp, 19 kd, 16 v

För res. 2: 92 s

Avstod: 2 v, 15 mp

Frånvarande: 38 s, 22 m, 7 c, 11 fp, 5 kd, 4 v, 4 mp

Punkt 6 (Märkning av kläder)

1. utskottet

2. res. 5 (v, mp)

Votering:

223 för utskottet

34 för res. 5

92 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 91 s, 76 m, 20 c, 17 fp, 19 kd
För res. 5: 1 s, 18 v, 15 mp
Frånvarande: 38 s, 21 m, 9 c, 11 fp, 5 kd, 4 v, 4 mp

Punkt 7 (Etisk märkning, m.m.)

1. utskottet
2. res. 6 (s, v, mp)

Votering:

132 för utskottet
125 för res. 6
1 avstod

91 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 76 m, 21 c, 17 fp, 18 kd
För res. 6: 92 s, 18 v, 15 mp
Avstod: 1 kd
Frånvarande: 38 s, 21 m, 8 c, 11 fp, 5 kd, 4 v, 4 mp

Punkt 9 (Könsdiskriminerande reklam m.m.)

1. utskottet
2. res. 7 (v, mp)

Votering:

224 för utskottet
35 för res. 7
90 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 s, 76 m, 22 c, 17 fp, 19 kd
För res. 7: 2 s, 18 v, 15 mp
Frånvarande: 38 s, 21 m, 7 c, 11 fp, 5 kd, 4 v, 4 mp

Punkt 15 (Överskuldssättning m.m.)

1. utskottet
2. res. 12 (s, mp)
3. res. 13 (v)

Förberedande votering:

110 för res. 12
18 för res. 13
130 avstod

91 frånvarande

Kammaren biträdde res. 12.

Huvudvotering:

134 för utskottet
107 för res. 12
18 avstod

90 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Trafiksäkerhet

12 § (forts. från 10 §) **Trafiksäkerhet** (forts. TU6)

Anf. 109 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Politik är att vilja, sade Olof Palme. Men det är också att välja – att välja vad man gör. Vi socialdemokrater har valt. I vårt förslag till budget – som inte gått igenom eftersom vi inte har majoritet i riksdagen – valde vi att lägga mer pengar på vägarna, så vi är visst för att man bygger trafiksäkra vägar. Vi hade nästan 1,2 miljarder mer än ni har i ert förslag. Men det var inte det jag egentligen ville diskutera med Margareta Cederfelt, utan jag ville höra vilka åtgärder ni har vidtagit vad gäller barnen. Att barnen ska vara säkra och detta med en nationell trafiksäkerhetsplan för barn vore väl någonting att satsa på och något som vi kunde vara eniga om så att barnen slipper tappa balansen.

Anf. 110 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Fru talman! Ja, Christina Axelsson, det är lätt att stå här och tala om de fiktiva siffror som ni just nu har i er budget. Men ni har varit i majoritet i tolv år. I tolv år har ni varit i regeringsposition. Men vad har hänt? Ni har ju inte sett till att vägarna har fått det underhåll som behövs. Egentligen tycker jag inte om att debattera om det argumentet eftersom enskilda personer har drabbats, har blivit dödade eller skadade. Men detta med nollvision och en nedåtgående trend bröts år 2006. Återigen ökade antalet skadade och dödade. Detta är inget bra betyg för er!

Vi arbetar nu för att trafiken ska bli säker. I detta sammanhang vill jag placera in barnen. Barnen är en del av samhället och omfattas naturligtvis av ett helhetsperspektiv där säkrare vägar och ett säkert trafikbeteende finns med. Anpassade hastigheter, som vi också pratar om, gäller det också. När som helst kommer regeringen med en proposition kring alkoholen. Också barnens trafikmiljö kommer att bli bättre.

Anf. 111 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Det är intressant att höra: Det kommer. Det kommer. Men *när* kommer det? Ni har ju inte ens velat ställa upp på det som vi så gärna velat, nämligen att gå före. Egentligen har riksdagen hela tiden drivit på regeringen och gått före. Den nollvision som vi satte upp för tio år sedan kom sig just av att vi ville arbeta mer med trafiksäkerhet, så kom inte och säg att vi inte har gjort någonting! Det går inte att gömma sig bakom sådant tal när man inte har några visioner för framtiden.

Vilken är Moderaternas vision när det gäller trafiksäkerheten? Vilka skarpa insatser handlar det om utöver att sänka hastigheten på vissa vägar, som Margareta Cederfelt sade i sitt anförande? Vad är det som ni verkligen vill göra? Och varför kan man inte säga att vi ska ha ett nationellt säkerhetsprogram för barnen? Varför skulle vi inte kunna bli eniga om ett sådant?

Anf. 112 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Fru talman! Naturligtvis ska trafiksäkerheten förbättras när det gäller barnen. Återigen vill jag, Christina Axelsson, betona att det som hände år 2006 var att antalet omkomna barn vid vägtrafikolyckor åter ökade. Det är utifrån det perspektivet som vi seriöst arbetar för att förbättra också barnens trafikmiljö.

Barnen är vår framtid. Barnen är också det som vi alla ser väldigt varmt på. Då måste vi också aktivt arbeta för detta. Det är det här jag har talat om. Om Christina Axelsson lyssnat på mitt anförande har hon hört att jag talat om en helhet. Det är därför som vi säger att vi inte föregår de propositioner från regeringen som nu kommer. Propositionerna grundas på utredningar och på ett seriöst trafiksäkerhetsarbete. Vad vi hela tiden måste ha i åtanke är våra väljare och alla som är bosatta i Sverige och att det ska bli en bättre trafikmiljö för alla parter.

Anf. 113 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag ska börja med att säga någonting positivt. Jag hörde att Margareta Cederfelt är positiv till hastighetskameror. Det har jag aldrig förut hört från en moderat företrädare. Det är väldigt bra att också ni nu inser att det inte bara gäller att ändra siffrorna på vägskyltar utan att det också gäller att se till att hastighetsbestämmelserna efterlevs.

Men det här med vägstandard och trafikolyckor får du nog studera lite närmare när det gäller påståendet om att det är en trafiksäkerhetsåtgärd – i alla fall en samhällsekonomiskt effektiv åtgärd – att med hjälp av infrastruktur få ned antalet dödsfall i trafiken. Mig veterligt finns det bara en stor studie över sambandet mellan vägstandard och trafikolyckor. Det var där ett omvänt samband, det vill säga att när människor såg att det var gropiga vägar körde de så pass mycket saktare och försiktigare att antalet olyckor var mindre än på de vägar som hade en hög standard.

Nu ska man ha en bra standard av helt andra skäl. Men man ska inte inbilla sig att man får ned antalet olyckor särskilt mycket om merparten satsas på infrastrukturen.

Nej, i första hand handlar det – som sagts flera gånger tidigare – om alkohol och om hastighet. Det är de två viktiga områdena för åtgärder. Jag vill därför veta om ni är för eller mot att det ska finnas alkolås i bilar. Där har du inte gett något svar.

Trafikutskottet har vid flera tillfällen, precis som Christina sade, gått före. Socialdemokraterna har gjort tillkännagivanden och tryckt på tillsammans med oss andra därför att vi tyckt att det är så viktigt. Vi saknar er här. Har ni inte kurage att säga något annat än att vi ska vänta på regeringens förslag?

Anf. 114 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Fru talman! Inom majoriteten, inom alliansen, arbetar vi aktivt för att åter komma på rätt väg när det gäller nollvisionen, att sänka antalet skadade och döda i trafiken.

Jag hörde Karin Svensson Smith här tala om vägunderhållet. Har jag nu fått förklaringen till att den föregående majoriteten inte satsade på vägunderhållet just för att minska antalet skadade? Var det därför som det gick tokigt?

Vi satsar på att underhålla vägarna så att det är en bra trafikmiljö och på att undanröja hinder och risker som uppstår när vägarna är i dålig kondition.

Det är alldeles riktigt att vi när det handlar om hastigheter vill se en bättre efterlevnad av hastighetsreglerna. Det är därför det finns en proposition från regeringen nu. Det är en proposition som talar om att hastigheterna ska anpassas efter vägarnas form.

Vi säger också att vi vill se ett samspel där poliserna ingår som en naturlig del, för kontroll och uppföljning är också ett sätt att sänka hastigheten. Vi talar också om informationskampanjer, för vi kan ha hur mycket kontroll som helst men finns det ingen acceptans hos bilförarna blir det väldigt svårt att uppnå målet med sänkta hastigheter.

Anf. 115 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Det finns en stor studie som handlar om trafiksäkerhet på EU-nivå, för EU har också som mål att halvera antalet döda i trafiken. Den visar med all önskvärd tydlighet att det är sanktioner som krävs om man ska få färre olyckor. Det hjälper inte med vilka siffror som helst på hastighetsskyltarna om det inte finns rejäla och kännbara sanktioner om man bryter mot hastighetsreglerna. Detta ingår inte i den proposition ni har lämnat.

Du svarade inte på min fråga. Är ni för eller emot att det ska finnas en utrustning i bilen som förhindrar att bilen kan starta när föraren har alkohol i blodet?

Centern, Folkpartiet och Kristdemokraterna har varit helt överens med oss andra i trafikutskottet om att det krävs en sådan lagstiftning.

Svara nu på frågan! Ska det vara upp till individens frihet att få köra ihjäl andra – ja eller nej?

Anf. 116 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Fru talman! Jag blir förvånad över Karin Svensson Smiths fråga om det ska vara upp till individen att köra ihjäl andra eller inte. Jag förstår inte frågan!

Vi har en lagstiftning på området som klart och tydligt säger hur trafiken ska se ut. Vi arbetar efter en nollvision, och det arbetet kommer vi att fullfölja. Jag har också tydligt redovisat att regeringen kommer med en proposition när det gäller alkohol. Då tar vi ställning till den frågan.

När det gäller Europa finns det en deklARATION – VeronadeklARATIONEN – som handlar om hur EU ska arbeta för att förbättra trafiksäkerheten. Där finns också, vilket jag vill betona om det är så att Karin Svensson Smith inte känner till detta, en betoning av att regelverket på EU-nivå också måste anpassas efter de nationella trafiksäkerhetsplanerna eftersom det föreligger nationella avvikelser i trafikbeteendet. Avvikelserna beror

både på de geografiska förutsättningarna och de normer, värderingar och regelverk som råder i länderna. Detta påverkar naturligtvis hur Sverige använder sig av EU:s mål.

Jag vill också lyfta upp att det i Sverige i många sammanhang finns en bättre trafikmiljö än i övriga EU. Därför går det inte alltid att relatera till EU:s trafikmål.

Anf. 117 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag tror att vi ska akta oss noga för att försöka ta hem politiska poänger på någon sida här. Jag tror inte att det är vare sig den tidigare regeringens – eller dess samarbetspartners – fel eller den nuvarande alliansens fel att antalet dödade barn steg under 2006. Vi kan säga att om vi hade tagit vissa andra beslut på kort sikt hade vi kunnat påverka det väldigt tydligt, om vi inte hade gjort den här stora omläggningen som jag pratade om – alltså att få fler människor att resa kollektivt och säkra trafiken för barn och andra oskyddade trafikanter.

Vi måste inse att detta är väldigt svåra frågor som vi ska ta ställning till, och jag är väldigt förvånad över att höra från talarstolen att Moderaterna numera är för automatisk trafikövervakning. Det hörde vi alldeles tydligt. Trots att man konstaterar att antalet dödade barn ökade 2006 jämfört med tidigare år då trenden gått åt rätt håll – antalet dödade barn har hela tiden minskat – har man väldigt svårt att ställa upp på kravet om ett nationellt säkerhetsprogram för barn. Vi skriver inte exakt vad som ska ingå, utan vi ger några exempel. Ni hänvisar bara till att ett arbete pågår och en proposition kommer.

Kan man utläsa utifrån svaret att det i propositionen finns någonting som liknar vårt krav – alltså ett omfattande arbete som faktiskt tar det här på fullt allvar utan att vi hamnar i en diskussion om vem som gjorde vad tidigare?

Det intressanta är faktiskt vad vi gör i framtiden för att se till att antalet trafikskadade och trafikdödade kraftigt minskar och för att uppnå nollvisionen.

Anf. 118 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Fru talman! Självklart är barnen det viktigaste vi har! Deras trafikmiljö är central. Ur detta perspektiv fortsätter jag att säga precis det jag har sagt tidigare: För att vi ska få ett långsiktigt, hållbart arbete där barnen känner sig trygga i miljön och där föräldrarna känner sig trygga när barnen går till skolan och till kompisar måste vi ha ett sammanhållet arbete som utgår från en strategi som involverar de parter som finns i trafikarbetet. Det är med denna utgångspunkt vi från alliansen avvaktar den proposition som kommer att komma.

Vi vill inte i detta sammanhang börja tala om lösryckta fragment. Vi har redan vidtagit åtgärder, trots att vi endast har varit i majoritet under ett halvår. Ett exempel är propositionen som handlar om hastigheter, eftersom hastigheter är en central del i trafiksäkerhetsarbetet.

Billiga politiska poänger handlar det definitivt inte om! Jag vill återigen påminna om att Peter Pedersen har varit med i den majoritet som har styrt Sverige under tolv år. Vi har sett att antalet trafikskadade och trafikdödade har ökat under 2006. Det är den trenden vi inom alliansen arbetar för att bryta.

Anf. 119 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag tyckte att jag i mitt första anförande var väldigt noga med att just läsa upp siffrorna. Jag tror att jag var den första i auditoriet som läste upp dessa konkreta siffror. Jag försöker alltså inte mörka något.

Jag har också sagt att det vore mig fullständigt främmande att hävda att jag eller någon annan har den enda sanningen. Jag utgår från att vi alla här inne har ett gemensamt ansvar och intresse av att dessa frågor ska lyftas fram.

Ska vi uppnå nollvisionen krävs vissa konkreta åtgärder. Vi har på oppositionssidan föreslagit och fått stöd för ett nationellt säkerhetsprogram. Det kallar jag inte en smal duttåtgärd! Jag menar att det är ett omfattande arbete som gäller infrastrukturplanering, hur man kan ta sig till och från aktiviteter, hur man skiljer på skyddade och oskyddade trafikanter och så vidare. Jag har svårt att se det som ett smalt spektrum.

Det handlar också om vilka inriktningsbeslut man tar. Jag konstaterar att alliansen nu tydligen tror att man löser problemet genom att satsa på mer vägar. Det är ju det ni säger!

Min uppfattning är att man kommer att få fler trafikdödade om man satsar mer på vägar och på att öka trafiken. Man kan väl säga att det inte blir några trafikolyckor om man har en kostig eller ingen väg alls, men det går inte att tro att man får ned antalet trafikskadade bara man bygger vägarna bredare och snabbare.

När det gäller hastigheter finns det en poäng i att anpassa den till olika situationer, men propositionen innefattar ju också hastighetsökningar! Vi får titta närmare på hur det påverkar trafiksäkerheten och inte minst miljön.

Försök nu inte att få det till att vi kommer med enkla lösningar! Vi har från oppositionens sida på ett ganska öppet sätt, tycker jag, föreslagit detta nationella säkerhetsprogram för barn. Vi trodde att vi skulle kunna få en enighet om det. Vi vill också sätta hårdare tryck på alkoholåfrågan, men svaret blir bara att arbetet pågår i Regeringskansliet och att man väntar på en proposition.

Då utgår jag från att den också innefattar konkreta, tydliga åtgärder som faktiskt kan göra något åt problemet.

Anf. 120 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Fru talman! Initialt blev jag glad när Peter Pedersen började sin replikrunda och talade om barnens säkerhet. Barnen är de mest utsatta i trafiken, och jag har upprepat här – både från talarstolen under mitt anförande och i replikerna – att vi moderater och resterande partier i alliansen är helt överens om att barnens säkerhet ska prioriteras. Detta gör vi genom att avvakta den proposition som kommer att komma snart och genom att arbeta väldigt aktivt med dessa frågor.

Vi har redan nu vidtagit åtgärder. Hastigheterna är ett exempel och vägunderhållet är ett annat. Det är otvetydigt så att brist på underhåll har en oerhört negativ påverkan på trafiksäkerheten.

Anf. 121 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Demokratins livsluft är den öppna debatten och tydliga alternativ. Det kanske inte behöver påpekas här i riksdagen, men jag gör det i varje fall. Samtidigt är det så att när det finns politisk samstämmig-

het kan det också ha ett värde att markera tyngden som följer av ett enigt och kraftfullt ställningstagande.

Under de mandatperioder med socialdemokratisk regering jag kan överblicka de tio senaste åren har vi tidigare vid flera tillfällen haft betänkanden från trafikutskottet om trafiksäkerhet där vi har varit helt eniga. Vi har från alla håll vinnlagt oss om att just markera att de frågorna är så viktiga att vi anstränger oss för vara eniga och därmed bli starkare och tyngre.

Nu går oppositionen till storms med pukor och trumpeter mot den regering som suttit i fem månader. Man gör det med elva reservationer grundade på både stort och smått. I Socialdemokraternas fall är det inte med en endaste parti- eller kommittémotion till grund utan enbart med enskilda motioner, som man annars normalt inte följer upp med så tungviktigt artilleri.

Det är naturligtvis oppositionens rätt att använda reservationer precis som man vill. Jag vill understryka det. Det är ert instrument. Jag vill dock varna något för att det kan gå inflation också i det instrumentet. I en tid när vi har låginflation och har haft det i flera år här i landet tenderar det nu att bli en väldig inflation i reservationer här i huset. Det kan också innebära att kraften och tyngden i en berättigad och stark reservation något urvattnas om man använder reservationerna väldigt frikostigt.

Fru talman! Det är nu snart tio år sedan som riksdagen i bred enighet beslutade att transportpolitiken i vårt land måste utformas så att den är förenlig med en långsiktigt hållbar utveckling. Det var i maj 1998. I beslutet betonades trafiksäkerheten och dess nollvision som ett viktigt delmål.

Här ställdes också kravet att hela transportsystemet ska utformas och fungera så att vi får en god och hälsosam livsmiljö för alla, alltså ett folkhälsomål. Som centerföreträdare i ett antal riksdagsdebatter på temat har jag flera gånger understrukt det bredare folkhälsomålet när vi har debatterat trafiksäkerheten.

Det handlar dessvärre inte endast om de ca 450 människor som körs ihjäl eller de ca 5 000 som skadas svårt på våra vägar varje år. Det handlar också om de ungefär lika många människor som varje år dödas av den försämrade livsmiljö som främst biltrafiken i våra tätorter åstadkommer genom ökade luftföroreningar.

Det är inte lika enkelt att räkna de döda från denna smygande död, men det är de facto ungefär lika många människor som drabbas. Därför är det enligt min mening så viktigt att bredda debatten utöver de akuta insatserna för att förbättra trafiksäkerheten, som många här har talat om och som jag också återkommer till.

Vi måste också diskutera hur vi kan handla och introducera miljöriktiga bränslen, hur vi kan göra fordonen mer energieffektiva och hur vi kan förbättra vägstandarden så att också människorna kan ta sig fram utan att formligen skaka sönder längs undermåliga vägar på många håll runt om i landet.

Fru talman! Det företagsamma, kretsloppsanpassade och trafiksäkra samhälle som vi inom allianspartierna eftersträvar förutsätter ett grönare transportsystem där hela folkhälsan står i centrum och inte bara de som dör akut på våra vägar. Därför behöver vi utveckla kollektivtrafiken, bus-

sar och tåg, men också flytta mer gods från lastbilar på vägarna till sjötransporter och järnväg.

Vi vill också skapa bättre förutsättningar för säker gång- och cykeltrafik med ökad användning av cykelhjälm. Ökad gång- och cykeltrafik har också det goda med sig att det utöver att det minskar biltrafiken också stärker folkhälsan genom att flera människor rent fysiskt rör på sig.

Fru talman! En anledning till att vi ligger lite dåligt till för att klara etappmålet för år 2007 är att den tidigare regeringen liksom Vägverket var lite sena i starten i det här arbetet. Man antog visserligen ett ambitiöst elvapunksprogram våren 1999. Men antalet dödade och svårt skadade fortsatte att öka till nära 600 år 2000 och 2001. Sommaren 2002 kom den så kallade nationella samlingen och byggandet av mitträcken på vägarna tog fart. Dödssiffrorna vände ned ganska dramatiskt fram till år 2005 och 2006 då det blev en utplaning igen.

Fru talman! Det är alldeles uppenbart att det behövs en målmedveten och offensiv trafiksäkerhetspolitik för att långsiktigt minska antalet döda och svårt skadade i trafiken trots att trafikarbetet ökar. Kunde vi få respekt och acceptans för det som betyder mest för trafiksäkerheten skulle vi utan tvekan klara delmålet om högst 270 döda år 2007.

Flera har varit inne på det, men det kan finnas anledning att repetera några av de viktigaste åtgärderna för ökad trafiksäkerhet.

1. Acceptans och respekt för gällande hastighetsbegränsningar.
2. Bilbältet ska alltid sitta på.
3. Det ska sitta bra däck på de fordon som används i trafiken.
4. Det ska vara nykterhet i trafiken.

Här behövs väldigt tydliga besked. Flera talare har varit inne på den frågan. Onyktra bilförare kan aldrig accepteras. Om detta råder bred politisk enighet.

För att komma åt rattfylleriet behövs skärpt lagstiftning inom området, förstärkta kontrollåtgärder, opinionsbildande verksamhet, förändrade rutiner i offentlig upphandling samt förbättrad utbildning i körskolorna och i skolan.

Användning av alkolås måste också bli ett allt viktigare verktyg i arbetet. Det är glädjande att flera branschorganisationer som Åkarna och Svenska Bussbranschens Riksförbund är positiva till att så snart som möjligt få in alkolås i sina fordon som används i yrkesmässig trafik som ett första steg.

Detta är sagt inte minst till Christina Axelsson som undrade om jag inte var angelägen om att chaufförer som fraktar barn och skolungdomar hit till riksdagen ska köra nyktra. Vi är självfallet alldeles eniga om att så måste det vara.

Karin Svensson Smith oroar sig för hur regeringen ska hantera förslaget som hon har lagt fram om alkolås. Det har regeringen sagt att den ska återkomma till.

Utskottet förutsätter i sina texter att regeringen kommer att överväga de behandlade förslagen i den fortsatta beredningen av de förslag som lämnats av Alkolåsutredningen. Men det gäller också den genomförda översynen av rattfyllerilagstiftningen och sjöfyllerilagstiftningen.

Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att även den för trafiksäkerheten viktiga frågan om eftersupning enligt vad utskottet erfarit kommer att hanteras i det sammanhanget.

Fru talman! Jag ska säga några ord om körkortsfrågorna. Vi måste ställa höga krav på enskilda trafikanter eftersom vi har högt ställda ambitioner för trafiksäkerheten. Det är ett samspel mellan enskilda individer och trafiksystemen. Det måste vara vägledande också för överväganden om körkorts-, utbildnings- och behörighetsfrågor.

Forskningsresultat samt utveckling i samhället måste beaktas. Det gäller inte minst den ökade förekomsten av alkohol och droger i trafiken. Utifrån det synsättet ser utskottet positivt på obligatorisk utbildning om risker med alkohol och droger i trafiken, eftersom detta är ett sätt att åstadkomma en positiv förändring av beteendet. Det gäller i synnerhet beteendet hos de unga, vill jag understryka. Det gäller inte bara unga i allmänhet, utan kanske i synnerhet unga pojkar.

Utskottet konstaterar även med tillfredsställelse att det för tillfället bedrivs ett intensivt utredningsarbete inom området samt att regeringen aviserat två propositioner med förslag till förändringar av förarutbildningen. Därför har vi inte sett anledning att i dag ta några särskilda initiativ, varför motionsförslagen på områdena avstyrks.

Fru talman! Jag ska slutligen säga några ord om NTF. Många av reservationerna i betänkandet hade lika gärna kunnat skrivas av oss som nu sitter på regeringsbanken om det varit ett halvår tillbaka i tiden. Det är ungefär den substansen i innehållet och inriktningen. Reservationen om NTF är precis också en sådan reservation.

Det är lite pikant att man nu är så enig från Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet om att NTF absolut ska ha mer pengar. Ni har haft många år på er att tilldela dessa pengar. Den före detta ordföranden i trafikutskottet var till och med engagerad ordförande i NTF.

Varför har ni väntat? Varför skyller ni nu på oss och säger att nu ska ni göra något? Ni har höga krav och förväntningar på oss. Det är i och för sig smickrande, men varför gjorde inte ni något under alla år när ni satt och styrde och ställde över kassakistan och den politiska dagordningen?

Fru talman! Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

Anf. 122 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Sven Bergström! Om man ska vara enig behövs det flera parter. Det finns opposition och majoritet. Vi är två, och det krävs två för att dansa tango. Och då måste man vilja. Det är vilja i de här frågorna som vi alltid har haft. Därför kunde vi vara överens i så många frågor om trafiksäkerheten tidigare.

Men vi har inte alltid varit så överens. Jag tittade i förra årets betänkande om trafiksäkerheten. Då fanns det 14 reservationer och tre särskilda yttranden. Ett av de särskilda yttrandena handlade just om alkohol i trafiken. Där säger Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet: Vi anser att alkohol bör införas i alla nya bilar senast år 2010. Ni säger också att alkohol bör införas med förtur i skolskjutsar eftersom kommunerna i sin upphandling har möjlighet att ställa sådana krav.

Jag dansar gärna tango med Sven Bergström, och tar då en repa just kring det här med att införa alkohol. Varför är man då så angelägen om att följa med Moderaterna, som var de som inte ville ha det här då? Varför kan man inte i en sådan här fråga säga att man har en uppfattning och vill någonting?

Anf. 123 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Vi måste vara två för att dansa tango. Men jag har inte uppfattat att det har funnits någon särskilt stor angelägenhet från oppositionens sida att skriva ihop oss. Jag tror inte ens att förslaget om att vi borde eftersträva ett enigt betänkande har lagts på bordet. Ingen har sagt: Låt oss anstränga oss från båda håll att bli eniga! Den som har varit kapten på den skutan under många år är Tuve Skånberg. Han vinnlade sig starkt om att det här är ett så viktigt område att vi är beredda att ge och ta från båda håll bara för att markera enighet och få enighet i betänkandet. Det har inte alltid lyckats. I fjol hade vi, som Christina Axelsson påpekade, ett antal reservationer och så vidare. Men ett antal gånger lyckades det, och jag tycker att det var en styrka.

Men det förutsätter, precis som Christina säger, att man anstränger sig från båda håll. Jag har inte uppfattat en enda signal från oppositionen om att vi ska anstränga oss. Ingen av er har sagt att ni verkligen vill ha enighet om just den här frågan. Ta till exempel handlingsprogrammet för barnen! Inte har jag uppfattat att det har varit en så stark vilja från er sida. Det fanns inte ens med i Socialdemokraternas begreppsvärld förrän Vänsterpartiet väckte en motion om just detta. Då hängde man på och gjorde en reservation av det.

Vi har varit pådrivande från Centerpartiet och Kristdemokraterna, kanske framför allt när det gäller alkohol. Vi har fortfarande samma uppfattning. Det är ett verkningsfullt instrument. Nu utgår vi från att regeringen lägger fram förslag på området som kommer att tillgodose både Socialdemokraternas och våra önskemål på området.

I ett internationellt perspektiv kan vi konstatera att Sverige är långt framme och pådrivande här. Trafikuskottet besökte Tyskland för några år sedan. Då kunde vi konstatera att där fanns det inte alls samma medvetenhet om de här frågorna. Detta ska vi ta vara på; det är jättebra!

Jag utgår från att vi när regeringen väl har berett frågan och kommer med ett förslag ska anstränga oss från båda håll – hoppas jag – att få ett enigt, starkt och offensivt betänkande.

Anf. 124 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Det innebär inte att utredningar måste inväntas innan någon åtgärd medges, sägs det. Sven Bergström! Om man nu vet att det kommer en proposition från den moderatledda regeringen i den här frå-

gan – varför då inte göra något? Ni kan säga: *Yes*, vi går före från riksdagen och vi driver på regeringen. Det är så här vi vill ha det!

Margareta Cederfelt sade att det kommer en proposition om barn. Jag har inte sett någon proposition som det står trafiksäkerhet på i den propositionsförteckning som jag har tagit del av. Men det kanske står någon annanstans att det kommer en proposition om just barnen, som Sven Bergström också så gärna ville vara med på egentligen. Därför är det min förhoppning att Sven Bergström visar kurage och trycker på nej-knappen när vi ska votera om det här. Jag antar att det blir nästa onsdag eller så, men jag har inte alla voringstider i huvudet.

Anf. 125 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Jag är återigen smickrad över de höga förväntningar som finns på mig och de övriga här på regeringsbänken. Jag ser gärna att vi orkar med att bryta det här lite tråkiga mönstret som finns i riksdagen med att de i oppositionen är trädde på ett snöre och gör på ett visst sätt och vi som företräder regeringspartierna är trädde på ett annat snöre och gör på ett visst sätt. Jag skulle önska att vi hade en lite mer öppen dialog och kunde ta initiativ och markera riksdagens tyngd och styrka. Jag skulle välkomna om vi orkade med det.

Men låt oss ge regeringen lite mer än fem månader! Den har ju knappt trätt till. Ändå har den hunnit med en viktig åtgärd just för barn och trafik. I regleringsbrevet till Vägverket i december påpekas nämligen att barns trafiksäkerhet är ett prioriterat område. Regeringen uppdrog till Vägverket att redovisa hur arbetet med barnkonsekvensanalyser bedrivs, i vilken omfattning och inom vilka verksamheter dessa används samt vilka eventuella utvecklingsområden som finns för användning av barnkonsekvensanalyser. Just på det här området har regeringen alltså gjort en del redan, och det kommer mer i propositioner framöver precis som Margareta Cederfelt påpekade.

Anf. 126 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag har också varit med i trafikutskottet ett tag. Vi har varit överens. Men det har inte betytt att vi har varit mesiga. Vi har gjort tillkännagivanden – flera stycken. När det gäller alkoholås gjorde vi tillkännagivanden år 2002. Vi gjorde tillkännagivanden där vi sade att vi förväntar oss att regeringen återkommer med förslag där man redovisar vad en allmän användning av alkoholås innebär för uppnående av nollvisionen. Det föregick propositionen.

Jag förstår inte varför ni inte kan göra likadant nu. Om ni nu är så säkra på att det kommer en sådan proposition – varför tveka? Om ni hade sagt att ni vill ha en lagstiftning om alkoholås så hade vi inte kunnat reservera oss. Jag instämmer i det som Christina sade. Om du tycker att det är okej med lagstiftning, Sven Bergström, så följ då reservation nr 1! Det är det den handlar om, och det är det vi har skrivit ihop oss om.

Ni gjorde så ända fram till det sista trafikutskottsbetänkandet före valet, när alliansen skulle samla sig. Då blev det plötsligt en ändring. Jag minns mycket väl det sammanträdet. I det utskickade förslaget fanns det en alliansreservation med ett lagstiftningsförslag. Sedan var Moderaterna mot det, och då fick ni lämna ett särskilt yttrande och ge efter för Moderaterna. Jag tycker att det är lite svagt. Jag förväntar mig lite mer just av

dig, Sven Bergström. Jag har höga förväntningar, om du nu menar allvar med att det ska finnas teknik som förhindrar att förare kan starta motorn om han eller hon har alkohol i utandningsluften.

Vi kan ju komma överens över blockgränserna på andra områden. När det gäller lätt spårtrafik gjorde vi det. Jag förstår inte varför inte trafiksäkerhet är lika viktigt. Jag tycker att det är jätteviktigt och bra att vi kunde skriva som vi gjorde när det gäller lätt spårtrafik och att Banverket ska se över det utifrån den motion som vi hade. Varför kan vi då inte vara överens om obligatoriska alkoholås?

Anf. 127 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Låt mig först säga att jag tycker att Karin Svensson Smith har gjort ett gott arbete i alkoholåsberedningen. Hon har lagt fram genomtänkta förslag. Nu ska regeringen bereda det här och komma med förslag. Jag tycker därför att Karin Svensson Smith egentligen skulle kunna vara ganska nöjd och se fram emot de förslag som nu ska komma.

Det är en grannliga avvägning som man alltid måste göra som ledamot i ett utskott. Ska man skriva att "vi förutsätter" som vi nu har gjort i den här texten? Vi skriver att vi förutsätter att regeringen kommer att överväga här behandlade förslag. Eller ska man göra ett tillkännagivande? Det är olika styrka i de olika signalerna.

För vår del har vi den här gången gjort bedömningen att vi tycker att regeringen har gett tydliga muntliga besked om vad den håller på med. Vi har också höga förväntningar. Vi har därför inte ansett det nödvändigt och riktigt att nu dra till med ett tillkännagivande. Precis som när jag resonerade om era reservationer gäller det att ha lite krut kvar också om man vill sätta makt bakom orden. Då är ett tillkännagivande det skarpaste vi kan göra från riksdagens sida.

Vi tycker inte att det har funnits skäl för detta i det här läget när regeringen har suttit så kort tid och ändå markerat sin goda vilja på många områden, inklusive det här med att bekämpa alkoholbruk i trafiken. Vi tycker att vi ska låta dem bereda ärendet och komma med konkreta förslag. Det är på väg fram. Det behövs ingen ytterligare stark signal och påtryckning mot regeringen för att de ska förstå att vi har höga krav och förväntningar på det här området.

Anf. 128 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag tror nog inte att Ulrica Messing ansågs ha lägre ambitionsnivå när det gäller trafiksäkerhet. Trots det gjorde vi tillkännagivanden för att trycka på och tala om att vi var oroade över att andelen alkoholpåverkade personer som är inblandade i trafikolyckor har ökat och att en tredjedel av de nu omkomna förarna har alkohol i blodet. Vi gjorde tillkännagivanden innan, och sedan kom propositionen.

Jag kan inte se att det finns någon proposition som har med alkoholås att göra aviserad det här året. Remissbehandlingen är färdig. Ingenting hade förhindrat att det hade funnits en sådan proposition, men det finns inte i min förteckning. Sven Bergström kanske kan tala om när den i så fall kommer.

Anledningen till vår reservation är delvis att jag blev kontaktad av japanska bilföretag som undrade var den här regeringen står nu. Det får du fråga den om, sade jag då. De ser inte den ambitionen, och har de fel är

det väldigt bra om de i så fall får reda på det. Det vore bra att man talade om att man har för avsikt att återkomma med ett lagförslag och att man har för avsikt att inom ramen för EU ta upp frågan om att Sverige får bedriva försöksverksamhet och ha en nationell lagstiftning på det här området. Och det krävs inte alls något EU-godkännande av att den som en gång blivit dömd för rattfylleri inte får tillbaka körkortet med mindre än att man har ett alkoholås. Det tycker jag åtminstone att du kunde vara med på, Sven.

Anf. 129 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Fru talman! En skillnad mellan den tidigare och den nuvarande regeringen är möjligen att vi ser en större uppsättning av instrument att jobba med i politiken. Det handlar inte bara om skarpa propositioner med lagförslag för att få en utveckling till stånd. Det finns också möjlighet att föra dialog med branschorganisationer, fackliga organisationer, arbetsgivarföreträdare, bilbranschen och så vidare för att få en viss utveckling till stånd. Det är möjligt, och det vore väl egentligen det allra bästa. Bussbranschen och åkeribranschen är väldigt ivriga att sätta i alkoholås på egen hand. Om det inte behövs någon tvingande lagstiftning för att få det här att bli obligatoriskt i praktiken kan det faktiskt vara en poäng.

När vi har träffat företrädare för Volvo, Saab, Toyota och andra har jag förstått att bilbranschen har ungefär samma inställning. Det har inte funnits något tvingande lagförslag om att installera krockkuddar i våra bilar, och ändå är det i dag i praktiken obligatoriskt. Man kan inte köpa en ny bil i Sverige i dag utan krockkuddar, men det har aldrig funnits något lagförslag om att det måste vara obligatoriskt.

Jag tror på ett arbetssätt där man också resonerar med branschen, fackliga organisationer, arbetsgivare och andra och får en önskad utveckling till stånd på frivillig grund. Jag tror att det kan vara en framkomlig väg också i det här fallet. Vi får se om inte det går att komma fram på ett sådant sätt när det kommer till ett avgörande. Jag skulle välkomna det.

Anf. 130 CHRISTER WINBÄCK (fp):

Fru talman! Det gläder mig att vi står här och diskuterar trafiksäkerhet i dag. Det gläder mig också att oppositionen har ett stort intresse av trafiksäkerhet. Det tycker vi är bra. Men jag tycker däremot att det är tråkigt att vi blir anklagade för att inte ha ett intresse för trafiksäkerhet. Det är viktigt att vi på olika sätt försöker hitta varandra i frågor som är avgörande och viktiga för oss på båda sidor. Om det krävs två för en tango känns det väl som om vi ibland snarare dansar salsa här fram och tillbaka. Jag tycker att det är angeläget att tala om att vi har skrivit i utskottsbetänkandet att vi vet att det kommer initiativ från regeringen i många av de frågor som vi pratar om i dag. Det kommer olika förslag, det bereds olika förslag och så vidare. Vi tycker inte att det är nödvändigt att slå in öppna dörrar.

Den andra sidan påpekade att man ofta gjorde tillkännagivanden till sin regering under den förra mandatperioden. Det är riktigt, men det berodde på att vi många gånger upptäckte att det tog väldigt lång tid att få saker genomförda. Därför tyckte vi från båda sidor att det var lämpligt att påpeka detta. I dag har vi påpekat många gånger – och det har även ni

från oppositionen gjort, åtminstone Peter Pedersen – att regeringen har suttit väldigt kort tid. Vi har stora förhoppningar på båda sidor att det här kommer att fungera bra. Jag tror att det kommer att bli så om vi jobbar tillsammans.

Fru talman! Jag vill prata lite grann om funktionshindrade i trafiken. De har särskilda behov både vid vistande i trafik, vid användande av kollektivtrafik, vid parkering av fordon med mera. Det är viktigt att trafikmiljön byggs på ett säkert sätt så långt det är möjligt. En ständig översyn och systematisk utvärdering av de åtgärder som vidtas måste till för att höja kvaliteten.

Funktionshindrade använder även kollektivtrafik, och där måste målet om en tillgänglig kollektivtrafik för funktionshindrade uppnås. Vi har satt år 2010 som ett mål. Bland annat Vägverket har i uppdrag att se över detta. Jag tror att det är viktigt att vi hittar många olika sätt att se över de möjligheter som finns för att uppnå detta mål.

En av de grupper som jag tänkte nämna är de synskadade. Det gäller deras möjlighet att kunna få respekt för den vita kappen vid passage över övergångsställen. Det finns tekniska lösningar. Nya sådana utvecklas för att kunna ge en bättre säkerhet vid övergångsställen.

Jag vill också nämna detta med parkeringstillstånd som är en viktig fråga där tillståndsgivningen måste fungera på ett bra sätt. Vi vet att det förekommer missbruk och handel med sådana. Det måste stävjas på olika sätt. Det försämrar naturligtvis för de funktionshindrade om andra ockuperar de parkeringsplatser som är avsedda för dem.

Det är också viktigt att nämna i sammanhanget att det i dag finns många funktionshinder som är osynliga. Man kan kanske se över möjligheten att få in även andra grupper. Hur och var detta ska ske ska vi inte gå in på i detalj i kammaren, men det är viktigt att se över även sådana saker.

Vi vet att regeringen ser över detta. Vi ser fram emot en samlad bild av de åtgärder som vidtas och planeras för att komma till rätta med det fortsatta behovet av aktiviteter.

Fru talman! Vi har pratat om olämpliga förare tidigare. I dag har läkare skyldighet att anmäla förare och försöka få bort olämpliga förare från trafiken. Vi vet att det finns en obenägenhet hos en del att göra detta. Det är svårt ibland att fatta ett sådant beslut mot patientens vilja. Det är viktigt att läkarnas kunskap och kompetens på det här området också stärks genom en översyn av utbildningen och kanske också genom att en översyn av hur det ser ut med trafikmedicinska centrum i dag. Vi ska inte ange någon detaljeringsgrad för hur det ska se ut, men jag tror att det är viktigt att se över det här. Jag tycker att det är viktigt att påpeka att det inte ska bli en häxjakt. I folks ögon är kanske äldre förare olämpliga. Här handlar det om att få bort just de olämpliga förarna. Jag tror inte att det handlar om den kronologiska åldern, utan det handlar om sjukdomstillstånd och annat.

Fru talman! Jag vill också nämna att det är viktigt att vi inom EU hittar gemensamma regler för fordons säkerhetsutrustning. Vi i Sverige driver krav inom EU på hur vi ska få bilar som är bättre och säkrare, hur utrustning ska se ut och vad som ska vara tvingande och inte. Sverige bör ta en ännu aktivare roll för att inom unionen föra fram berättigade krav på säkerhetsutrustning och också driva de här frågorna. Men det är

olyckligt att, som oppositionen vill, få fram särkrav i Sverige på extra utrustning som inte finns i de harmoniserade kraven. Det innebär att det kan tas till intäkt för att det kan finnas särkrav nedåt på skalan, och det vill vi ju inte. Vi vill ju få det här gemensamt och få en bättre säkerhetsutrustning i bilarna. Det är också glädjande att vi nu har lyckats avstyra de försök som tidigare har funnits från oppositionen att förmånsbeskatta säkerhetsutrustning i tjänstebilar. Jag tycker att vi ska hålla säkerheten hög, men vi ska arbeta för att detta införs i hela EU samtidigt.

Fru talman! Jag vill också kort nämna arbetet med anledning av vilt-skador som en trist men nödvändig verksamhet. Från och med i år är Rikspolisstyrelsen huvudman för verksamheten. Vi vet att en beredning pågår för närvarande inom regeringen om hur ersättning till jägare som deltar i eftersök ska hanteras, och vi välkomnar ett kommande förslag. Tills detta har kommit avstår vi från att ta ytterligare initiativ från utskottets sida och avstyrker reservationen om detta.

Samhällsekonomiska kalkyler, fru talman, är en mycket viktig komponent i beslutsunderlaget vid infrastruktursatsningar. Den kalkylmodell som används ger dock inte svar på alla frågor. Modeller behöver utvecklas. Vi hade nyligen en hearing i trafikutskottet där vi kunde höra en av Sveriges främsta experter på området säga att det finns många brister i nuvarande modeller. Sika, som har ett uppdrag av regeringen att utveckla dessa, arbetar naturligtvis med uppdraget, och vi tycker att forskning och utveckling ska ligga till grund för utveckling av sådan art. Därför är det olyckligt om vi i politiken, som någon har föreslagit, ska gå in och ge detaljerade anvisningar för hur forskning och utveckling ska gå till. Vi ska nöja oss med att ange behovet av tillförlitliga kalkyler. Vi avstyrker därför den reservation som finns i detta stycke.

Fru talman! Jag slutar här. Jag misstänker att det finns några som begärt replik.

Anf. 131 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Ja, Christer Winbäck, det är helt okej att du dansar salsa medan jag dansar tango! Huvudsaken är att du kan föra. Vi ska nog komma överens om det. Du får väl ursäkta om jag trampar dig på tårna ibland.

Jag vill återkomma till den fråga jag ställde till dig. Det var faktiskt en tanke bakom min fråga till dig. Du tar själv upp att ni ska agera i EU. Men formuleringen ”ska verka” verkar lite håglös, om jag säger så, särskilt som du tillsammans med Erling Bager för inte ens ett år sedan sade så här: ”Krafttag bör därför tas för att komma till rätta med trimning av mopedmotorer samt framförande av trimmade mopeder. Riksdagen bör mot denna bakgrund tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförts om trimning av mopeder och lagförbud mot medverkan till trimning av mopeder.” Vore inte det här då någonting som Christer Winbäck kunde ställa upp på och som ni från Folkpartiet faktiskt skulle kunna bejaka? Då kan ni säga: Ja, vi vill inte heller se att ungdomar, vems barnbarn det än är, far omkring på en trimmad moppe.

I regel kan de ju inte fixa det där själva, i alla fall inte i början.

Därför undrar jag: När kommer den omtalade, berömda propositionen, som inte finns i några propositionsförteckningar, och innehåller den någonting om trimmade mopeder?

Anf. 132 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Fru talman! Tyvärr är jag dålig på att föra i dans, men jag har inget emot att bli trampad på tårna. Det är jag van vid – det har jag blivit så ofta.

Det här med att ta krafttag: Jag tycker att det är viktigt att vi tar krafttag inom trafiksäkerhetsområdet. Jag efterlyste förut att vi ska försöka samarbeta än mer, och det är viktigt att vi från båda sidor anstränger oss i detta. Vi har ett gemensamt ansvar. Det tycker jag är viktigt.

Ja, jag är för att vi på olika sätt ser över hur moppar trimmas och att de är väldigt lätttrimmade. Jag vill bara citera från vårt betänkande. På s. 40 står det faktiskt att regeringen fortsätter att verka för att stoppa tillflödet av lätttrimmade mopeder och att man också för närvarande bereder den här frågan inom Regeringskansliet. Jag tycker då att vi inte behöver slå in öppna dörrar nu.

Anf. 133 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Fru talman! Jag tycker inte att det är att slå in öppna dörrar. Jag har inte ens sett en dörr stå på glänt. Jag har bara hört att ni säger ”ska verka”, ”vänta på en utredning” och ”vi har bara regerat ett halvår”. Ja, så kan man tycka. Men man måste ju också blicka framåt. Jag var så glad när Margareta Cederfelt sade att det kommer en proposition, och nu frågar jag återigen Christer Winbäck: Vad är det för proposition? När kommer den? Kommer den i morgon eller om en månad? Den står inte i några propositionsförteckningar.

Man brukar säga att man mörkar. Jag kommer inte på något bättre ord, men jag tänker på när man undanhåller information. Då undrar jag: Är det så att ni inte vill tala om hur den här fina propositionen som innehåller allt det här ser ut? Jag tycker liksom att det här rimmar dåligt med det vi var överens om i början av det här betänkandet: det ”innebär inte att utredningarna måste inväntas innan några nya åtgärder vidtas”. Christer Winbäck och Folkpartiet, ni står inte upp för det!

Anf. 134 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Fru talman! Ja, vi kan ju inte kritisera Christina Axelsson för att inte ha läst betänkandet, åtminstone inte denna mening, för den har vi hört några gånger nu under den här debatten.

Jag blir svaret skyldig i detta. Att beredning pågår är en sak som vi vet, men när propositionen kommer kan jag inte svara på. Jag hoppas liksom Christina Axelsson att den inte dröjer alltför länge. Vi mörkar inte på något sätt i detta, utan vi känner att detta är en angelägen fråga. Hur propositionen kommer att se ut när den väl kommer kan jag heller inte svara på.

Vi tycker, i de överläggningar vi har med regeringen från vår sida, att vi naturligtvis ska skynda på många av de trafiksäkerhetsåtgärder som för närvarande bereds. När propositionerna kommer återstår att se.

Anf. 135 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag blev rätt så överraskad när jag hörde Christer Winbäck prata om att det kanske är bäst att man har en gemensam lagstiftning och att det kanske inte är så aktuellt med att vi skulle få rätt att stifta

lag här i Sverige. Jag hoppas att jag missuppfattade dig. Jag skulle gärna vilja att det var så.

Det här med hur det ska gå till inom EU resonerade jag med transportkommissionären Barrot om när han var här i förföl. Det är ju så att alkohol är ett jättestort problem överallt, också för Europas trafiksäkerhetsmål. Men sannolikheten för att man får generell lagstiftning innan man har testat det här i något enskilt land är mycket liten. Han bedömde att det inte skulle gå. Det han tyckte var lämpligt var just som vi har lagt upp strategin – att man har försöksverksamhet i något eller några länder, utvärderar det och ser efter: Får man de förväntade effekterna? Fungerar tekniken? Är kostnaden rimlig? Om detta sedan ger ett bra resultat så kan det bli fråga om generell lagstiftning i nästa helfordonsdirektiv.

Det var i alla fall transportkommissionärens uppfattning. Har Christer Winbäck någon annan kunskap än vad transportkommissionären har kring hur den här lagstiftningen ska komma fram i Europa så är det lämpligt att tala om det nu.

Sedan är det tyvärr så att de som allra bäst behöver alkolåsen, de kommer inte att installera sådana ens om de blir subventionerade. Det vi har i dag är ansvarsfulla åkerier, bussföretag och taxiföretag som installerar det, men människor som vet med sig att de har problem med alkohol är tyvärr inte de som införskaffar alkolås till sina bilar. Det är också en förklaring till att andelen förare med alkohol i blodet ökar i antal i proportion till de andra.

Anf. 136 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Fru talman! Nej, jag ska inte säga att jag har någon mer information om denna lagstiftning än vad transportkommissionären har. Rent generellt är det väl ändå så att vi ska ha ett godkännande av något slag från EU innan vi för in olika typer av särkrav, särslagstiftning, på det här området. Det var det jag försökte uttrycka, och jag ber om ursäkt om jag gjorde det på ett otydligt sätt.

Jag tycker fortfarande att det är viktigt att vi i Sverige driver frågor om trafiksäkerhetskrav inom EU. Jag tror att vi har mycket att tillföra i den diskussionen. Men det är också viktigt att vi gör det på rätt sätt, och det var det som jag ville nämna i mitt uttalande.

Karin Svensson Smith pratar igen om användningen av alkolås, och det är klart: Det hjärtat är fullt av pratar gärna munnen om. Jag tycker att det finns många goda saker i det som Karin Svensson Smith har varit utredare av. Som vi också har skrivit i utskottsbetänkandet är det så att regeringen i den fortsatta beredningen överväger de behandlade förslag som har lämnats av Alkolåsutredningen. Så står det i annan text. Det innebär även här att vi förväntar oss att ett förslag kommer förr eller senare. Hur det sedan ser ut och utformas, det återstår att se.

Anf. 137 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Om jag ska uppfatta Christer Winbäck så att vi ska driva på inom EU, vilket den förra regeringen gjorde, och samtidigt försöka få ett undantag så att vi kan gå före och ha en generell lagstiftning i Sverige innan det blir norm inom hela EU är jag mycket nöjd.

Tidigare har Folkpartiet väckt motioner om att man ska anta och använda sig av ny teknik. Det som hänt är att man inom yrkestrafiken på ett

antal ställen installerat alkolås, och särskilt kommuner och landsting kräver i ökande utsträckning alkolås som ett villkor för att upphandla en transport. Däremot brister det på personbilssidan. Ytterligt få personbilar har alkolås, och där finns alltså inte motsvarande positiva utveckling. Detta göms i den statistik som finns på s. 20 i betänkandet, alltså att en ökande andel av de omkomna förarna har alkohol i blodet. Det gäller företrädesvis förare av personbilar. Där fungerar inte frivillighetsprincipen, tyvärr, utan man måste i stället ställa krav på sådan utrustning i bilen som förhindrar den från att starta om föraren har alkohol i blodet.

Jag undrar om Folkpartiet fortfarande står bakom ett lagkrav på att detta ska vara obligatoriskt i nya fordon.

Anf. 138 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Fru talman! Det är väl bra att vi driver på dessa frågor på olika sätt. För att återgå till standardutrustningen, som Karin Svensson Smith efterfrågar, vill jag nämna att det i betänkandet tydligt sägs vad utskottet tycker om det. Det finns ingen reservation i ärendet så jag hoppas att det är vad vi gemensamt tycker.

Vad gäller alkolås bereder regeringen, som jag sade tidigare, allt som nu kommit in. Det gäller både det som Karin Svensson Smiths utredning visat och annat. Vad regeringen sedan kommer fram till återstår att se. Vi har alla möjligheter att följdmotionera om så erfordras. Nu diskuterar vi från vår sida frågan med regeringen, och jag ber därför att få återkomma.

Anf. 139 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Fru talman! På dörren till mitt arbetsrum i riksdagen står följande: ”Det är EU:s fel att alkoholskadorna ökar!” Det är en affisch från IOGT-NTO. Nu är det inte bara vi som har en mer minimalistisk syn på vad EU ska lägga sig i eller inte som kan ställa oss bakom detta uttalande. I det näst senaste numret av tidskriften Teknikens Värld säger Vägverkets expert på alkohol- och trafikfrågor, Hans Laurell: ”Ja, dryckesvanorna är helt annorlunda nu sedan vi gick med i EU. Vi dricker oftare även om mängden inte alltid är så stor — — — det är ytterst illavarslande att det är okey att köra på fyllan.”

Vår alkoholkonsumtion ökar. Spritkonsumtionen har ökat med 30 procent sedan 1996. Beräkningar visar att om vi dricker en liter mer sprit per person och år ökar dödsolyckorna med 8 procent. Det är en alarmrande siffra som vi alla måste hjälpas åt att få ned.

Värt att notera är att medan spritkonsumtionen i Sverige ökar minskar den i det så kallade vinbältet i södra Europa. Där börjar man arbeta med en mer restriktiv alkoholpolitik. Som exempel kan nämnas att i Italien har vinkonsumtionen minskat med 38 procent sedan 1981. Promillegränsen har sänkts till 0,5 promille, och det är förbjudet att sälja sprit längs motorvägar mellan kl. 22 och 06.

Det är inte okej att köra alkoholpåverkad. Uppskattningsvis görs mellan 15 000 och 20 000 fyllekörningar varje dag. Det måste bli ett slut på det! Vi måste alla arbeta med attitydförändringar. Regeringen har genom bland andra folkhälsominister Maria Larsson visat att man tar mycket allvarligt på ökningen av de alkohol- och drogrelaterade olyckorna och att man bevakar utvecklingen noga. Åtgärder som kanske måste vidtas är, som Sven redan nämnt, skärpt lagstiftning, förstärkta kontrollåtgärder,

opinionsbildande verksamhet, förändrade rutiner vid offentlig upphandling samt förbättrad utbildning i körskolor och i den vanliga skolan. Regeringen bereder just nu remisserna från Alkolåsutredningen och håller även på med översynen av rattfyllerilagen och sjöfyllerilagen. Där kommer även den viktiga frågan om eftersupning att behandlas.

Uppmuntrande besked gavs i veckan från Västra Götalands region. De ska installera alkolås i alla sina bilar, ca 1 500 till antalet. Detta sker efter en motion väckt av Kristdemokraterna i regionen; jag hoppas att Karin Svensson Smith hörde detta. Det är ett initiativ som fler regioner, landsting och kommuner bör kunna efterfölja.

Fru talman! Barn i trafiken är en kombination som innebär faror, och därför måste ett arbete ske för att minska dessa risker. Det är glädjande att regeringen i sitt regleringsbrev till Vägverket 2007 anger att barns trafiksäkerhet är ett prioriterat område. Vidare anger regeringen att Vägverket ska redovisa hur arbetet med barnkonsekvensanalyser bedrivs, i vilken omfattning och inom vilka verksamheter dessa används samt vilka eventuella utvecklingsområden som finns för användningen av barnkonsekvensanalyser.

Det är glädjande att regeringen betonar vikten av barnkonsekvensanalyser. Jag har som tidigare stadsplanerare efterlyst vilka konsekvenser trafik och stadsplanering medför för våra barn. Många gånger har jag nämnt just "en- och en-och-en-halv-metersperspektivet". Det är från den nivån ett barn upplever sin närmiljö, och det perspektivet bör alla planerare anlägga för att rätt kunna planera en säker miljö för våra barn. Nu inför regeringen just detta perspektiv genom att betona vikten av barnkonsekvensanalyser. Det är nämligen inte acceptabelt att antalet barn som dödades i trafiken ökade under 2006.

Det är också av största vikt att skolskjutsar är säkra och att barn kan känna sig trygga när de väntar på eller stiger av sina skolskjutsar. Att anlägga ett barnperspektiv när man planerar trafiken eller staden kan hindra många olyckor från att inträffa.

Den socialdemokratiska näringsministern tog 2002 initiativ till en nationell samling för att öka trafiksäkerheten. Tre problemområden skulle prioriteras, nämligen förbättrad hastighetsanpassning, ökad trafiknykterhet samt barn och unga i trafiken. Under 2003 inleddes ett arbete med regionala samlingar runt den nationella planen. Därför är det lite märkligt att Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet efter sex månader i opposition kräver att det ska tas fram ett nytt nationellt säkerhetsprogram för barn. Duger inte den plan som de själva varit med om att ta fram? Det är också märkligt att man ropar efter åtgärder på nationell nivå för att kunna ställa krav på kommunerna vid upphandling av skolskjutsar, och det ska ske genast. Varför åtgärdade man inte detta när man satt vid makten? Skolskjutsar har funnits länge.

Vägverket har i sin rapport *Säkrare bussresor för barn* föreslagit åtgärder. Nu håller en del av dessa förslag på att genomföras som en försöksverksamhet i fem kommuner; bland annat gäller en hastighetsbegränsning på 30 kilometer i timmen vid passering av buss vid busshållplats. Låt oss tillsammans se resultatet av denna försöksverksamhet, som socialdemokraterna införde, innan vi tar nästa steg.

Fru talman! När det gäller cyklister, mopedister och motorcyklister är det negativt att olyckor med motorcykel och moped ökat. Dock har anta-

let cyklister som omkommer minskat. Det kan bero på ett ökat cykelhjälsanvändande. Preliminära uppgifter anger emellertid att denna ökning är mycket marginell. Regeringen måste därför i sitt fortsatta arbete för en säker cykeltrafik kanske överväga åtgärder för att öka benägenheten att bära cykelhjälm.

Trimning av mopeder, som några redan talat om, är ett allvarligt brott mot trafiksäkerheten. Att EU-mopeder, som får gå i högst 45 kilometer i timmen, trimmas till att köras i 70 kilometer i timmen är inte acceptabelt. Det är därför bra att regeringen fortsätter att verka inom EU för att stoppa tillflödet av lätttrimmade mopeder till marknaden. Inom regeringen utreds för närvarande frågan om körkort för och registrering av mopeder samt vilken hastighet en moped ska få framföras i.

Utvecklingen av antalet döda i motorcykelolyckor är ytterst oroande. Utvecklingen för just motorcykelolyckor har varit negativ medan antalet döda i trafiken totalt sett minskat. Under 2006 var nästan 13 procent av de omkomna i trafiken motorcyklister. Det är därför viktigt att särskilt uppmärksamma trafiksäkerhetsarbetet vad gäller denna grupp. När det gäller utformningen av mitt- och sidoräcken, som uppmärksammas i en reservation, kan majoriteten konstatera att det finns en rad riktlinjer och rekommendationer för hur säkerhetsbehovet för motorcyklister ska kunna tillgodoses och utvecklas i detta avseende.

Fru talman! Jag vill till slut i mitt anförande ta upp ämnet trafikmedicin. Vägverket och Socialstyrelsen redovisade i december 2005 sin analys av de resurser som finns för trafikmedicinska utredningar och behovet och möjligheterna att utfärda körkort med begränsad behörighet. Resultat av analysen är att trafikmedicinska centrum och enheter borde skapas över hela landet. Detta skulle enligt utredningen finansieras genom en extra avgift på 15 kronor per år och per fordonsinnehavare. Majoriteten anser att utredningen aktualiserar ett antal angelägna frågor som bör bli föremål för vidare övervägande. Majoriteten utgår därför från att regeringen skyndsamt bereder dessa förslag och återkommer till riksdagen med sitt förslag. I väntan på regeringens förslag avstyrkes motionsförslagen och reservationerna om detta tema.

Jag yrkar därför bifall till förslaget i betänkandet och avslag på alla motioner och reservationer.

Överläggningen av härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 21 mars.)

13 § Väg- och fordonsfrågor

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2006/07:TU7
Väg- och fordonsfrågor.

Anf. 140 PER LODENIUS (c):

Fru talman! Vi inleder den sena torsdagskvällens sista debatt. Det handlar om trafikutskottets betänkande nr 7. I betänkandet behandlar utskottet 43 motioner med sammanlagt 69 yrkanden om väg- och fordonsfrågor från den allmänna motionstiden 2006. Förslagen i betänkan-

det rör frågor om enskilda vägar och Vägverkets resurshandling och frågor om yrkestrafik, såsom ekonomisk brottslighet inom taxibranschen och skärpt straff vid överlast.

Även miljörelaterade frågor berörs i detta betänkande, såsom minskad användning av fossila drivmedel med mera och infrastruktur för förnybara drivmedel. Under rubriken Fordonsfrågor hittar vi frågor som sänkning av maximivikten för lastbilar och besiktningfrågor. Dessutom behandlas under rubriken Övriga frågor bland annat cykelstrategi och jämställdhetsmål i forskningsprogram med mera.

Fru talman! Jag fattar mig väldigt kort. I betänkandet behandlas också det uppföljningsprojekt som utskottet tog initiativ till i maj 2006 om tillämpningen av gällande regelsystem för flyttning av fordon.

Fru talman! Jag vill överlämna betänkandet till riksdagen för debatt.

Anf. 141 HANS STENBERG (s):

Fru talman! Inledningsvis vill jag säga att vi socialdemokrater naturligtvis står bakom samtliga reservationer i betänkandet. För tids vinnande nöjer jag mig dock med att yrka bifall till reservation 3.

Vägtrafiken, som vi nu debatterar, har en enorm betydelse för landets utveckling, oavsett vilket transportslag man väljer att använda: sjöfart, järnväg eller flyg. I stort sett alla transporter påbörjas och avslutas på vårt vägnät. Det innebär också att det är ytterst få frågor som engagerar så många människor runt om i landet som vägfrågor.

Jag tänker kommentera några avsnitt i betänkandet och utelämna andra, även om jag kan tycka att de är viktiga, eftersom de kommer att kommenteras av andra från oppositionen.

Jag vill i alla fall säga lite grann om enskilda vägar.

Det enskilda vägnätet utgör en oerhört stor del av våra vägar. Det har stor betydelse inte bara på landsbygden utan också i en del tätorter. Men det är kanske framför allt på landsbygden man känner att det enskilda vägnätet är viktigt. Också för stora delar av näringslivet och industrin, exempelvis skogsindustrin, har det enskilda vägnätet en oerhört stor betydelse. Därför är det viktigt att man har resurser, så att man kan klara underhållet och upprätthålla ett väl fungerande enskilt vägnät.

Att ha enskilda vägar är ett oerhört effektivt sätt att använda skattepengarna. På det enskilda vägnätet står i dag staten för 60 procent av kostnaderna. Då talar vi bara om de enskilda vägar som har statsbidrag. I annat fall är finansieringen kommunal eller i många fall privat. De övriga 40 procenten av kostnaderna står de som bor efter de enskilda vägarna för, dels med pengar, dels med ideellt arbete. På många håll fungerar det bra. På andra håll blir det en orimlig börda på dem som får bära kostnaderna. Ofta handlar det om utflyttningsområden, där det i stort sett bara är pensionärer kvar. Man har inte vare sig tekniska resurser eller ork att lägga ned det jobb som behövs för att upprätthålla vägarna.

Det blir för mig alltmer uppenbart att staten måste ta ett större ansvar. När vi har debatterat frågan tidigare har den samlade tidigare oppositionen, som nu är regeringssidan, varit tydlig på denna punkt. Framför allt Centerpartiet och Moderaterna har drivit frågan hårt. Jag måste säga att det är tråkigt att inte majoriteten har kunnat samla sig till något kraftfullare än att avvakta vad regeringen ska komma fram till i nästa budgetproposition.

Fru talman! Jag vill också ta upp frågan om överlastning. Det är ett oerhört stort problem på våra vägar. Det handlar om att man får ökat vägslitage, försämrad trafiksäkerhet och snedvridning av konkurrensen mellan olika företag. De åkeriföretag som väljer att köra med överlast konkurrerar på ett osunt sätt med de företag som är seriösa och kör med lagliga vikter. Vägverkets mätningar visar, även om situationen har förbättrats något, att vi har en oacceptabelt hög nivå på överlastningen i dag.

Det görs en hel del av branschorganisationer och transportköpare för att komma till rätta med det här. Det är väldigt bra att olika organisationer agerar, men det är långt ifrån tillräckligt. Här behövs det helt uppenbart krafttag från samhällets sida. Vi behöver fler kontroller och hårdare sanktioner mot dem som bryter mot reglerna. Det känns lite tråkigt att den borgerliga majoriteten inte har någon riktigt kraftfull uppfattning i den här frågan heller.

Fru talman! Jag vill också ta upp frågan om reglerna för släpvagnsvikter. Här ser vi från utskottets sida antligen ett ljus i tunneln efter att i många år ha debatterat och tryckt på för att få en förändring till stånd. Även Jan-Evert Rådström har drivit frågan oerhört hårt, det ska jag villigt erkänna. Nu har vi ett körkortsdirektiv som ger möjlighet att köra ett ekipage på 84 250 kilo med bara ett tillägg till B-körkortet. Det är bra, men jag blir lite orolig när majoriteten tycks slå sig till ro med att vi har EU-direktivet. Det finns många fallgropar på vägen fram till att få det här genomfört på ett bra sätt. Det handlar bland annat om tiden. Det kan mycket väl, om vi inte trycker på från riksdagens sida, visa sig att vi är framme i 2013 eller 2014 innan det här är fullt genomfört med övergångstider och annat.

Det finns också en risk att man krånglar till det så att man för att få behörighet dels ska gå igenom en obligatorisk utbildning på sju timmar, som nämns i direktivet, dels avlägga ett prov. Om man ska både gå en utbildning och avlägga ett prov är vi ju inte långt från den möjlighet som finns i dag att avlägga prov för körkort med ökad behörighet för att få köra tunga släp.

Därför vill vi från Socialdemokraternas sida att riksdagen tydligt uttalar att det ska vara en enkel hantering så att man som bilist kan välja om man vill avlägga ett prov direkt eller om man vill gå sjutimmarsutbildningen. Jag tycker att det är tråkigt att majoriteten inte tycker att vi skulle kunna göra ett sådant tillkännagivande. Det hade jag faktiskt väntat mig.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag säga några ord om snöskotrar. Vi har ingen reservation på det området, däremot ett särskilt yttrande.

Skotertrafiken har stor betydelse för dem som bor i de norra delarna av landet. Den är viktig för rekreation och friluftsliv. Men den innebär också stora utvecklingsmöjligheter för turismen. En förutsättning för att vi ska få en bra utveckling är att vi får säkra och turistvänliga skoterleder och en hållbar finansiering av dessa leder. I dag utförs ett förtjänstfullt arbete av frivilliga skoterklubbar. Jag tycker att man ska bygga vidare på det i framtiden och se till att skoterskötarna också framöver får en central roll.

Samtidigt måste staten ta ett tydligare ansvar för hur man ska hantera finansieringen. Det finns olika modeller som man från skoterorganisationerna har skissat på. Jag hoppas att man kommer att genomföra en modell som verkligen fungerar. Jag tror också att det är också viktigt att

man samlar ansvaret för skoterfrågorna i ett statligt verk. I dag ligger det spritt på flera olika händer, och det är en olycklig lösning.

Om man gör detta – ser till att trygga finansieringen och samlar verksamheten i ett verk – tror jag att vi kan få ett lyft för turistnäringen i Norrlands inland, där skotern har en viktig roll.

Fru talman! Som jag sade i min inledning nöjer jag mig med att yrka bifall till reservation 3.

Anf. 142 PETER PEDERSEN (v):

Fru talman! Jag kan erkänna att jag av logistiska skäl hade hoppats på en något kortare och snabbare debatt, men nu blev det inte så, så då kan jag bre på riktigt och hålla ett långt och ambitiöst anförande. Nej, allvarligt talat ska jag försöka att fatta mig kort så att det inte blir alltför sent.

Vi har delat upp frågorna mellan oss i oppositionen så att inte alla tar upp allting. För tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 4, men jag står självfallet bakom samtliga reservationer från Vänstern. Vi har många reservationer gemensamt i Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet.

Jag ska uppehålla mig vid det som är på allas läppar. Alla politiker verkar vara överens om att vi människor genom vårt sätt att bete oss, vara och verka – inte minst i trafiken – på ett uppenbart sätt bidrar till den klimatförändring vi nu alla ser och som på ganska kort sikt kan få katastrofala följder och kommer att kosta jättemycket pengar, inte minst i den fattiga delen av världen. Det krävs krafttag för att vi ska kunna vända utvecklingen, och vi måste redan nu börja vidta kraftfulla åtgärder.

I vår långa, omfattande motion *Miljöanpassad vägtrafik* tog vi framför allt upp sådant som handlar om att vidta åtgärder för att få bort det fossila drivmedlet. Vi ska inte rikta kritiken mot bilen som transportmedel, utan vi måste framför allt se till att få fram alternativa, förnybara drivmedel. Vi har i olika sammanhang drivit på detta.

Vi har poängterat betydelsen av teknikneutralitet, till exempel när vi förra hösten diskuterade hur vi ska få fram en infrastruktur där man kan tanka förnybara bränslen, till exempel etanol och biogas. Där drev vi på ganska hårt från Vänsterns sida om att vi skulle tillföra medel så att inte alla mackägare skulle välja alternativet etanol. Vi varnade då för en enda vägens politik när det gäller förnybara drivmedel utan framhöll att det är viktigt att man håller öppet för flera olika alternativ.

Vid de olika föredragningar som har varit i trafikutskottet under senare tid har vi fått stöd för detta även från näringslivshåll. Man uppfattar att det är viktigt att det finns olika alternativ och att vi inte bygger in oss i en teknik, ett bränsle, som kanske visar sig vara en alltför kortsiktig lösning som inte är hållbar på sikt. Det är viktigt att vi upprätthåller etanol, biogas och andra möjliga alternativa drivmedel.

Vi måste nu dels öka låginblandningen, dels komma fram till ny teknik. Vi har drivit på för att få till stånd en försöksverksamhet där man jobbar aktivt och ligger i teknisk framkant för att få fram bränslesnåla motorer som går på förnybara bränslen.

I reservation 4 tar vi upp trängselskatten. Om vi är överens om klimatet måste vi inse att vi utöver en förändrad inriktning och användande av annan typ av bränsle i våra bilar än i dag också måste se till att fler människor får möjlighet att resa kollektivt, inte minst i våra storstä-

der, och att det är attraktivt, billigt och säkert. Då är det vi tar upp i reservation 4 viktigt. Jag vill återigen poängtera att den trängselskatt som tas upp i Stockholm i framtiden faktiskt måste gå till att förbättra kollektivtrafiken här i Stockholmsregionen och inte till att bygga nya vägar.

Vi har också en reservation som handlar om definitionen av miljöbil. Det är viktigt att man hela tiden är i framkant och flyttar fram positionerna, så att det som i dag är en miljöbil inte för alltid är en miljöbil. Det gäller inte minst vid till exempel upphandling. Då måste man hela tiden skärpa kraven. Där har det tidigare funnits en överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet, och vi hoppas att vår nuvarande regering fortsätter det arbetet. Annars får vi ett orimligt system. Se till exempel på trängselskatterna – om alla har miljöbilar och slipper trängselskatt och parkeringsavgift minskar inte trängseln. Därför måste man hela tiden skärpa kraven.

Målet måste vara att utsläppen ska vara noll. Det kan vara svårt att nå, men man måste ha ett ambitiöst mål när det gäller utsläpp av växthusgaser, partiklar, kväveoxider och så vidare.

Det blir lätt en moraliserande diskussion med frågor som: Varför kör man inte en ny, fin miljöbil som kostar 400 000? Men alla människor i Sverige och andra länder har inte råd med det. Därför är det viktigt att man skapar möjligheter även för dem som inte har råd att köpa en ny, modern och miljövänlig bil så att de åtminstone kan göra om sin gamla bil så att den blir något bättre.

I reservation 6 talar vi om konvertering av fordon som i dag går på fossila bränslen så att de ska kunna köras på etanol eller biogas. Konverteringen måste kunna ske till en rimlig kostnad. Det måste vi stödja. Det är många bilar i vår fordonspark i dag som inte har vare sig katalysator eller annat, och då bör vi vidta stimulansåtgärder för att antingen få bort dem ur systemet eller se till att man kan konvertera dem till miljövänligare drift.

I dag kostar det tyvärr mer att vara miljövänlig i trafiken – om man ser till förbrukningen och kostnaden för etanol är det inte självklart att det är billigare att välja det alternativet. Här bör man jobba för att till exempel ta bort tullarna på etanol inom EU. Det är orimligt att man ska straffbelägga just etanol medan andra fossila bränslen klarar sig billigt undan.

På den borgerliga sidan verkar ni ha svårt att komma överens om detta med miljöbilspremien. Idén låter i sig bra, men faktum är att om en miljöbil är tänkt att gå på etanol och bensinen samtidigt är billigare än etanolen – det är ju konsumentdagen i dag – så väljer människor förstås det billigaste alternativet. Man blir ju inte miljövänligare om man kör miljöbil men har bensin i tanken. Därför är det viktigare att satsa på tillgängliga, förnybara bränslen. Jag tror att det hela blir mycket effektivare om man hittar en subvention som gör att själva drivmedlet blir billigare.

Jag tror att det är en mycket mer effektiv åtgärd. Jag har hört lite grann om sådana funderingar på den borgerliga sidan. Man kan hoppas att ni hittar en sådan konstruktion i stället.

Det är också viktigt att det finns en infrastruktur för förnybara drivmedel, som vi poängterar i reservation 7. Det hjälper inte att det finns förnybara drivmedel på några platser. Det viktiga är att det finns en omfattande struktur i hela landet. Vi ser också en utveckling av det nu. Här

gäller det framför allt att satsa på biogasanläggningar. Etanol verkar klara sig ganska bra, men även när det gäller biogas och eventuellt andra förnybara biobränslen är det viktigt att det finns ett rikstäckande nät. Det är också ett villkor för att fler människor ska välja det och att de inte blir helt beroende av de vanliga fossila bränslena för att kunna ta sig fram i till exempel inre Norrland. Det är dessutom ganska långa sträckor som det handlar om.

Vi har ställt krav på transportplaner som inte blivit tillgodosett. Vi hoppas att man kan tänka på det i framtiden. När man diskuterar samhällsekonomiska analyser tror vi att transportplaner kan vara ett viktigt verktyg.

Buller i trafiken tycker vi är en viktig angelägenhet att komma till rätta med.

Det handlar också om sänkning av maximivikter för lastbilar. Vi är övertygade om att om man tillåter undantaget i Sverige för i princip all lastbilstrafik, längre och tyngre lastbilar, kommer det att vara till nackdel för motsvarande transporter på järnväg. Vi förstår att all trafik inte kan ske på järnväg. Därför har vi också synpunkten att när det gäller skogsråvaran är det rimligt att ha ett undantag. Det är svårt att hävda att man alltid ska köra på järnväg för att ta ut skogsråvaran. Men relativt sett gynnar man lastbilstrafiken ju längre och tyngre lastbilar man tillåter. Då kan man inte bara köra med argumentet att om vi skulle minska maximivikterna eller maximilängderna kommer det att vara fler bilar på väg. Då utgår man från att ingenting kan ske, att det inte finns någon politisk vilja genom att till exempel kilometerskatt och annat faktiskt se till att vi får överenskommelse om att alltmer av tungt gods inte ska framföras på väg utan på järnväg eller till sjöss. Om ingenting annat sker kan vi hålla med om att om vi ska dela upp en lastbil på två blir det två lastbilar och dubbelt så många lastbilar. Men själva synpunkten är att vi ska göra det relativt sett dyrare att frakta gods på väg jämfört med att frakta det till sjöss eller på järnväg. Den politiska ambitionen måste finnas. Den har både Vänsterpartiet och Miljöpartiet och jag tror även Socialdemokraterna, även om de inte är med på just den här reservationen.

Avslutningsvis, fru talman, ska jag säga något om fordonsekipage och släpvagnsvikter, även om jag inte ska gå in så mycket på det. En utgångspunkt är att det ska bli mer lättförståeligt och lättillgängligt. Jag måste erkänna att jag fick läsa många gånger innan jag kunde räkna ut att det handlar om en ändring från 3 500 kilo till 4 250 kilo, en skillnad på 750 kilo. För det krävs nästan ett nytt körkort. Jag tycker att det är jätteintressant att man kommit fram till att det krävs sju timmars undervisning för att kunna framföra detta ekipage. Ändå krävs det nästan ett nytt körkort. Då ska man inte ha det här undantaget. Det handlar om att man ska kunna framföra ett fordonsekipage med något större totalvikt, och för det måste man nästan ha ett halvt B-körkort till. Då tycker jag inte att man har uppnått syftet riktigt. Man kan alltid hoppas att ni hittar en enklare lösning.

Jag yrkar återigen bifall till reservation nr 4.

Anf. 143 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Fru talman! Miljöpartiet står förstås bakom alla de reservationer som vi har, men jag yrkar bifall bara till reservationerna 2 och 10.

Jag tänkte börja med reservation 10. Den har Peter Pedersen redan sagt något om, men jag tänkte påtala att den är extra aktuell i dag när det blivit offentligt vad Naturvårdsverket har för beräkningar när det gäller klimatpåverkan från svensk mark fram till 2010 och 2020. Man räknar enligt gängse Kyotonormer med att det blir ytterligare 15 procents påspädning av klimatpåverkan till 2010, i första hand beroende på att vägtrafiken ökar, den tunga trafiken mer än den lätta. För 2020 ser det också dystert ut, plus 26 procent. Det fungerar inte om vi i EU ska ställa krav på 20 eller 30 procents minskning. Vi måste göra vår hemläxa också, annars är vi inte trovärdiga internationellt. Det är i det sammanhanget man måste fundera på: Hur kommer godstransporterna fram på ett effektivt sätt utan att påverka klimatet negativt?

Sverige är ovanligt gynnat. Vi har en lång kust, vi har 50 hamnar, vi har ett jämfört med många andra länder välfungerande järnvägsnät, vi har en järnvägsoperatör Green Cargo som har många vitsord om sig. Man skulle rationellt kunna transportera de råvaror som behövs för färdiga varor i Sverige genom att kombinera transporterna mer effektivt än vad vi gör i dag. Då krävs det att man inför kilometerskatt, som Sika och ITPS har lagt fram förslag om i dag. Men det krävs också en EU-harmonisering av maxvikt och maxlängd. Det finns ingen anledning att Sverige ska fortsätta att ha särregler på det här området, fränsett ett enda fall, och det handlar om transporter av skogsråvaran fram till förädling. I övrigt borde man se till att vidta de åtgärder som behövs för att järnvägen och sjöfarten ska kunna användas och komma mer till sin rätt.

Jag kan inte alls förstå hur utskottsmajoriteten – någon från alliansen får gärna förklara för mig – kan säga såsom det står i betänkandet på s. 50: ”Enligt utskottets mening är denna möjlighet att framföra tunga fordon mycket betydelsefull för Sverige och för miljön.” Hur kan det vara betydelsefullt att man har gett lastbilen konkurrensfördelar på järnvägens och sjöfartens bekostnad? Det förstår jag alls inte.

Nu över till den andra reservation som jag yrkade bifall till och som handlar om ekonomisk brottslighet inom taxinäringsen. I den valrörelse som föregick valet i fjol sade alliansen att man skulle ta kamp mot fusket och att det var en väldigt viktig del i alliansens politik. Jag tycker inte att jag har hört så mycket om det. Framför allt kom kampen om fusket av sig de första veckorna direkt efter valet när regeringen blev tillsatt.

Jag tror att det är en poäng att man återigen reser kravet på kamp mot fusket. Det är en fråga som är viktig för de många gånger småföretag som verkar inom taxibranschen. Många gånger tävlar vi partier med varandra om vem som kan ha förslag om mest gynnsamma villkor för småföretag. Det kanske inte är så konstigt. Det är ett sätt att slå vakt om ett mer sårbart samhälle. En sak som vi borde kunna vara överens om är att det inte ska löna sig att vara ohederlig. Den taxiägare som i dag betalar arbetsgivaravgifter och skatt och sköter sig enligt de bestämmelser och normer som finns har att finna sig i att konkurrera med många som inte alls sköter sig på det området. Det finns mycket knivskarp konkurrens där man slåss om priser och körningar, och då blir det svårt för den hederliga att överleva. Det borde det vara det minsta vi kommer överens om, att ställa oss bakom detta.

Här behöver man inte invänta någon utredning. Jag tror att frågan om ekonomisk brottslighet inom taxinäringsen har utretts fyra gånger. Senast

var det en utredning, SOU 2004:102, som utfördes av trafikutskottets före kanslichef. I den föreslår man att det ska finnas obligatoriska tömnings- eller redovisningscentraler. Bland remissinstanserna är det ett öronbedövande instämmande i att så borde det vara. Det borde minska fusket inom taxi. Det var någonting som vi gjorde ett tillkännagivande om så sent som 2006. Då kunde vi vara överens på båda sidor om att stoppande av denna form av ekonomisk brottslighet är viktigt för att yrkestrafiken ska fungera bättre. Jag tror inte att någon av er kan ha träffat representanter för Taxiförbundet eller de anställdas organisation utan att ha hört dem säga: Hjälp oss att få bukt med dem som inte sköter sig inom vår näring. Fusket är till förfång för de anställda också därför att redovisas inte skatter och arbetsgivaravgifter är det ibland inte avtalsenliga löner, och det är mycket som är negativt såväl för kunderna som för de anställda.

Någon får gärna gå upp och förklara varför det inte finns med någonting i propositionsförteckningen om att stoppa den ekonomiska brottsligheten inom taxinäringen. Finns det en hemlig agenda också där, så att någon proposition är förberedd som vi inte har sett i propositionsförteckningen? Frågan är som sagt remissbehandlad sedan länge. Det finns till och med en lagrådsremiss. Var finns ambitionen att göra en proposition för att stoppa fusket inom taxinäringen? Det handlar om uteblivna skatteintäkter på kanske 4 miljarder per år. Det borde väl inte vara helt fel, om man har ansvar för Sveriges ekonomi, att få in de pengarna.

Anf. 144 STEN NORDIN (m):

Fru talman! Även i det här betänkandet finns det ganska många reservationer. Jag ska inte här kommentera alla dessa, men sammanfattningsvis präglas de av en iver att få fram lagstiftning och förslag på en rad områden. I många fall är vi överens om problematiken och att det här behöver vidtas åtgärder.

Regeringen arbetar nu med att bereda frågorna efter ett halvår i Regeringskansliet. Det är många ärenden som ska beredas, andra ärenden ligger för diskussion på EU-nivå och så vidare, så dessa kommer vi att återkomma till.

Det finns ändå några frågor som kan lyftas upp i det här sammanhanget, till exempel enskilda vägar som alliansens partier har varit överens om är något som är väldigt eftersatt. I den liggande trafikbudgeten tog regeringen i stort sett bara över det som var förberett, eftersom man bara hade några dagar på sig att göra budgeten klar. Därför har man sagt att man återkommer, och förhoppningsvis tillåter det statsfinansiella läget att man återkommer redan i vårpropositionen när det gäller delar av detta. Det är alldeles klart att alliansen kommer att bevaka bland annat den frågan väldigt noga, precis som vi har gjort under oppositionstiden.

Karin Svensson Smith tog upp den ekonomiska brottsligheten i taxi-branschen. Det tycker jag är en viktig fråga. Med min bakgrund som Stockholmspolitiker har jag varit med och brottats väldigt mycket med dessa frågor och, tyvärr, avarterna inom denna viktiga bransch som ibland har fungerat så dåligt att det, förutom enskilda människor, har skadat anseendet för Stockholm som besöksstad. Detta är en jätteviktig fråga. Den finns inte med i propositionsförteckningen. Men även här

pågår nu en beredning i Regeringskansliet av frågan, och vi förutsätter att regeringen återkommer med förslag.

Fossila bränslen och frågan om infrastrukturen för förnybara bränslen, som det finns en reservation om, är viktiga frågor. Jag har själv i en debatt med miljöministern här i kammaren tagit upp vikten av att på EU-nivå ta den diskussionen. Samtidigt kan vi i dag inte fatta politiska beslut – det tror jag att vi alla kan vara överens om – om exakt vilka framtidens förnybara bränslen kommer att bli. Detta är i högsta grad en fråga som kräver samverkan mellan politik och marknad, och båda har viktiga funktioner för frågans lösning. Det som nu driver på marknaden och utvecklingen är det historiska EU-beslutet om att reducera koldioxidutsläppen. Det är otroligt viktigt att EU:s ministerråd här har kommit så långt som man har gjort.

En annan fråga som vi från alliansens sida vill belysa bland alla de många viktiga fordonsfrågorna är den senaste tidens – och även långt tillbaka – rad av tragiska bussolyckor. Vi har också sett andra tunga fordon som inte har klarat av det svenska vinterklimatet. Vi har tagit upp att en fråga som också behöver diskuteras på EU-nivå är synen på till exempel däck. Det sker nu en forskning om däck och hur de ska vara beskaffade för att ge bra väggrepp, minskad miljöpåverkan och minskat slitage på vägarna. Detta är viktiga frågor som vi kommer att behöva följa. Det är frågor som vi naturligtvis inte ensamma kan avgöra därför att det då skulle bli verkningsslöst, utan de måste också avgöras i EU-sammanhang.

Fru talman! Det finns inom det här området verkligen en rad viktiga frågor. Det finns enskildheter där majoritet och opposition kanske skiljer sig åt i synsättet, men i väldigt mycket av det som vi bedömer som problem som måste åtgärdas är vi nog tämligen överens. Sedan tillhör det väl sakens natur att oppositionen är ivrig att driva på, och det ska man vara. Men jag tror att även en otålig riksdag måste ge regeringskansli och en ny regering en rimlig chans att återkomma i frågorna efter en god beredning. Vi har allt att vinna på att frågorna får en god beredning, så att vi får underlag för mycket bra beslut.

Därmed, fru talman, yrkar jag på att motionerna i betänkandet avstyrks och yrkar bifall till utskottets förslag till beslut.

Anf. 145 HANS STENBERG (s) replik:

Fru talman! Det är klart att ärenden ska ha en god beredning. Jan-Evert Rådström och jag hade en intensiv debatt om det när vi förra året debatterade motsvarande betänkande. Jag måste säga att jag är lite besviken för att inte Jan-Evert deltar i debatten, för då skulle jag ha påmint honom om hur oerhört hånfull han var mot oss socialdemokrater för att vi ville avvakta regeringens beredning av ärendet. Det gläder mig att ni har kommit till insikt om att man behöver tänka igenom frågor ordentligt. Men det behöver inte innebära att man inte ens vågar ha en uppfattning i olika frågor. Jag tycker att ni har svängt väl fort från att ha velat driva på och gå snabbt fram till att helt plötsligt inte ha någon egentlig uppfattning mer än att man måste avvakta regeringens beredning.

Sten Nordin säger att man tog över den socialdemokratiska budgeten. Jag har hört den argumentationen tidigare i andra sammanhang, och jag måste säga att den är märklig. När det gällde arbetsmarknadspolitiken

fanns det minsann inga som helst hinder för att lägga fram en budget som var helt avvikande från den som vi hade. Då fanns det minsann tid att omarbota budgeten.

Dessutom är inte det som Sten Nordin säger sant, för vi socialdemokrater hade mer pengar i vårt budgetalternativ. Sanningen är väl snarast den att ni prioriterar skattesänkningar framför satsningar på vägarna. Men om Sten Nordin kan lova att det kommer mer pengar i vårbudgeten till enskilda vägar till exempel är det väldigt positivt.

Anf. 146 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Det är bra, Hans Stenberg, att du vet hur det fungerar, att beredningsarbetet måste kunna fortgå i en regering. Jag har största respekt för vad som är oppositionens roll i kammaren, att vara pådrivande och kritisk om saker och ting tar för lång tid. Men jag tror att ni får ge er lite till tåls innan ni säger att saker och ting har tagit för lång tid.

Det är alldeles riktigt, Hans Stenberg, att vi i den omläggning av politiken som görs har prioriterat att få människor i jobb, och där finns förändringar i skattepolitiken och arbetsmarknadspolitiken. Det är helt korrekt, och det är också något som vi har sagt hela tiden. Men det innebär inte att trafikutskottets frågor är lågprioriterade. Tvärtom hanterar vi områden som också är otroligt viktiga för den delen av politiken, för tillväxtpolitiken, för att människor ska komma i arbete, för att vi ska få fungerande arbetsmarknadsregioner. I dag växer ju arbetsmarknadsregionerna, och inte minst på det området hanterar vi väsentliga frågor där vi också har att se till människors säkerhet.

Anf. 147 HANS STENBERG (s) replik:

Fru talman! Jag fick inte svar på frågan. Blir det mer pengar till enskilda vägar? Jag vill gärna ha besked på det området.

Det är naturligtvis så att saker och ting bör beredas ordentligt. Men känns det inte lite fänigt att efter att i så många år ha drivit på i frågan om till exempel fordonsekipage helt plötsligt i stort sett passa från regeringens sida?

Ni vill inte skriva in det i betänkandet, men borde inte Moderaterna och den samlade borgerliga sidan kunna uttala att när det gäller höjningen är vi i Sveriges riksdag överens om att man får köra med sammanlagd fordonsvikt på upp till 4 250 kilo, utan att det behövs att man både avlägger ett prov och genomgår en sju timmar lång utbildning. Det borde räcka med antingen—eller.

Borde vi inte också kunna vara överens om att vi vill ha ett snabbt genomförande av dessa regler? Vi har väntat så länge. Inte minst har Jan-Evert Rådström och Claes-Göran Brandin drivit denna fråga i många år i riksdagen, och vi har ställt upp i stort sett enhälligt från riksdagens sida och uttalat att detta är viktigt.

Jag skulle vilja ha ett uttalande från den borgerliga sidan, att det ska vara så enkelt som möjligt att få den extra behörigheten och att det ska genomföras snabbt.

Anf. 148 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Rådström och Brandin är kloka pojkar, och det är inte så att vi har ändrat uppfattning. Vi vill ha enkla regler. Körkortsdirektivet

lämnar ändå öppet för att på den nationella nivån se över och ha ett för-
enklat regelverk. Du ska inte ta för givet att det nu blir tillkrånglat, Hans
Stenberg. Vi kommer att följa den frågan noga.

Frågan om enskilda vägar är viktig. Det är vi från alliansens sida tyd-
liga med. Vi hoppas att det statsfinansiella läget redan i vårbudgeten kan
ge utrymme för det, annars blir det i kommande budget. Vi tillför nya
pengar och då är det alldeles klart att det är en prioriterad fråga för oss,
fru talman.

Anf. 149 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag tänkte diskutera taxi med Sten Nordin. Jag kan upp-
lysa om att det inte bara är i Stockholmsområdet man har problem med
detta, utan även i de södra provinserna. Där har det sedan länge pågått ett
samarbete mellan skattemyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, polisen
och Transport för att stävja fusket. De lyckas ändå inte. De sätter fast och
upptäcker svarta pengar men det kommer till nytt hela tiden.

Läser man remissvaren från dessa instanser finns det en stor frustrat-
ion över att de inte får tillgång till mer effektiva instrument för att stävja
fusket.

Det är likadant i Stockholm. Här finns ett projekt men det går ut nu.

Kriminalinspektör Göran Orbe på Ekobrottsmyndigheten, som jag ti-
digare har träffat på i detta sammanhang, beräknar att det är ungefär 1
miljard i uteblivna skatteintäkter som det handlar om, och hela tiden
upptäcks nya. Han förstår inte varför man tillåter den här formen av vilda
västern inom yrkestrafiken.

Jag blir nöjd och glad när jag hör Sten Nordin säga att regeringen
tänker ta itu med detta. Du verkar dela min uppbragdhet över denna ohe-
derlighet. Frågan är bara när det blir. Saken är beredd, den är remissbe-
handlad och vi hade ett tillkännagivande i trafikutskottet. Ditt parti har
tidigare varit väldigt aktivt i dessa frågor i trafikutskottet. När förväntas
propositionen komma?

Anf. 150 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Jag delar din uppbragdhet över detta, Karin Svensson
Smith. Jag tror inte att det bara förekommer i Stockholm, men jag kom-
mer härifrån och talade av egen erfarenhet. Det är tyvärr så att detta före-
kommer även på andra håll.

Det är helt klart att här måste någonting göras. Men det är en lagstift-
ning som ska fram, och den ska naturligtvis vara både verkningsfull och
rättssäker. Detta kräver beredning. Jag kan inte ge något datum, det
skulle vara fel av mig att göra det. Men vi har från alliansens sida inte på
något sätt ändrat uppfattning om att detta är en viktig fråga, tvärtom. Det
handlar om kundens rättssäkerhet, fru talman, och, precis som Karin
Svensson Smith, säger om stora förlorade skatteintäkter. Vi vill ha mån-
ga goda och hederliga skattebetalare i detta land. Då ska vi också se till
att alla betalar den skatt som är ålagd.

Anf. 151 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Sten Nordin sade att alliansen prioriterar att få människor
i jobb. Jag har förstått att ett medel i er strategi för detta är att underlätta
för små företag att etablera sig och verka i Sverige. En av de saker som

står närmast till buds när man kommer från andra länder till oss är att starta taxirörelse. Har man inte de rätta kontakterna är det ofta genom restaurangnäringen eller taxiföretag som man försöker försörja sig och leva på ett bra sätt i sitt nya land.

Det är tyvärr så att i och med att det är så mycket ohederlighet i den här branschen späder det på fördomar mot invandrare. Det märks särskilt i de 32 av 33 kommuner i Skåne där Sverigedemokraterna finns. Där använder man ohederligheten inom taxi för att sprida fördomar, även mot de invandrare som inte alls beter sig ohederligt. Det är angeläget att man gör något åt detta.

Jag undrar om Sten Nordin kan uttala något önskemål om att trycka på i Regeringskansliet. Det borde vara till glädje för oss alla om man kan få stopp på detta och på ett bättre sätt gynna de företag som faktiskt sköter sig.

Anf. 152 STEN NORDIN (m) replik:

Fru talman! Jag kunde inte ha sagt det bättre själv. Detta är oerhört angeläget för denna viktiga servicebransch som nu har drabbats av ett generellt dåligt rykte. Jag tycker att Karin Svensson Smith beskrev detta väl. Och man märker – om jag nu utgår från Stockholmserfarenheten – att det är många som säger att de bara vågar åka med de stora kända bolagen eftersom de nästan utgår ifrån att övriga taxiföretag inte är riktigt hederliga. Detta är en tragisk situation som vi måste komma till rätta med. Där är vi helt överens. Vi kommer att fortsätta att jobba med frågan.

Anf. 153 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Här har vi ännu ett betänkande där oppositionen i allmänhet, och socialdemokratiska gruppen i synnerhet, har fått explodera i ett stort antal reservationer som i sak inte är särskilt anmärkningsvärda. För ett halvår sedan kunde det kanske ha varit vi som hade skrivit dem.

Det är uppenbart att det finns ett stort uppdämt behov. Hans Stenberg får väl skicka en blomma till Peter Pedersen och Karin Svensson Smith för att de hade ett antal kommittémotioner och förslag att hänga upp reservationerna på – plus Lars Ohly förstås, som till och med hade en partimotion som ni kunde hänga på i vissa fall.

Från Socialdemokraterna fanns det bara enskilda motioner att hänga upp reservationerna på. Det illustrerar möjligen hur stor vikt man lade på dessa frågor när man satt och skrev sina motioner efter regeringsskiftet i höstas.

Det är ändå ett antal frågor som är angelägna var och en för sig. Det gäller inte minst det som Hans Stenberg inledde sitt anförande med att tala om, nämligen enskilda vägar. Det är, precis som han sade, en hjärtefråga för allianspartierna i allmänhet och kanske för Centerpartiet i synnerhet. Jag skulle kunna skriva under på varje bokstav i Hans Stenbergs inlägg vad gäller just de enskilda vägarna.

De enskilda vägarna är viktiga. De är i huvudsak tillgängliga för alla, trots namnet. De svarar för en betydande andel av det svenska vägnätet och finns både i storstadens närhet och på landsbygden. De enskilda vägarna är ofta den finmaskiga förlängningen av det allmänna vägnätet och har avgörande betydelse för landsbygdsboende, näringsliv, jakt,

fiske, friluftsliv och turism. Det är en hörnsten i den svenska regionalpolitiken att vi har en fungerande infrastruktur även i glesbefolkade och glestrafikerade områden.

Centerpartiet och övriga allianspartier har varit pådrivande för en högre ambitionsnivå, så att också det enskilda vägnätet kan ges en godtagbar standard.

Trafikuskottet har gång på gång betonat vikten av att ge de enskilda vägarna tillfredsställande förutsättningar så att riksdagens transportpolitiska mål kan uppfyllas.

Vi har väl kartlagt att det finns problem med enskild vägghållning, att bidragen är underdimensionerade och att kostnader för exempelvis reparationer av broar är större än vad vägsamfälligheterna klarar av att bära.

Vi fick en liten liten påplusning i budgeten i höstas av den nya alliansregeringen, men det behövs mycket mycket mer. Jag är för egen del övertygad om att de pengarna kommer ganska snart i förslag från regeringen.

Frågan om överlast har man också haft uppe i de inledande anförandena. Även på den punkten är vi väldigt överens. Detta måste bekämpas. Det har blivit lite bättre på senare år. Branschen själv har med de signaler som vi har sänt ut här från riksdagen vidtagit åtgärder och vi kan konstatera att det är något färre som kör med överlast numera. Men det är ändå oacceptabelt. Varje lastbil som ertappas med överlast är självfallet en lastbil för mycket. Därför måste det här arbetet gå vidare.

Jag utgår ifrån att vi i grunden är helt eniga i synen på detta.

Skoterfrågan togs också upp inledningsvis. Även på det området är det lätt att instämma i synsättet att det är en växande verksamhet som är särskilt viktig i norra Sverige, även om snön inte är lika frekvent som den var för ett antal år sedan. För turismen och för de boende är skoterfrågan viktig. Jag kan mycket väl tänka mig att de förslag som fördes fram av Hans Stenberg och i det särskilda yttrandet om att en myndighet ska ges ansvar för att hantera frågorna kring snöskotrar kan vara ett rimligt sätt att göra det på.

Samtidigt finns det anledning att påpeka att det är angeläget att bekämpa det missbruk och den buskörning som finns på det här området. Just därför är det angeläget att styra över så mycket trafik som möjligt till skoterlederna.

Fru talman! En annan sak som berörs i betänkandet är frågan om flyttning av fordon. Det framgår av betänkandet att trafikuskottet initierat en uppföljning av det regelverk som gäller sedan 2004. Bakom den frågan döljer sig ganska vardagliga problem om hur vi ska komma till rätta med att skrotbilar i ökad utsträckning har blivit stående efter våra vägar och ute i naturen på de mest överraskande ställen. Det är ett problem som måste hanteras. En del positiva saker har hänt sedan 2004 då regelverket trädde i kraft. Det är också i hög grad tack vare stiftelsen Håll Sverige Rents kampanj för att få bort skrotbilar i naturen som ett stort antal bilvrak har försvunnit – även om många finns kvar på sina håll.

Från alliansens sida har vi tidigare varnat för att vi får en situation där enskilda människor som äger skog och mark där fordon dumpas riskerar att komma i kläm. Av uppföljningen framgår nu att det kan finnas skäl att diskutera vidare kring frågan om tydligare ansvarsfördelning och att det finns skäl att vidta en översyn av regelverket.

Fru talman! En annan sak som berörs i betänkandet är vinterklassning av tunga fordon. Jag tror att vi alla är ganska bekymrade över de tunga fordon som uppenbarligen inte är rustade för vårt vinterklimat – när det nu är vinterklimat i landet. Den senaste tidens bussolyckor är ett exempel. Den radda av långtradare som hamnat i diket vid de senaste snöovädren – inte minst i Skåne – är andra exempel.

Ett krav på lämpliga däck även på tunga fordon får inte stupa på att det kan innebära handelshinder. Tidvis finns det ju snö och is även i andra delar av Europa. En överenskommelse om gemensamma regler även på detta område borde inte vara helt omöjlig att genomföra.

Det är i alla fall en fråga som kräver mycket mer uppmärksamhet än vad den hittills har fått. Det sker för närvarande en del forskning om däck och hur de ska vara beskaffade för att ge bästa grepp, minskad miljöpåverkan och minskat slitage på vägarna. Den forskningen bör rimligen kunna ge ett underlag för regeringen att agera i frågan. Från majoritetens sida finner vi för närvarande ingen anledning att nu föreslå någon åtgärd, men vi kommer att följa utvecklingen och regeringens förslag på det här området.

Fru talman! Med detta yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 154 HANS STENBERG (s) replik:

Fru talman! Sven Bergström säger att vi inte ens har bemödat oss om att lägga en kommittémotion från Socialdemokraternas sida. Jag kan väl erkänna att det är en liten brist. Det beror nog på att vi inte är vana att sitta i opposition. Vi kände oss nog smått chockade efter valet. Vi trivs inte i oppositionsrollen. Det gör vi fortfarande inte. Jag kan nog lova att det kommer att bli bättring på den punkten. Nog kommer det kommittémotioner så att ni blir nöjda.

Ett större bekymmer tycker jag är att regeringssidan inte riktigt tycks ha kommit in i rollen. Man beklagar sig mest över att man tar över den gamla regeringens budget. Det säger man trots att man lyckats förändra den.

Om ni inte trivs byter vi gärna. Det är snabbt ordnat. Utlys nyval bara!

Att vi är överens om enskilda vägar känns ju bra. Jag vill påminna om – om inte annat så för protokollets skull – att ni har gått till val på att satsa rejält mer pengar på det allmänna vägnätet, inte minst på de enskilda vägarna. Då förväntar jag mig att ni lever upp till det. Människor har röstat på er därför att de har trott att det skulle bli rejält mer pengar. Men det blev mindre.

Jag fick inget svar när jag frågade Sten Nordin om det skulle bli mer pengar till enskilda vägar i nästa budget. Kanske kan Sven Bergström berätta om ni tänker leva upp till era vallöften när det gäller mer pengar till det enskilda vägnätet.

Anf. 155 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Det var ju lite kul att lyssna på Hans Stenbergs självkritiska inlägg om varför ni inte har några kommittémotioner men att de ska komma. Det ser vi fram emot. Det är ju ändå bara motionsbetänkanden

som vi diskuterar nu med den tyngd som motionsbetänkanden normalt har.

Det är möjligt att inte heller vi på regeringsbanken har funnit våra roller till fullo, men vi trivs ganska bra. Det känns kul att äntligen få sitta här, något som vi har jobbat för i så många år.

När det gäller bra opinionssiffror efter valet finns det väl inget som är så besvärande som att notera att tajmningen med valet har varit så misslyckad att det är först några månader efter valet som man har de höga opinionssiffrorna. Det är ju ändå röstandet i allmänna val som räknas när man ska fördela platser i riksdagen och tillsätta en regering.

I frågan om de enskilda vägarna är vi överens Hans, jag och alla i utskottet, hoppas jag. Om jag läste rätt i budgeten var det 2 miljoner mer i den budget som vi hade i höstas. Det är alldeles för lite, men dock. Jag utgår ifrån att det kommer mer, om inte i vårbudgeten så i statsbudgeten i höst.

Jag kan läsa högt för protokollet och för Hans Stenberg om vad som sägs i utskottet om enskilda vägar. Där säger vi: "Utskottet utgår från att beredningen kommer att leda till ett ökat stöd i enlighet med vad allianspartierna tidigare har föreslagit i riksdagen."

Hans vet mycket väl vad vi tidigare har föreslagit i riksdagen. Om det kommer något som är i enlighet med det ska det bli rejält mycket mer pengar.

Vidare säger vi: "Med hänvisning till vad utskottet nu har förordat anser utskottet att syftet med motionerna därmed kommer att tillgodoses."

Det är väl så kraftfulla och tydliga förväntningar som man kan signalera i ett utskottsbetänkande utan att gå till ett tillkännagivande.

Anf. 156 HANS STENBERG (s) replik:

Fru talman! Det är riktigt att ni skriver så. Vad vi kan konstatera är att i den första budget som ni lade fanns inte de här mer resurserna som ni hade gått till val på och utlovat.

Det blir lite knepigt att ni säger att ni tar över den gamla regeringens budget men kunde peta in 2 miljoner till. Om man hade gått på det socialdemokratiska budgetförslaget hade vi haft rejält mycket mer till vägarna. Då kunde vi ha tagit en del av det och lagt på det enskilda vägnätet.

Anf. 157 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Nu såg vi ju aldrig något färdigt budgetförslag från Socialdemokraterna. Det är lätt att stå här och säga att det fanns ett utkast, en skiss eller ett förslag någonstans i en byrålåda. Men det finns ju inte i sinnevärlden i alla fall, utan det är möjligen i Pär Nuders tankevärld.

Men, som sagt var, låt nu den här regeringen presentera ytterligare några budgetar – en första genomarbetad egen budget i form av vårbudgeten i april och sedan statsbudgeten i höst. Då får vi börja recensera på allvar. Då kan man inte längre säga att regeringen inte har haft tillräckligt med tid. Nu pågår ett beredningsarbete, och jag är övertygad om att finansministern känner trycket och förstår att för jobb och företagande, som är ett prioriterat område för den nya regeringen, är en väl fungerande infrastruktur ett väldigt viktigt smörjmedel, en väldigt viktig förutsättning. Jag hoppas alltså att Hans Stenberg och jag när budgetarna kommer

tillsammans kan glädja oss över att det blir mer pengar till de områden som vi båda tycker är så viktiga.

Prot. 2006/07:75
15 mars

Anf. 158 CHRISTER WINBÄCK (fp):

Fru talman! Jag förstår, Hans Stenberg, att det är tråkigt att byta sida och sitta i opposition. Å andra sidan är det desto mer glädjande att ni då använder en del av våra gamla reservationer från betänkandet för ett år sedan.

Om vi tidigare dansade salsa och tango, är det väl snarare hiphop vi håller på med här nu. Men på något sätt känns det väl ändå trevligt att vi har en samsyn just vad gäller enskilda vägar och att det finns ett stort behov av underhåll? Det är en stor del av Sveriges vägnät, och de måste få ett tillfredsställande underhåll.

Jag måste påminna om att under några av de år som ni innehade regeringsmakten i mitten av 90-talet så halverades anslagen till underhåll av enskilda vägar, om jag har läst rätt. Där återstår kanske fortfarande en del att göra innan man når upp till den tidigare nivån.

Vi kan erkänna att ökningen i budgeten är blygsam. Men såsom föregående talare sade är vi intresserade av att arbeta för att få en ökning på sikt. Och vi hoppas och jobbar för att den ska komma i vårpropositionen och framför allt i budgeten till hösten.

Fru talman! Jag vill nämna lite grann om trafikbuller som tas upp i betänkandet. Trafikbuller är någonting som är allvarligt och inverkar menligt på hälsan. Man kan också konstatera att även det ohörbara bullret, alltså det som man inte upplever eller som man inte kan säga att man hör, ändå påverkar. Det ger sömnstörningar, högt blodtryck med mera. Framst är det buller från däck som stör. Och det är angeläget att man bygger vägar på ett bullerdämpande sätt, att däck har låga värden i fråga om avgivet ljud, att man ser till att bostäder byggs med en fri yta mot trafiksidan och att man också ser till att motorljudsdämpning sker på ett bra sätt. Det forskas om detta. Och experterna uttalar att oönskat buller är en klar riskfaktor för hälsan.

Vägverket har ansvar, Boverket har ansvar, och kommunerna är medaktörer. Det finns olika sätt att lösa problematiken på vart och ett av dessa områden. Det räcker inte med att man förbjuder snöskotrar, som är det enda skarpa förslaget i reservation 9. Problemet är mycket större än så. Vi tycker att det är viktigt med samverkan, så att man sätter till de klutar som behövs för att få en helhetsbild av både problemet och åtgärderna, vilket man i dag arbetar med.

Jag vill också kortfattat nämna något om övergivna fordon. Som Sven Bergström nämnde är de en trafikfara i vissa fall. Vi har sett över lagen och gjorde justeringar i den för att underlätta i vissa sammanhang. Vi har gjort en uppföljning från utskottets sida, vilket vi initierade. Men den visar på en del kvarstående problem. En del av detta handlar om samordning mellan myndigheterna med ansvar för olika delar av denna lag. Ansvarsfördelningen som sådan har också varit en punkt som vi kritiserade i utredningen. Det har varit svårt att få ut ersättning från fordonsägaren med mera.

Vi förutsätter att regeringen bevakar och tar till sig de punkter som har redovisats och vid behov vidtar åtgärder. Vi för en dialog om detta och annat med regeringen.

*Väg- och
fordonsfrågor*

Jag vill också nämna det ord som ligger på alla partiets läppar för närvarande, nämligen miljön. Att miljö- och klimatbelastningen måste minska är vi naturligtvis eniga om. Men vi skiljer oss åt när det gäller vägarna dit och vilka åtgärder som ska vidtas.

Det är angeläget att stor miljöhänsyn tas. Men dagens krav på tillväxt och god ekonomi som borgar för en god välfärd måste också finnas med i vågskålen, annars har vi inte möjligheter att vidta en del av de åtgärder som vi önskar vidta.

Det är angeläget att se över drivmedelssidan. Men vi får inte heller låsa in oss i detaljer, utan vi måste också möjliggöra många olika drivmedel och många andra olika åtgärder för att minska användningen av drivmedel. Vi ska stimulera miljöbilsanvändning. Ett incitament har vi. Det finns många andra incitament som vi kan ta fram på sikt. Det ska stimulera tillverkningen av sådana fordon. Och det är viktigt att vi hittar olika nycklar till detta. Men vi ska, som sagt, inte låsa in oss i detaljer, utan vi ska ge möjligheter.

Alla partier för nu fram förslag för att vi ska få en bättre miljö på sikt. Regeringen arbetar med frågan. Vi ska från vår sida här i riksdagen arbeta med övergripande mål och peka ut riktningar. Många av de motioner och reservationer som finns under detta ämne är detaljerade, och man föreskriver där ända ned till decimalkommat vad som bör göras. Ett sådant arbetssätt, fru talman, ska vi inte ha här i riksdagen. Jag tycker att vi ska jobba med visioner och övergripande mål.

Anf. 159 HANS STENBERG (s) replik:

Fru talman! Christer Winbäck påpekade att vi halverade anslagen till enskilda vägar på 90-talet. Jag vill bara påminna om situationen. Det var direkt efter regeringsskiftet 1994, och vi hade den djupaste ekonomiska krisen i landet i modern tid. Var tredje krona som staten lade ut var lånad när det var som värst. Det fanns ett enormt behov av att sanera statsfinanserna. Detta var en av de mycket smärtsamma besparingarna som vi måste göra. Vi återställde den så fort vi kunde. Det anslag som vi hade halverat fördubblade vi senare.

Jag hade önskat att vi hade kunnat lägga mer pengar på enskilda vägar. Men det finns en stor skillnad mellan våra partier. Vi har hela tiden hävdat att vi vill förbättra anslagen till enskilda vägar i den takt som statsfinanserna tillåter och alltså göra det successivt, medan ni gemensamt faktiskt har gått till val på att kraftigt höja anslagen. Ni sade: Om vi får ta över regeringsmakten, så kommer det att bli en kraftig höjning av dessa anslag.

Jag tycker att det är dags att bevisa att man lever upp till detta.

Anf. 160 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Fru talman! Hans Stenberg, vi är nog överens om att enskilda vägar behöver mer pengar. Med de få dagar som vi hade till buds efter valet för att fixa till en budget så finns det mycket som återstår att göra. Det finns många luckor. Det är några av de saker som man nu ser över i samband med vårpropositionen. Jag förutsätter och hoppas att det kommer att bli en del höjningar då och sannolikt också vidare höjningar i samband med höstbudgeten.

Anf. 161 HANS STENBERG (s) replik:

Fru talman! Jag hade hoppats att vi skulle få ett löfte om att ni skulle leva upp till era vallöften. Men det tycks inte bli så. Ingen från den borgerliga sidan här har hittills kunnat lova detta, utan de hoppas bara att resultatet ska bli det som ni lovade före valet. Det är sorgligt.

En annan sak som jag också tycker är lite sorglig är att jag i alla fall hade hoppats att vi hade kunnat få ett klart och tydligt uttalande från riksdagens sida, från de borgerliga partierna, om att vi inte ska krångla till reglerna när det gäller att köra fordonsekipage upp till 4 250 kilo. Det enda som jag hittills har fått höra är att jag inte ska vara säker på att det blir så krångligt. Jag skulle vilja ha ett klart uttalande från den borgerliga sidan om att den ska se till att det inte ska vara krångligare än nödvändigt att få denna extra behörighet och att det ska räcka med att man antingen går denna utbildning eller att man gör ett enkelt prov. Då lever man upp till reglerna i direktivet.

Från riksdagens sida borde vi gemensamt kunna uttala att vi inte ska krångla till det mer än nödvändigt för vanligt folk. Det handlar alltså om en höjning av den totala vikten på 750 kilo. I de flesta fall handlar det om en förbättring av trafiksäkerheten när man gör det. Varför är det så svårt att uttala att ni vill göra det? Jag vill höra mer än att jag inte ska vara så säker på att det blir så krångligt.

Anf. 162 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Fru talman! Vi står fast vid vår åsikt. Vi anser att vi ska ha mer pengar till vägar och till enskilda vägar. Hur de siffrorna kommer att se ut återstår att se när vårpropositionen presenteras. Vi får alltså vänta med detta. Det är det besked jag ger just nu.

Vad gäller detta med krånglighet avseende förarbehörighet, släp och sådant kan jag säga att vi för närvarande jobbar med frågan. När det gäller hur krångligt eller inte krångligt det blir är vi alla av åsikten att det ska vara så lätt som möjligt. Det explicita förslaget ber jag att få ge besked om när det kommer.

Anf. 163 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Det är mycket diskussion här om vem som gjorde vad innan och om vem som inte var förberedd innan. Jag har vid ett annat tillfälle sagt att det hela är märkligt. Ni hade ju en stor del av förra seklet på er för att opponera. Ni kan alltså inte vara helt oförberedda när ni hamnar i en annan situation. Om Socialdemokraterna var lite chockade över att hamna i opposition verkar ni vara minst lika chockade över att hamna i majoritet. Båda har något att lära. I en demokrati kan man vinna eller förlora i allmänna val.

Det som gör mig lite bekymrad är att ni hela tiden hänvisar till att det är bra och kloka förslag som ni lägger fram. Vidare säger ni att ni utgår från och att ni förutsätter att regeringen och så vidare – precis som om regeringen och ni inte är riktigt överens här.

Det vore mycket tryggare om ni kunde säga att ni vet att det pågår ett arbete i Regeringskansliet med den och den inriktningen men att ni inte exakt, inte i detalj, vet vad förslagen kommer att innebära. Ni verkar inte ha någon kommunikation.

Jag hoppas verkligen att det ändå finns någon typ av kommunikation – vi pratar ju nu om trafikfrågor; kommunikationer är ungefär samma sak – mellan Regeringskansliet och de partier i riksdagen som tillhör nuvarande majoritet liksom att ni verkligen har en diskussion och att ni känner att ni kan förankra den politik som ni står för och som ni stod för i valet. Det gäller också vem som har gjort vad.

När det gäller infrastrukturen och att man måste stimulera här så att det går att köpa förnybara drivmedel runt om i landet var ju ni borgerliga partier mot. Jag konstaterar – vilket framgår av betänkandet – att den nya regeringen har delat ut de här pengarna. Ni har inte rivit upp beslutet i fråga. Ni hade alltså fel politik vid det tidigare tillfället. Ni sade ju nej till en sådan här stimulans. Marknaden skulle klara detta.

Nu pytsar ni ut nästan 100 miljoner. Det tycker jag är jättebra. Det är jättebra att ni numera har någon typ av klimatpolitik. I valrörelsen hade statsministern inte det. I en direkt diskussion med den tidigare statsministern fanns det ingen klimatpolitik. Men det är jättebra att ni nu är med på tåget och inser faktum.

Anf. 164 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Fru talman! Jag kan väl hålla med Peter Pedersen. Även vi blev väl något överraskade, och gladare än motståndarna, över hur det gick i valet. Det innebär att vi hade väldigt kort tid på oss för att försöka fixa en del av de saker som vi hade lovat att fixa. Det var inte så att vi i förväg i alla delar färdigställde en budget, utan en hel del återstod att göra.

Vad gäller många av de saker som Peter Pedersen frågar om – till exempel om vi inte vet eller om vi vet vad regeringen gör – kan jag säga att vi har regelbundna träffar och diskussioner med regeringen om sådant här. Om vi uttrycker oss luddigt i detta sammanhang ber vi i så fall att få skärpa till det vi sagt. I många delar har vi mycket tydliga och klara diskussioner med regeringens företrädare. Det gäller då många frågor – både övergripande frågor och detaljfrågor.

I miljösammanhang är det väl så att vi av och till diskuterar djupare och också kommer fram till nya slutsatser i vissa frågor. Miljöfrågorna är, som jag sade i mitt anförande, någonting som blir allt viktigare för alla. Alla partier jobbar nu på ett eller annat sätt med miljöfrågor. Vi kan ha olika vägar att gå fram och dra olika slutsatser, och vi kan ha olika slutmål. Men det är ändå viktigt att jobba med miljön. Där tar regeringen nu ett allt större ansvar. Det tycker jag känns positivt.

Anf. 165 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag ska inte bli långrandig, men jag vill markera att jag inte tycker att debatten är speciellt framåtsyftande om vi ständigt ska ha diskussioner om vem som var förberedd och vem som hunnit med vad.

Jag bara konstaterar att på en rad olika områden var ni i alliansen vid flera tillfällen väldigt noga med att poängtera att ni var en enig allians, att ni hade ett alternativt förslag när det gäller svensk politik. Jag måste erkänna att i er arbetsmarknadspolitik och i några andra frågor har ni verkligen ett systemskifte på gång.

Men med tanke på den enorma kritik som ni framförde när propositionen *Moderna transporter* lades fram hade jag förutsatt en mycket mer kraftfull omläggning än vad ni nu har presterat. I princip säger ni nu att

ni tar över den tidigare budgeten och gör ett tillägg om 2 miljoner för enskilda vägar – inte direkt någon kraftfull satsning. Sedan kommer ni med lite farliga grejer – att ni ska satsa mer på vägar i framtiden och så vidare. Jag ser inte fram emot er nya politik.

Ni hade ändå så pass lång tid på er att det inte är trovärdigt att säga: Vi hann inte. Ni började ju inte på noll dagen efter valet, utan ni hade under en lång tid diskuterat igenom olika politikområden. Uppenbart är, kan man konstatera, att de kommunikationer som ni nu säger är så viktiga inte var speciellt viktiga i de förhandlingar ni hade inför valet. Det måste ni väl ändå kunna erkänna. Om ni hade förberett er i frågan kan ni ju inte säga att ni var oförberedda.

Anf. 166 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Fru talman! Egentligen nyttar det väl inte att tala om vem som sade vad i tidigare skeden. Jag vill bara säga att det i många delar är ni som började med att påminna oss om vad vi tidigare sagt. Kanske försvarar vi oss snarare när vi pekar på vad ni i det här fallet sagt.

Detta med att ta över regeringsmakten är naturligtvis ingen liten apparat oaktat hur väl genompratade vi varit tidigare när det gäller de här olika delarna. Eftersom jag själv inte sitter med i regeringen kan jag inte ge ett exakt svar om hur stort arbete det var och hur många mantimmar som gick åt till att förändra det som behövde förändras. I alla fall vet jag att det var ett gigantiskt arbete, oaktat hur eniga vi var om många av detaljerna framför allt när det gällde hur det skulle se ut med vägar och annat.

Även om Peter Pedersen inte ser fram emot den fortsatta politiken gör jag definitivt det. Jag tror nämligen att vi kommer att få betydligt bättre förutsättningar för en god infrastruktur och bra transporter i framtiden.

Anf. 167 INGEMAR VÄNERLÖV (kd):

Fru talman! Jag kan instämma i det som mina kamrater i alliansen anför här i dag och tänker inte onödigtvis upprepa det redan sagda. I stället ska jag under några minuter lite djupare tränga in i den politiska behandlingen här i riksdagen under de senaste två åren när det gäller frågan om enskilda vägar och därmed kanske i någon mån modifiera det som Hans Stenberg här har anför om enskilda vägar.

Det är faktiskt både intressant och förvånande att se hur nuvarande opposition nu agerat och hur man agerade då man utgjorde majoriteten i utskottet. Vi kan ta till exempel reservation 1 från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet som handlar om enskilda vägar.

För ett år sedan behandlade utskottet betänkandet *Moderna transporter*, betänkande 2005/06:TU5 som var en följd av regeringens transportpolitiska proposition med samma rubrik. I det tämligen digra betänkandet fanns ett avsnitt om enskilda vägar. Utskottet behandlade då bland annat en motion från de båda socialdemokraterna Agneta Lundberg och Göran Norlander – motion 2005/06:T286 – som tydligt slog fast vad den förra regeringen uppenbarligen inte ville kännas vid när det gällde enskilda vägar. Det står så här i motionen: ”Det är inte rimligt att en del av befolkningen ska betala nyttan av enskilda vägar, medan de allmänna vägarna finansieras av skattemedel. Det är i högsta grad orättvist, och

staten bör därför ta ett större ansvar för det enskilda vägnätet.” Så långt de båda s-motionärerna.

Men vad hade den dåvarande majoriteten i maj 2006 för tankar om det enskilda vägnätet? Jo, man menade – som det står i det betänkande som vi nu debatterar – att utgångspunkten bör vara att bidragen innebär att tillräckliga medel avsätts för att bidra till ett tillfredsställande underhåll och uppfylla de transportpolitiska målen. För år 2006 anslög man 698 miljoner till de enskilda vägarna.

För innevarande år har ytterligare 4 miljoner kronor – och inte 2 miljoner som det har sagts här – anslagits, alltså 702 miljoner kronor. Men nu tycker Socialdemokraterna och Vänsterpartiet att det inte alls räcker och reserverar sig därför.

Fru talman! Man reserverar sig genom att delvis kopiera den text som inte var önskvärd för tio månader sedan, nämligen ett avsnitt ur Lundbergs och Norlanders gemensamma motion. Reservation 1 från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet avslutas ordagrant så här: ”Vi anser att det inte är rimligt att en del av befolkningen ska betala nyttan av enskilda vägar medan de allmänna vägarna finansieras av skattemedel. Det är alltså angeläget att staten tar ett större ansvar för det enskilda vägnätet.” Det är på pricken det jag tidigare citerade ur motionen av Lundberg och Norlander.

Allianspartierna hade då, för ett år sedan, en lång och innehållsrik reservation vars innehåll gick ut på ökat stöd från staten till enskilda vägar. Men då avslög den dåvarande majoriteten reservationen för att nu, som större delen av oppositionen, prestera en egen reservation med likvärdigt innehåll – tala om kovändning!

Det är svårt att tolka reservationen på annat sätt än att Socialdemokraterna och Vänstern anser att det var allianspartierna som låg närmast verkligheten för ett år sedan. Eftersom vi i alliansen insåg allvaret med det enskilda vägnätet långt innan det blev uppenbart för det tidigare regeringspartiet var det bra för väghållarna att det blev ett maktskifte efter höstens val.

Dock yves vi inte över ökningen på 4 miljoner till de enskilda vägarna. Regeringen hade oerhört kort tid på sig i höstas för att få ihop en budget, och eftersom man då visste att det behövdes en ordentlig beredning av frågan ändrades anslaget till enskilda vägar inte då – 702 är ju nästan detsamma som 698. Men nu pågår beredningen, och vi utgår från att den kommer att leda till ökat stöd till de enskilda vägarna i enlighet med vad vi i alliansen har föreslagit i riksdagen.

Fru talman! Avslutningsvis yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 168 HANS STENBERG (s) replik:

Fru talman! Kovändning, säger Ingemar Vänerlov! Vad säger man då om en opposition som under en lång tid har sagt att bara de vinner valet blir det mycket mer pengar till enskilda vägar? Det ni gör direkt när ni får ta över regeringsmakten är att i princip lämna anslaget oförändrat. Det är väl nästan en sänkning! Räknar man in kostnadsutvecklingen som har varit i den branschen är det med all säkerhet en sänkning. *Det* kallar jag för kovändning!

Kort om tid – jag har hört det förut. Det är märkligt att det är så kort om tid på det området, när det var så gott om tid och man hann med så oerhört genomgripande ändringar när det gällde att sänka skatten för dem som har det bäst ställt i detta land. Det fanns tid att slå sönder tillvaron för människor som har drabbats av arbetslöshet eller sjukdomar och är tvungna att leva på olika typer av stöd från samhället. Då fanns det tid att ändra i statsbudgeten! Men här fanns det ingen tid, trots att ni år efter år har sagt att vinner ni bara valet blir det mer pengar. Resonemanget hänger inte ihop.

Jag skulle vilja ställa en fråga om överlasterna. Ni från den borgerliga sidan säger själva att överlasterna leder till ökat vägslitage, sämre trafik-säkerhet och snedvriden konkurrens. Varför är det då så svårt att ställa upp på att ge regeringen till känna att vi behöver ha en ordentlig skärpning på det området?

Anf. 169 INGEMAR VÄNERLÖV (kd) replik:

Fru talman! Man skulle kunna säga att trovärdig politik hänger ihop, Hans Stenberg. För ett år sedan var ni motståndare till att man skulle höja medlen till enskilda vägar. Ni röstade ned vår motion, och dessutom slaktade ni den motion som ni nu bekänner er till.

Som det tidigare har sagts här pågår en beredning just nu. Vi i alliansen var inne på att vi skulle öka stödet till de enskilda vägarna när vi vann valet, men det var väldigt kort tid att fixa en budget på. Och – som Hans Stenberg väl hörde i mitt anförande – när vi var i det läge att vi insåg att det behövdes en djupare beredning så att stödet ges på rätt sätt och pengar hamnar på rätt ställe lät vi anslaget vara kvar ungefär som det var på er tid.

Men som det har sagts här tidigare kan det tänkas att det redan nu i vårbudgeten kan komma signaler om förbättrat stöd. Annars kan vi räkna med det till hösten.

Anf. 170 HANS STENBERG (s) replik:

Fru talman! Ingemar Vänerlov berömmar sig av att ha gått igenom hur anslaget till enskilda vägar hanteras. Om han verkligen hade gjort en genomgång skulle han ha sett att det i tilläggsbudgetar och annat har flyttats pengar så att vi har kunnat upprätthålla den anslagsnivå som man har till de enskilda vägföreningarna. Där har det nämligen varit bekymmer från tid till annan.

Det kommer med all säkerhet att bli stora bekymmer i år, för vi har en kraftig kostnadsökning på detta område. Priserna går upp ordentligt när det gäller entreprenadmaskiner och annat. När det har skett tidigare har vi socialdemokrater sett till att höja anslaget så att man har kunnat vidmakthålla bidragsnivåerna. Nivån som ni lägger i budgeten kommer inte att räcka. Att bara bibehålla anslaget, den 60-procentiga delen till de enskilda vägarna, kräver en höjning. Jag utgår från att det kommer.

Jag tycker också att man från väljarnas sida kan förvänta sig att ni lever upp till era löften. Ni lovade ju så stort före valet! Det skulle bli rejält mycket mer pengar. Det handlade inte om någon justering så att man kunde upprätthålla bidragsnivåerna, utan ni lovade rejält mycket mer pengar till de här områdena. Det är dags att leva upp till det!

Anf. 171 INGEMAR VÄNERLÖV (kd) replik:

Fru talman! Jag kan hålla med om det, Hans Stenberg. Det är dags att leva upp till det. Men vi ska leva upp till det under en fyraårsperiod. Man kan ju inte åstadkomma precis allting på nolltid! Vi har varit i regering i fem månader, och redan begärs det att vi ska ha alla våra program klara. Det tar lite tid!

Det är rätt det Hans Stenberg säger om att man flyttar pengar i tilläggsbudgetar. Det gjorde Socialdemokraterna, och en regering måste få göra så. Man märker att man inte alltid kan budgetera allting helt rätt. Man märker så småningom att man måste göra små förändringar. Så kommer det att bli för oss också! Vi märker redan nu att pengarna inte räcker till enskilda vägar, men vi bereder frågan så att vi så snabbt som möjligt ska kunna få till de rätta anslagen. Det är vad det handlar om!

Anf. 172 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru talman! Detta betänkande innehåller så mycket mer än vad som hittills har diskuterats. Ett exempel är miljöfrågor. Man kan säga att miljö och klimat är hett i år – inte bara för att vi har kunnat konstatera att människors aktiviteter som genererar växthusgasutsläpp medför ett varmare klimat, utan också för att vi alla har insett att det går att göra något åt det och att vi måste samla oss för att göra något åt det.

Det var därför som klimatfrågan fick ett så stort genomslag på det senaste toppmötet i Europeiska unionen.

Jag vill också gratulera mina borgerliga kamrater till att ha kommit till insikt om vägtrafikens miljö- och klimatpåverkan. Under valrörelsen och den allmänna motionstiden för bara ett halvår sedan var det tydligen en icke-fråga för er. Annars hade väl någon av er skrivit några motioner om att minska miljöpåverkan. Jag ska i rättvisans namn gratulera Centerpartiet. Ni ser i varje fall möjligheter med biogas norr om Gävle.

Det var samma sorgliga sak i miljö- och jordbruksutskottets betänkande om klimatpolitiken som behandlades i går. Det fanns 33 motionsyrkanden varav ett från Moderaterna och ett från Kristdemokraterna. Jag bara undrar varför, fru talman.

Fru talman! Växthusgaseffekten kommer sig till stor del av att vi förbränner fossila bränslen, bensin och diesel. Trafiken medför växthusgasutsläpp. Det är vi alla överens om. Att trafiken ökar och att vi därför måste göra mer för att minska den negativa påverkan på miljön tror jag att vi är överens om.

En första ganska enkel åtgärd är att se till att införselreglerna för diesel upprätthålls för den gränsöverskridande trafiken. Vissa småvägar måste stängas av för tung trafik, och vi måste få möjlighet att låta trafiken betala vad den verkligen kostar.

Fru talman! Vi socialdemokrater vill på olika sätt stimulera användningen av förnybara drivmedel. Sverige har tidigt satt upp ett mål med övriga medlemsländer inom EU att nå upp till 5,75 procents användning av förnybara drivmedel.

Europeiska rådet fattade häromdagen ett beslut att nå 10 procent till år 2020. Det kommer inte att bli lätt, jag lovar. Därför måste vi göra mer. Ni ska veta att förra året kom Sverige inte upp till mer än 3½ procent.

Jag vet inte hur långt de andra länderna har kommit. Men det känns angeläget att vi redan nu arbetar för en högre inblandning av etanol och RME i bensin och diesel. Det är just vad miljöministrarna talade om när de träffades senast. Jag hoppas att det snart kommer skarpa förslag på det området.

För att förnybara bränslen ska anses hållbara krävs att de också kan tillverkas på ett hållbart sätt. Det finns frågetecken vad gäller etanol. Därför måste vi också satsa på andra förnybara drivmedel, till exempel biogas.

Många bilar i vårt land är äldre och kan inte drivas med de nya drivmedlen. Vi påpekar därför i vår reservation möjligheten att också konvertera bilar till både etanoldrift och biogasdrift.

Vi anser att vi bör hålla oss teknikneutrala. Därför är det viktigt att bensinstationerna också tillhandahåller förnybara bränslen så att det går att tanka miljövänligt. Det är en förutsättning för att den positiva utvecklingen med miljöbilar verkligen ska fortsätta.

Det finns visserligen ett utvecklingsprogram för etablering av biogasstationer efter Europavägarna. Men det behövs större stimulans för att åstadkomma en småskalig produktion av biogas. Det kan ge sysselsättning i glesbygd och bli ett komplement för småföretagare inom jordbruket.

Fru talman! Vi behöver transporter både för att förflytta personer och för att flytta gods. Men mer kan gå på järnhjul och vatten i stället för på gummihjul. Det är också viktigt att definiera vad som verkligen är en miljöbil. Är det en hybrid som både går på etanol och bensin när vi inte vet vad som finns i tanken?

Vår avsikt med tidigare miljöbilsdefinition var att den skulle revideras vartannat år för att flytta fram positionerna. Det är inte för sent än för den nuvarande regeringen att ta upp denna ambition. Ni har ju tiden på er.

Vi ska inte gräla sönder miljön, som Andreas Carlgren sade i klimatdebatten i går. Jag ska bara ge några goda råd till den nya regeringen.

- Satsa mer på kollektivtrafik och motarbeta inte resenärerna med krångliga zonindelningar och dyra biljetter.
- Gå före med att kräva energieffektiva miljövänliga transporter vid upphandling i den offentliga sektorn.
- Se till att det finns en infrastruktur för biobränsle i hela landet och att det blir billigt att tanka miljövänligt.

Det är också bra att det forskas. Ny teknik och nya sätt att bygga vägar kan också hjälpa till att minska drivmedelsförbrukningen. Men vi ska även uppmuntra trafikanter att flytta sig hållbart: gå, segla och cykla. När vi ändå ska resa ska vi resa smart, det vill säga använda kollektivtrafiken. Därför är det viktigt att bygga ut kollektivtrafiken.

Det kommer att bli extra viktigt med satsningar på kollektivtrafiken i min valkrets Stockholms län. Där räknar vi med en resandetillströmning vid ett eventuellt införande av trängselskatten i Stockholm.

Visst behöver vi en förbifart i Stockholm. Men om trafiken ska vara hållbar också i mitt hemlän räcker det inte bara med att satsa på väg. Vi måste också göra stora infrastruktursatsningar inom kollektivtrafiken för klimatets skull, eller hur?

Fru talman! Vi äger inte jorden. Vi förvaltar den bara åt kommande generationer. Vägar och fordon påverkar vår miljö både här i landet och globalt. Med mitt inlägg har jag velat trycka på de utmaningar som vi står inför.

Jag vill även trycka på att vi, och då inkluderar jag de borgerliga partierna, måste vilja göra mer för att vi ska minska utsläppen av växthusgaserna så att vi verkligen kan lämna efter oss en hållbar värld till kommande generationer.

Anf. 173 JAN ERICSON (m):

Fru talman! Det här är andra gången jag har äran att ha det allra sista anförandet i den allra sista debatten. Förra gången var kl. 22.30, så det här är trots allt ett fall framåt.

Fru talman! Jag har flera gånger här i dag hört frågan om nollvisionen diskuteras. Egentligen skulle mitt inlägg nog passat bättre i den förra debatten. Det är egentligen en trafiksäkerhetsfråga och inte en vägfråga. Men nu har motionen hamnat där den har hamnat.

Jag förstår att den politiska enigheten om att leva upp till kraven för nollvisionen är väldigt stor. Det är därför jag tänker kommentera behandlingen av min motion 263. I denna motion föreslår jag att kommunerna ska få ökat inflytande över trafiksäkerhetsarbetet.

Jag tycker att kommunerna borde få mer makt att besluta om hastighetsbegränsningar, skyltning, vägmarkeringar och andra trafiksäkerhetsåtgärder på länsvägar och mindre vägar inom kommunerna.

Bakgrunden till det är att en kommun i dag i väldigt liten utsträckning kan påverka de frågorna utanför detaljplanelagt område. Det finns exempel där Vägverket sagt nej till hastighetsbegränsningar på mindre vägar trots att ett enigt kommunfullmäktige ställt sig bakom ett sådant förslag.

Kommunpolitiker har också fått nej när det gäller uppsättning av stoppskyltar, skyltning om plikt att lämna företräde, varningsskyltningar för skolbussar, markering av stopplinjer på vägarna och en massa andra saker. Alla de exemplen har jag sett på nära håll i min egen kommun hemma. Jag vet att det är många andra kommuner som upplever samma sak.

Nerikes Allehanda hade häromdagen en ganska tänkvärd artikel som har en viss koppling till den här frågan. Det handlar om en småföretagare som inte fick lov att ha en skylt uppsatt med texten *Bed & Breakfast*. Vägverket tycker att hon i stället ska ha en skylt där det står *Rum & Frukost*, eftersom Vägverkets regelverk kräver skyltar som bilisterna kan förstå.

Vägverket tror inte att bilisterna kan engelska, och därför måste man fatta det här beslutet. Det beslutet fattade Vägverket trots att länsstyrelsen stöder småföretagaren och tycker att hon ska få använda skylten med engelsk text.

Jag tycker att det exemplet och den diskussionen bland annat visar att skyltning kan ha annan betydelse än bara trafiksäkerhet. I den här frågan handlar det om att stötta näringslivet.

Den här artikeln är framför allt ett exempel på att alltför många myndigheter är inblandade i skyltningsfrågor – kommun, länsstyrelse och vägverk. Den visar också att stelbenta byråkratiska regler ibland går före sunt förnuft. Det drabbar inte bara näringslivet utan givetvis även trafik-säkerhetsarbetet i många kommuner.

Fru talman! Svenska politiker och myndigheter står bakom nollvisionen. Den nya regeringen har också tydligt uttalat att den vill öka kommunernas självstyre och motverka onödig byråkrati. Jag tror att kommunpolitikerna ofta har bättre kontakt med sina invånare och bättre känner till vilka trafiksäkerhetsåtgärder som behövs än vad Vägverkets tjänstemän i Borlänge eller tjänstemän hos länsstyrelsen har.

Beslut som rör trafiksäkerheten blir naturligtvis bäst om de fattas så lokalt som möjligt i samråd med förskolor, skolor, boende och övriga invånare som berörs. Det finns inga logiska skäl att låta andra myndigheter fördröja eller motverka trafiksäkerhetsåtgärder när de människor som berörs vill genomföra dessa efter demokratiska beslut.

Efter denna lilla utläggning och lite kritiska synpunkter vill jag ändå tacka utskottet för en positiv behandling av motionen. Utskottet påpekar att det faktiskt har hänt två positiva saker på området sedan jag lämnade in motionen i höstas: En trafikinspektionsutredning som jag inte ens visste fanns – men nu vet jag det – har nyss lagt fram ett betänkande där just ansvarsfördelningen mellan stat och kommun när det gäller trafiksäkerhetsfrågor och väghållning uppmärksammas. Vägtrafikinspektionen har tydligen också i januari i år föreslagit Näringsdepartementet en viss utökad möjlighet för kommunerna att påverka hastighetsgränser inom tätbebyggt område. Det är ett fall framåt. Nu framgår det inte om denna möjlighet att påverka även gäller andra frågor som skyltning och åtgärder på vägar på landsbygden, men jag hoppas att det är så.

Utskottet skriver i sitt betänkande att riksdagen bör avvakta det arbete som pågår och vill därför inte tillstyrka min motion. Jag kan leva med detta. Men jag konstaterar också att förslagen i min motion verkligen verkar ligga rätt i tiden.

Fru talman! Jag kommer noga att bevaka utvecklingen i den här frågan och jag hoppas att min motion i alla fall har tillfört lite synpunkter och tankar som kan vara av värde i det fortsatta arbetet. Jag tror att trafiksäkerhetsfrågorna och nollvisionen skulle vinna mycket om man lät kommunerna vara med och besluta mer.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 21 mars.)

14 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

2006/07:74 Sveriges tillträde till Förenta nationernas konvention mot
korruption

Skrivelse

2006/07:54 Miljöanpassad offentlig upphandling

Motioner

Med anledning av framst. 2006/07:RRS18 Riksrevisionens styrelses framställning angående anställningsstöd
2006/07:A26 av Sven-Erik Österberg m.fl. (s)
2006/07:A27 av Josefin Brink m.fl. (v)

Kammaren biföll talmannens förslag att motioner fick väckas på ovanstående skrivelse.

15 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 15 mars

2006/07:414 FRA:s avlyssning och Integritetsskyddskommitténs betänkande

av *Eva-Lena Jansson* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:415 Hyresgästernas inflytande

av *Ameer Sachet* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:416 Ingångna avtal och avskaffande av merkostnadsersättningen till plusjobben

av *Ulla Andersson* (v)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 20 mars.

16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 15 mars

2006/07:852 Hyresgästinflytande vid ombyggnationer

av *Egon Frid* (v)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:853 En polismyndighet

av *Thomas Bodström* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:854 Krav på USA om att stänga Guantánamoläget

av *Fredrik Olovsson* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:855 Remissbehandling av Äktenskaps- och partnerskapsutredningens förslag

av *Johan Ljöstrand* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:856 Extraskatt på trafikförsäkringspremier och jordbrukets förutsättningar

av *Fredrik Lundh* (s)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2006/07:857 Snöskoterturismens villkor i norr

av *Fredrik Lundh* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:858 Momspengar till scenkonsten

av *Göran Persson* i Simrishamn (s)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:859 Riksantikvarieämbetets arkeologiska uppdragsverksamhet

av *Göran Persson* i Simrishamn (s)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:860 Överlåtelse av tillfällig föräldrapenning för personer med sjukersättning

av *LiseLotte Olsson* (v)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2006/07:861 Digitala färdskrivare

av *Rolf Gunnarsson* (m)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:862 Äldreomsorg för finska åldringar

av *Raimo Pärssinen* (s)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:863 Spel

av *Sven-Erik Österberg* (s)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2006/07:864 Kollektivtrafiken och skatt på trafikförsäkringspremier

av *Ameer Sachet* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:865 Dubbelbeskattning av fordonsägare

av *Ameer Sachet* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:866 Arbetsmarknadsläget

av *Monica Green* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:867 Finanspolitisk beredskap

av *Monica Green* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:868 Utredningen om den kommunala kompetensen och kommunal samverkan

av *Monica Green* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

Prot. 2006/07:75
15 mars

2006/07:869 Nya pengar till kollektivtrafiken
av *Christina Axelsson* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 20 mars.

17 § Kammaren åtskildes kl. 20.12.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 13.48,
av tredje vice talmannen därefter till och med 9 § anf. 103 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med 12 § anf. 128 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Eva-Lena Ekman

1 § Ledighet	1
2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
3 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	2
4 § Hänvisning av ärenden till utskott	2
5 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 14 mars	3
SkU10 Allmänna motioner om inkomstskatter m.m.	3
SkU11 Allmänna motioner om företagsbeskattning m.m.	4
SkU13 Allmänna motioner om mervärdesskatt m.m.	6
6 § Ursprungskontroll av fordon, m.m.	7
Trafikutskottets betänkande 2006/07:TU10	7
(Beslut fattades under 11 §.).....	7
7 § Straffrättsliga frågor	7
Justitieutskottets betänkande 2006/07:JuU9	7
Anf. 1 KERSTIN ANDERSSON (s).....	7
Anf. 2 ALICE ÅSTRÖM (v).....	10
Anf. 3 MEHMET KAPLAN (mp).....	12
Anf. 4 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m).....	13
Anf. 5 KERSTIN ANDERSSON (s) replik.....	15
Anf. 6 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m) replik.....	16
Anf. 7 KERSTIN ANDERSSON (s) replik.....	16
Anf. 8 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m) replik.....	17
Anf. 9 ALICE ÅSTRÖM (v) replik.....	17
Anf. 10 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m) replik.....	17
Anf. 11 ALICE ÅSTRÖM (v) replik.....	18
Anf. 12 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m) replik.....	18
Anf. 13 KARIN NILSSON (c).....	19
Anf. 14 JAN ERTSBORN (fp).....	21
Anf. 15 PETER ALTHIN (kd)	22
Anf. 16 KERSTIN ANDERSSON (s) replik.....	24
Anf. 17 PETER ALTHIN (kd) replik.....	24
Anf. 18 KERSTIN ANDERSSON (s) replik.....	25
Anf. 19 PETER ALTHIN (kd) replik.....	25
Anf. 20 ALICE ÅSTRÖM (v) replik.....	26
Anf. 21 PETER ALTHIN (kd) replik.....	26
Anf. 22 ALICE ÅSTRÖM (v) replik.....	27
Anf. 23 PETER ALTHIN (kd) replik.....	27
(Beslut fattades under 11 §.).....	27
Ajournering	27
Återupptagna förhandlingar	27
8 § Frågestund	28
Anf. 24 TREDJE VICE TALMANNEN	28
<i>Den svenska vapenexporten</i>	28
Anf. 25 PETER PEDERSEN (v).....	28
Anf. 26 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	28

Anf. 27 PETER PEDERSEN (v).....	29
Anf. 28 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	29
<i>Barnfattigdomen i Sverige</i>	29
Anf. 29 MARINA PETTERSSON (s)	29
Anf. 30 Statsrådet MARIA LARSSON (kd).....	30
Anf. 31 MARINA PETTERSSON (s)	30
Anf. 32 Statsrådet MARIA LARSSON (kd).....	30
<i>Hjälp till barn med dyslexi</i>	30
Anf. 33 LENA ASPLUND (m).....	30
Anf. 34 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp).....	31
Anf. 35 LENA ASPLUND (m).....	31
Anf. 36 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp).....	31
<i>Utförsäljningen av statliga bolag</i>	32
Anf. 37 BOSSE RINGHOLM (s).....	32
Anf. 38 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	32
Anf. 39 BOSSE RINGHOLM (s).....	32
Anf. 40 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	33
<i>Intäkterna från utförsäljningen av statliga bolag</i>	33
Anf. 41 ULF NILSSON (fp)	33
Anf. 42 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	34
Anf. 43 ULF NILSSON (fp)	34
Anf. 44 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	34
<i>Jakttillstånd för utländska jägare</i>	34
Anf. 45 KARIN ÅSTRÖM (s)	34
Anf. 46 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	35
Anf. 47 KARIN ÅSTRÖM (s)	35
Anf. 48 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	35
<i>Trängselskatten i Stockholm</i>	36
Anf. 49 SVEN BERGSTRÖM (c)	36
Anf. 50 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	36
Anf. 51 SVEN BERGSTRÖM (c)	37
Anf. 52 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	37
<i>En värdighetsgaranti i äldreomsorgen</i>	37
Anf. 53 GUNILLA TJERNBERG (kd).....	37
Anf. 54 Statsrådet MARIA LARSSON (kd).....	38
Anf. 55 GUNILLA TJERNBERG (kd).....	38
Anf. 56 Statsrådet MARIA LARSSON (kd).....	38
<i>Utförsäljningen av Telia</i>	38
Anf. 57 MONICA GREEN (s)	38
Anf. 58 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	39
Anf. 59 MONICA GREEN (s)	39
Anf. 60 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	39
<i>Sökning med narkotikahundar på arbetsplatser</i>	40
Anf. 61 HELENA BOUVENG (m)	40
Anf. 62 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	40
Anf. 63 HELENA BOUVENG (m)	40
Anf. 64 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	41
<i>Regeringens inställning till statligt ägande</i>	41

Anf. 65	EVA-LENA JANSSON (s)	41
Anf. 66	TREDJE VICE TALMANNEN	41
Anf. 67	EVA-LENA JANSSON (s)	41
Anf. 68	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	41
Anf. 69	EVA-LENA JANSSON (s)	42
Anf. 70	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	42
<i>Förbud mot transfetter</i>		42
Anf. 71	HILLEVI LARSSON (s)	42
Anf. 72	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	42
Anf. 73	HILLEVI LARSSON (s)	43
Anf. 74	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	43
<i>Bonusar till statliga vd:ar</i>		43
Anf. 75	THOMAS ÖSTROS (s)	43
Anf. 76	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	44
Anf. 77	THOMAS ÖSTROS (s)	44
Anf. 78	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	44
<i>Hemtjänst för sommarboende</i>		45
Anf. 79	CATHARINA BRÅKENHIELM (s)	45
Anf. 80	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	45
Anf. 81	CATHARINA BRÅKENHIELM (s)	46
Anf. 82	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	46
<i>De statliga skolinspektionerna</i>		46
Anf. 83	LARS HJÄLMERED (m)	46
Anf. 84	Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	47
Anf. 85	LARS HJÄLMERED (m)	47
Anf. 86	Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	47
Anf. 87	TREDJE VICE TALMANNEN	48
9 §	Konsumentfrågor	48
	Civilutskottets betänkande 2006/07:CU12	48
Anf. 88	EVA SONIDSSON (s)	48
Anf. 89	EGON FRID (v)	51
Anf. 90	JAN LINDHOLM (mp)	52
Anf. 91	KATARINA BRÄNNSTRÖM (m)	55
Anf. 92	EVA SONIDSSON (s) replik	57
Anf. 93	KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik	57
Anf. 94	LENNART PETTERSSON (c)	57
Anf. 95	EGON FRID (v) replik	58
Anf. 96	LENNART PETTERSSON (c) replik	58
Anf. 97	EGON FRID (v) replik	59
Anf. 98	LENNART PETTERSSON (c) replik	59
Anf. 99	JAN ERTSBORN (fp)	60
Anf. 100	EGON FRID (v) replik	61
Anf. 101	JAN ERTSBORN (fp) replik	62
Anf. 102	EGON FRID (v) replik	62
Anf. 103	JAN ERTSBORN (fp) replik	63
Anf. 104	YVONNE ANDERSSON (kd)	63
	(Beslut fattades under 11 §.)	64
10 §	Trafiksäkerhet	65

Trafikutskottets betänkande 2006/07:TU6	65
Anf. 105 CHRISTINA AXELSSON (s)	65
Anf. 106 PETER PEDERSEN (v)	68
Anf. 107 KARIN SVENSSON SMITH (mp)	70
Anf. 108 MARGARETA CEDERFELT (m)	73
(forts. 12 §)	75
Ajournering	75
Återupptagna förhandlingar	75
11 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	75
TU10 Ursprungskontroll av fordon, m.m.	75
JuU9 Straffrättsliga frågor	75
CU12 Konsumentfrågor	78
12 § (forts. från 10 §) Trafiksäkerhet (forts. TU6)	80
Anf. 109 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	80
Anf. 110 MARGARETA CEDERFELT (m) replik	80
Anf. 111 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	80
Anf. 112 MARGARETA CEDERFELT (m) replik	81
Anf. 113 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	81
Anf. 114 MARGARETA CEDERFELT (m) replik	82
Anf. 115 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	82
Anf. 116 MARGARETA CEDERFELT (m) replik	82
Anf. 117 PETER PEDERSEN (v) replik	83
Anf. 118 MARGARETA CEDERFELT (m) replik	83
Anf. 119 PETER PEDERSEN (v) replik	84
Anf. 120 MARGARETA CEDERFELT (m) replik	84
Anf. 121 SVEN BERGSTRÖM (c)	84
Anf. 122 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	87
Anf. 123 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	88
Anf. 124 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	88
Anf. 125 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	89
Anf. 126 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	89
Anf. 127 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	90
Anf. 128 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	90
Anf. 129 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	91
Anf. 130 CHRISTER WINBÄCK (fp)	91
Anf. 131 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	93
Anf. 132 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik	94
Anf. 133 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	94
Anf. 134 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik	94
Anf. 135 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	94
Anf. 136 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik	95
Anf. 137 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	95
Anf. 138 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik	96
Anf. 139 ANNELIE ENOCHSON (kd)	96
(Beslut skulle fattas den 21 mars.)	98
13 § Väg- och fordonsfrågor	98
Trafikutskottets betänkande 2006/07:TU7	98

Anf. 140 PER LODENIUS (c).....	98
Anf. 141 HANS STENBERG (s).....	99
Anf. 142 PETER PEDERSEN (v).....	101
Anf. 143 KARIN SVENSSON SMITH (mp).....	103
Anf. 144 STEN NORDIN (m).....	105
Anf. 145 HANS STENBERG (s) replik.....	106
Anf. 146 STEN NORDIN (m) replik.....	107
Anf. 147 HANS STENBERG (s) replik.....	107
Anf. 148 STEN NORDIN (m) replik.....	107
Anf. 149 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik.....	108
Anf. 150 STEN NORDIN (m) replik.....	108
Anf. 151 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik.....	108
Anf. 152 STEN NORDIN (m) replik.....	109
Anf. 153 SVEN BERGSTRÖM (c).....	109
Anf. 154 HANS STENBERG (s) replik.....	111
Anf. 155 SVEN BERGSTRÖM (c) replik.....	111
Anf. 156 HANS STENBERG (s) replik.....	112
Anf. 157 SVEN BERGSTRÖM (c) replik.....	112
Anf. 158 CHRISTER WINBÄCK (fp).....	113
Anf. 159 HANS STENBERG (s) replik.....	114
Anf. 160 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik.....	114
Anf. 161 HANS STENBERG (s) replik.....	115
Anf. 162 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik.....	115
Anf. 163 PETER PEDERSEN (v) replik.....	115
Anf. 164 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik.....	116
Anf. 165 PETER PEDERSEN (v) replik.....	116
Anf. 166 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik.....	117
Anf. 167 INGEMAR VÄNERLÖV (kd).....	117
Anf. 168 HANS STENBERG (s) replik.....	118
Anf. 169 INGEMAR VÄNERLÖV (kd) replik.....	119
Anf. 170 HANS STENBERG (s) replik.....	119
Anf. 171 INGEMAR VÄNERLÖV (kd) replik.....	120
Anf. 172 CHRISTINA AXELSSON (s).....	120
Anf. 173 JAN ERICSON (m).....	122
(Beslut skulle fattas den 21 mars.).....	123
14 § Bordläggning.....	123
15 § Anmälan om interpellationer.....	124
16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	124
17 § Kammaren åtskildes kl. 20.12.....	126

Tryck: Elanders, Vällingby 2007